Mazpulks

1940 5. Nr

Krāsojiet tikai ar vislabākām drēbju krāsām

»OZOLZĪLE«

paciņās un tabletēs, kuŗas nebrūk un nebalē

Fabrika Rīgā, Dzirnavu ielā Nr. 115 **Tālrunis 26973**

J. KAULIŅA

Bērnu apģērbu un galanterijas preču tirgotava

Rigā, Marijas ielā № 9, tālrunis 20437

Pasta tek. rēķins 11217

Piedāvā lielā izvēlē visādus meiteņu un puisēnu apģērbus, jaunos vidusskolu, mazpulku un tautas tērpus, dažādu veļu un sikas preces u. c. Skolām un palidzibas sabiedribām viszemākās cenas

Laipna apkalpošana Glits darbs

IMPORTS

K. A. Bušs

Pārtikas preču, garšvielu un augļu lieltirgotava

Rigā, Kungu ielā 23. Tālr. 20829

Tek. rēķ.: Latvijas bankā 3210, pastā 1650

JAUNAS GRĀMATAS:

A. Kapaklis — **Sakņaugu un dārzāju ražošana**

Otrs, no jauna pārstrādāts iespiedums, kurā rādīta pareiza sakņaugu ražošana un izmantošana, pamatojot to uz jaunākām atziņām un praktisko pieredzi.

V. Talce — 520 lapp. Makā Ls 4.80

Putnkopība

Otrs, paplašināts izdevums. SATURS. Putnu mitekļi. Mājputnu šķirnes Mājputnu vairošanās. Cāļu un jaunputnu audzināšana un kopšana. Putnu izlase vaislai un pieaugušo putnu kopšana. Mājputnu ēdināšana un nobarošana. Olu sagatavošana tirgum. 167 lpp. Maksā Ls 2.50

A-S „ZEMNIEKA DOMAS"

Rigā, Blaumaņa ie'ā 38/40 Tek. rēķ. pastā 1278 **Liepājā, Rožu lauk. 1**

A/S. **„Latvijas koks"**

Rīgā, Kaļķu ielā 3, pasta kastīte Nr. 796

Eksportē kokmateriālus

Pērk no lauksaimniekiem mežus un meža materiālus

Pārdod visu šķiru un izmēru zāģmateriālus vietējām vajadzībām

Pārdod dažādas s-bas fabrikā Liepājā ražotas mucas un ozola, oša parketa dēlīšus

Mazpulks

5 (112.) Nr. 1940. g. 15. maijā X g. gāj.

Uzvara

LIDIJA GLAUDELE

No palsās miglas gaisma blāv,
Un augstu tornī zvani zvana;
Ai, Latvija, tavs lepnums stāv,
Kur spulgo zvaigžņu zaigošana.

Ikviena seja gaiša tiek,
Kad acis skata svētku rotu.
Mums stiprākiem būs jāpaliek,
Lai svešiem brīvi neatdotu.

Šai svētā brīdī gaiss lai tīrs,
Un darbā mūsu gaita aša,
Lai saprot zemnieks, kaŗavīrs,
Ka zeme šī ir viņa paša . . .

Ticības spēks

A. BĒRZIŅŠ, Sabiedrisko lietu ministrs

Mūsu laiks ir notikumiem bagāts, tie risinās ar neticamu ātrumu ārpus mūsu zemes. Ja mēs šajos notikumos neesam ierauti, ja mēs neesam mobilizēti, tad tā ir mūsu valsts ārpolītikas uzmanība un viņas slēgtie līgumi, ar kuŗiem mēs esam no visa pasargāti.

Bet ar ieročiem vien jau šajā laikā necīnās. 1940. g. raksturīgs tieši ar to, ka mazāk top lietoti ieroči, bet totiesu intensīva cīņa notiek saimnieciskā frontē. Un šī cīņa neskaŗ tikai kaŗotāju valstis. Tādēļ mums visiem, vecajai paaudzei un ikvienam jaunietim jāsāk pareizi izprast kaŗa radītie saimnieciskie apstākļi.

Ja ziemā viens otrs dusmīgāku vārdu teica, ka valdība pietiekami neapgādājot iedzīvotājus ar petroleju, tad tās dusmas gan nenākas valdībai, bet būtu izsakāms par tiem apstākļiem, kas liedza valdībai šo mūsu zemē neiegūstamo produktu ievest. — Valsts ir visu darījusi un dara, lai novērstu trūkumus un gŗūtības, bet ja tas nav iespējams, tad tas ir jāsaprot un visiem pilsoņiem ir jāpalīdz gŗūtumu pārvarēt un robus aizpildīt ar tiem līdzekļiem, kas pašu zemē.

Mazpulku dalībnieki, jūs, būdami savas organizācijas aktīvi biedri, esat arī valsts ideju iedzīvinātāji un piepildītāji mūsu tautā. Organizāciju biedri ir tie, kas var palīdzēt rast iedzīvotājos pareizu izpratni par šo laiku un tie ir arī īstie uzticības nesēji un saglabātāji starp valsts varu un sabiedrību.

Uzticība gan nav ne uzspiežama, nedz iegūstama, tai jāizaug par apziņu, par pārliecību, ka tā valsts, kuŗā mēs dzīvojam, ir mūsu valsts. Un viņā strādāt, pūlēties tad vairs nav gŗūti, nav gŗūti arī cīņā iet par to. Un tā mēs nonākam pie vienības un vienprātības valstī, kuŗa mums tagad visvairāk vajadzīga. Tā mums nav vajadzīga vairs tikai kādu darbu padarīšanai, bet vienprātībai jāizšķiŗ, vai mēs būsim spējīgi Latviju, savu valsti izvadīt cauri visām gŗūtībām, vai kaut kur mums pietrūks spēka strādāt. Ar enerģiju, aktīvitāti veikt darbus, kuŗi tagad par nepieciešamiem atzīti. Ja to mēs spēsim, tad arī upuŗi nebūs gŗūti, ja tie mums arī būtu jānes.

Latvietis arvien ir liels savrupceļa gājējs. Tas ir labi, tāpat teicama ir viņa kritikas spēja, bet šai kritikai jābūt ne noliedzošai, bet noskaidrojošai. Kas nīst un visu noliedz, tas nekā laba arī nepadarīs. Labus darbus darot, jāiet ar gaišām domām un priecīgu prātu pie visa klāt. Dzīvi uztversim bez fantazijām, ieliksim tanī nevis nevarību, noliegšanu, bet enerģiju, gribu, aktīvitāti, tad mēs arī pašu dzīvi pagrozīsim pēc sava prāta.

Mēs esam vienojušies zem savas valsts karoga un solījušies līdzi iet savam Vadonim, paklausībā un disciplinā. Tādēļ arī, ja pavēles dod Tautas Vadonis, tad visai mūsu tautai jācenšas visiem spēkiem šīs pavēles izpildīt, nevis spriest un gudrot, vai citādas pavēles nebūtu labākas bijušas. Kas stāv visaugstāk, tas redz vislabāk. Tas pirmais redz sauli uzlēcam un pēdējais sauli norietam. Viņš arī pirmais saņem visus vētras brāzienus.

Valsts Prezidents, stādamies savā tautas

Vadoņa amatā, uzņēmies visu smaguma nastu uz saviem pleciem. Prezidents atbildību nes ne tikai valsts un tautas, bet arī vēstures priekšā. Viņš šo atbildību nes un arī nemitīgi mudina un māca citus strādāt tā, lai mūsu darbiem būtu paliekama nozīme. Uz to viņš skubina ne tikai savus tuvākos līdzstrādniekus valdībā, bet arī visu tautu. Un viņa paša 40 gadu ilgais darbs sabiedrībā ir piemērs mums visiem un it sevišķi jums, mazpulku dalībnieki, liecinot, ka Prezidents darbam atdevis visas savas lielās zināšanas un gribu.

Pēdējie 5, 6 gadi rāda tautas vienības milzīgo nozīmi un liecina, ka mums ir svētība tā, ka dzīvojam autoritarā valstī, jo šinī laikā vairāk kā jebkad vajadzīgi vīri, kam drosme uzņemties atbildību un rīkoties.

Tādēļ lai vienmēr kāpināta ir mūsu enerģija un sirds degsme, kas sekmētu Vadoņa darbu tautas nosargāšanā no kara posta. Ticība ir varens spēks, tas pat mazajam piešķir spējas veikt lielus darbus. Ar šo ticības spēku sirdīs dzīvosim visi savai tautai un Latvijai!

A. Kārlis.

Arturs Kāposts — jaunais Satiksmes ministrs

Valsts Prezidents **Kārlis Ulmanis** Ministru kabineta sēdē 30. aprīlī paziņoja, ka atbrīvojis no amata pēc paša lūguma līdzšinējo Satiksmes ministru B. Einbergu, skaitot ar 1. maiju, un ar to pašu dienu par Satiksmes ministru uzaicinājis līdzšinējo Rīgas apgabaltiesas viceprieksšēdētāju dzīvokļu īres inspektoru Arturu Kāpostu. Jaunais ministrs amata pienākumus arī uzņēmās 1. maijā.

Jaunais Satiksmes ministrs A. Kāposts dzimis 1888. g. 2. jūlijā Kursīšu pag. lauksaimnieka ģimenē. Viņš beidzis ministrijas skolu, Jelgavas reālskolu un pēc tam studējis metalurģiju un elektrotechniku Pēterpils politechnikumā. Studijas pārtrauca pasaules karā. Šajā laikā A. Kāposts darbojas latviešu bēgļu labā Pēterpils bēgļu apgādes nodaļā. Jaunais ministrs piedalījies arī atbrīvošanas cīņās, kuŗām noslēdzoties darbojas kooperātīvā «Neatkarība» un tad pāriet satiksmes resora dienestā un reizē studē tieslietas universitātē. 1928. gadā viņš universitāti beidza un sāka strādāt tiesās. Bijis Latgales apgabaltiesas prokurora biedrs, vēlāk tādu pat amatu pildījis Rīgas apgabaltiesā. Ar 1933. gadu viņš ir Rīgas apgabaltiesas loceklis, bet savus līdzšinējos amata pienākumus uzņēmies pirms 3 gadiem.

Ārpus viņa tiešiem amata pienākumiem A. Kāpostam uzticēja amatus arī citos resoros. Nodibinoties tautas labklājības ministrijas administrātīvai komisijai, viņu ieceļ par tās priekšsēdētāju, bet pagājušā gadā arī par dzīvokļu īres inspektoru. Jaunā ministra griba bijusi vienmēr un visur spriest taisnu tiesu. Jaunos pienākumus uzņemoties, šī griba viņam palīdzēs kārtot plašā satiksmes resora darbu.

Satiksmes ministrs A. Kāposts pie darba galda

Gars dara dzīvu

ARN. LŪSIS

Mani draugi — mazpulku dalībnieki! Kādreiz -- kad jūs dziļāk ieskatīsaties lielajā dzīvē un mācīsaties vērot un izprast tās neaprakstāmo daudzveidību un parādības, kas risinās noteiktā un zināmā secībā — jūs pārliecināsaties, ka visas pārvērtības iezvana gars un garīgais spēks. Spēks — kas iedarbojas pasaulē kā cilvēka prātam daudzkārt neizprotama un neatrisināma Visaugstākā Dieva griba. Spēks, — ko mēs paši, cilvēki — glabājam sevī — savā sirdī un savā dvēselē. Un visur — gan darbā, gan cīņās — uzvar garīgi stiprākais. Šo patiesību pierāda kristīgās draudzes vēsture, kuŗas dibināšana saistīta ar pirmo Vasarsvētku dienu, kad pirms daudziem gadu simteņiem Dieva gars tik brīnišķīgi iedarbojās Kristus mācekļos, ka vājie kļuva stipri, šaubīgie mantoja nesatricināmu ticību, iztrūcinātie aizmirsa savas bailes, vajātie — bēdas un ciešanas. Bet — gars nevien dod spēku. Gars arī vieno. Pirmā kristīgajā draudzē pulcējās dažādi ļaudis. Tie nāca no lepno un bagāto Romas patriciešu namiem. Tie nāca no vergu galerām, kaŗavīru rindām, toreizējo zinātnieku un filozofu skolām, tirgotavām un amatnieku darbnīcām. Tie piederēja dažādām tautām — un lielākā daļa no tiem viens otru nekad vēl nebija redzējuši. Bet — šie ļaudis jutās vienoti. Viņiem bija viens Dievs, viena ticība, viena cerība un mīlestība. Viņi jutās atbildīgi viens otra liktenī — priekos un bēdās, laimē un ciešanās. Un šī vienība — kaut arī vēlākie gadsimti to dažreiz ir iedragājuši — tomēr arvien ir bijusi tik stipra, ka kristīgā draudze ir pastāvējusi visās laik metu mijās un viesuļos. Garīgais spēks ir darījis stiprus kristīgās draudzes locekļus — un tie ir izplatījuši sāvu mācību pasaulē un pastāvējuši visos pārbaudījumos.

Gars vieno. Šo atziņu mēs esam redzejuši piepildāmies arī 15. maija rītā, kas šogad tik cieši piekļaujas Vasarsvētku dienām. 15. maijs mums deva jaunu — vienprātības garu, 15. maijā mūsu dižais un mīļotais Tautas Vadonis, Valsts un Ministru Prezidents Kārlis Ulmanis izbeidza nesaskaņas, kādas mūsu tautā bija sējuši ļaudis, kas nepazina lielo likteņa vienības apziņu, kas ikvienam latvietim, ja viņš grib būt īsts savas tēvzemes dēls — jāglabā savā sirdī. 15. maijs latviešu tautai lika celties jaunā — garīgā spēkā — vai, Tautas Vadoņa vārdiem runājot — deva iespēju garam valdīt pār matēriju. Un — vai tad nav tā — ka kopš tās dienas mūsu ticība Mūžīgai Latvijai ir kļuvusi liela un nesatricināma? Vai 15. maijs nav atmodinājis mūsos dedzīgāku tēvzemes mīlestību? Vai mēs neesam kļuvuši stiprāki savā nacionālajā pašapziņā? Un — vai garīgai atmodai nav sekojusi arī virkne lielu un uzņēmīgu darbu? Visa mūsu dzīve ir gājusi sauļup. Mēs esam padarījuši darbus, kas agrāk likās pārāk grūti un nepadarāmi. Mēs esam sasnieguši mērķus, kas agrāk likās nesasniedzami. Mēs esam likuši stiprus un drošus pamatus Mūžīgai Latvijai. Gars mūs ir darījis stiprus vienībā.

Un nākotnē — kā būs rīt, parīt pēc gada? Jūs, draugi, tagad bieži dzirdat vēstis, kas dažkārt rada tīri cilvēcīgu satraukumu un nemieru. Pasaulē atkal plošās kaŗš. Tautas ir sacēlušās viena pret otru ienaidā un varaskārē. Un tad uzmācas jautājums — vai kaŗa draudi neskars arī mūs?

Tik ilgi, kamēr mūs vadīs Prezidenta Kārļa Ulmaņa gādība, — mēs būsim no kaŗa posta, laikam, pasargāti. Mēs tam ticam. Mēs — kas pazīstam savu Vadoni — par to nešaubāmies. Un tomēr — mums vajadzēs daudz garīga spēka. Krāsim šo spēku Vasarsvētku dienās, meklējot ceļu pie Dieva. Krāsim šo spēku 15. maijā, soloties vēl ciešāk pieslēgties savai tautai, zemei un valstij.

Un tad mēs būsim kaldinājuši spožu gara vairogu, kas, tālu mirdzēdams, ikvienam atgādinās, ka mēs stāvam nomodā par savu godu, brīvību un nākotni.

Gara spēkā augsim lieli Dievam un Latvijai!

AUGSIM LATVIJAI

Saudzības prieks

Sējējs ar drošu roku met zemē sēklu, lai tā raisās dzīvībai un plaukumam

Es atradu ganu meitu,
Ar bērziņu baŗamies.
Bērziņš teica: zaru lauz —
Gans nolauza galotnīti.
T. dz.

Bērziņš teica: zaru lauz — gans nolauza galotnīti — tā saka tautas dziesma. Tā mums kaili atsedz mūsu nesaudzību un nevērību. Cik daudzkārt tad nu nav tā, ka mēs varam iztikt, nolauzuši gana rīkstei pazarīti, šmaugu zaru, bet nē — galotne, tā slaidāka, tā mums vajadzīga. Un, ja mums kas vajadzīgs, tad mēs to arī paņemam, nemaz neapjauzdami, ka atstājam aiz sevis kociņu, kas slaids, varens nekad vairs nevar izaugt. Tas var dzīt atvases, spēcīgas un stipras, bet galotnes tiesu tām nekad nesasniegt.

Bērziņš baŗas ar ganu meitu. Viņš tai liek jaust, ka viņam jāaug gluži tāpat kā viņai pašai. Tāpēc viņš gatavs atdot visu, ko var, bet pašu dzīvības sirdi, to viņš grib sev saudzēt, jo dabas likums, ko jūt visi stādi un dzīvā radība, likums, kas rosina augšanu un zaļošanu, viņu uz to mudina.

Vai mēs, cilvēki, arī nevarētu ciešāk ieslēgties šī likuma lokā? Sevišķi jaunatne, kuŗa pati šim likumam pakļauta un kuŗa arī neapzinīgi priecājas par visu, kas jauns, kas raisās dzīvībai un plaukumam. Saudzības prieks ir skaistākais prieks dvēselē, tas vienmēr ir vērīgs un uzmanīgs ne tikai pret cilvēkiem, bet arī visu citu dzīvo radību, ne tikai pret krāšņu ziedu dārzā, bet arī pret staipekņa vītni eglājā.

Ja kādam tas liekas sentimentāli, lieki un nevajadzīgi, tad tas lai zina, ka viņš pieder to grupai, kas pasaulē necienī dzīvību, kas ir paštaisns egoists un kuŗa sirds — agri vai vēlu — reiz kļūs tukša un vientuļa. Viņai tad neatsauksies ne cilvēki, nedz daba.

Ko paši meža dienās stādījuši, to vienmēr saudzēsim un kopsim

Rokām slīpētais brīnums

JĀŅA LŪŠA stāsts

1.

— Raug', cik brīnumskaista liepiņa tur egļu smalcienē! Vajadzēs to pārstādīt manā gatvē. Par gadiem trim tā jau ziedēs. — Pārsliešu Kārlis apbrīnā aplūkoja egļu jaunaudzē ieaugušo liepiņu. Atslējies pavisam taisns, vēl brīdi raudzījās jaunaudzei pāri.

Audziņu Vilis, sēdēdams uz celma, aizvāza nazi un izsita klepū trīsošus parūgtus smieklus.

Kārlis zināja, kam laisti šie smiekliņi, tak nekustējās. Tā bija zēna jaukākā īpašība, visu vērot un apbrīnot un neko nedusmot.

— Brīnās, kā liepu neredzējis! — pēc gaŗāka laika Vilis uzsauca, aizlika rokas aiz pakauša un sāji nožāvājās.

— Satrūksies pārējie, domās ka tu uzgājis patiesu brīnumu. — Viļa balsī cēlās rājums. Visu pēcpusdienu klusais Kārlis viņu bija kaitinājis. — Kamēr citi audzes retinātāji čaloja, Kārlis savam blakus biedrim neko neatbildēja.

— No mūsu mazpulka tu laikam visvairāk koku sajozis sētā? — Vilis centās Kārlim piesilt šā.

— Dažiem kociņiem vislabāk — kur auguši, bet citi ne bez tiesības ilgojas cituriene s. — Kārļa balsī bija mierīgs maigums.

— Pļāpa! Ne koks tevi, bet tu to patlaban taisies apkampt kā brūtgans brūti! Viļa balss atkal trīcēja smieklos. Viņš allaž sevi iedomājās lielu puisi, atjautīgu un drošu.

Kārlis atkal nekā.

Vilis nožāvādamies piecēlās, redzēdams, ka pārējie meža dienu talcinieki rosi darbojas.

Mājup ejot abiem bija vienceļš.

— Tik ātri jau nu gan neziedēs, — Vilis nomēroja ar vienu aci, galvu vairāk reizes grozīdams, pār Kārļa plecu pārlikto liepiņu. Viņam vienmēr gribējās ko teikt, ko mācīt. Tik pats nezināja sava rūgtuma iemeslus. Tomēr viens ir pašam bija skaidrs. — Cik Kārlim viss gaišs un mierīgs, tik viņam viss duŗas klāt un musina prātu.

Tie arī šobrīd katrs bija sevī.

Abi viņi skaitījās draugi. Vienos gados, vienā mazpulkā, tak īstu draudzību vēl nebija ieguvuši. Kārlis domāja draudzību kā pavasaŗa ziedu smaržu, pilnu silta gaisa, kas vakara klusumā ieplūst pa atvērto logu un spirdzina darba dienu nolikušo cilvēku. Vilis draudzībā gribēja redzēt bezierunas padevību un neatlaidīgu uzmanību viņa pārākumam.

— Saki, Kārli, kādēļ tu dubļu peļķi ratu ricē neapbrīno?

— Ko tu arvien tā — — — Kārlis viegli atmeta ar brīvo roku.

Vili satrauca biedra skopie un apbēdinātie vārdi. Viņam patikās būt tūlīt iežēlīgam. Šai sešpadsmitgadīgā jaunietī bija daudz nepārbaudītas pašapziņas. Viņš domāja, ka biedru var «paņemt», ja tik grib.

— Parunāsimies pavisam nopietni, — Vilis sapurināja Kārļa brīvo plecu.

Kārlis atsmaidīja.

— Nudien es nevaru saprast, tu acis izplētis jūsmo kā pirmo dienu ienācis pasaulē. Mūsu gados tam jau jābūt pāri. Jāliekas, ka viss jau zināms un saprotams. Citādi vecie mūs tik drīzi nepielaidīs pie vārda. Es jau tā ar savu veco nevaru nemaz sarunāties — —

— Ko tu tā? — Kārlim nepatika, ka Vilis tēvu sauc par veco.

— Ne no ties'. Mans tēvs liels tiepša. Pats nekā daudz nevar. Tik vēl krogū der. Bet ja es ko, tad tik paceļ pirkstu un pastumj nost — — Tā lūdzos, lai pēc pamatskolas laiž ģimnazijā, un tad kaŗa skolā iekšā.

Kārlim netikās iejaukties dzimtas tiesā. Viņš vēl arvien klusēja.

— Kauliņu Antons, nekur netikdams, iemīļojis pudeli. Un saka, ka esot tīri jauka dzīvīte pasaulē.

— Ūjā! — Kārlis satrūkās.

— Vai tu nedzirdējis?

Vai dzirdējis, vai nē, to Kārlis nezināja. Viņam arvien kļuva nelabi, ja ieminējās par žūpošanu.

Reiz, svinībās, Kārlim krustmāte bija ar varu iespiedusi glāzi degvīna. Divas die-

nas viņš bija mocījies ar slikto garžu. No tās reizes par degvīnu nevarēja domāt bez pretīguma izjūtas.

— Man nepatīk, ka jaunieši par dzīvi žēlojas, — Kārlis nopietni uzsvēra, — Kā mums trūkst? Vai spēka nav? Un jaunajiem tik daudz ir uzticēts. — — — Pasaule tik brīnumjauka. — Kārlis nosarka no paša pēdējiem vārdiem.

— Jā, jā, jā. Tu tā vari runāt. Tev labs tēvs, māte, māsas. Bet es tomēr neticu, ka tev vienmēr labi. Tu tik saki — brīnumjauks, tam notici un šai mānā dzīvo. Pats esi nopelnījis nosaukumu Brīnumjaukais. — Vilim gribējās smieties, bet aprāvās.

— Es aizliedzu par sevi tā runāt! Man dzīve jauka, ko tu spied virsū nejauku! — Kārlis nemanot iekaisa.

— Nu ticēsim. Bet izstāsti, kā tu pie tā tiec?

— Kas pats nejēdz redzēt, tam stāstīšana nelīdz. —

— Draugs, neesi tik karsts, kā man gribētos zināt, ko tu domā arvien! — Vilim tūlīt nepatika paša izteiktā piekļāvība. Centās izlabot. — Kā man patiktu tava vaļsirdība. —

Redzēdams biedra sejā nezinīgu nemieru, Kārlis atvērās. Viņš šobrīd dziļāk noskārta, ka Vilim gribējās drauga. Noskārta arī, ka viņi abi tik savādi.

— Vai tas nav lielākais brīnums, ka vienā pasaulē dzīvo tik daudzas dzīvības, un katra savāda? Savāds tu, savāds es. Savāds katrs koks, zāle, kukainis un pat sūna uz viena ciņa. Visiem še pietiek, un katram sava dzīve.

— Gudrs tu esi. Bet kāds tam sakars, ja visas dienas tik vienādas še? — Vilis kļuva domīgs, bet negribēja tūlīt Kārlim padoties.

— Nav vis vienādas. Cilvēkam jādzīvo ar visu sevi, tad visu var saņemt sevī un arī atdot. —

— Nudien, es tevi visai nesaprotu. Domrakstu tik tā var skolā rakstīt, ja patīk. Bet runāt un teikt, ka tā var arī dzīvot, tas nu gan liekas neiespējami.

— Bet es uzsveru, mēs esam pārāk pavirši, — Kārlis strauji pateica. — Par to es pateicos vecai mātei, ka man iestiprinājies prieks visu ar ziņu darīt. —

— Nu, kurš tad bez ziņas?

— Tā gluži nav. Māmukam viss no rokas viegli prom, bet ne ātrāk, ne labāk kā vecai mātei. Tā pirmā mani jau kā klēpja puiku ieveda brīnumpasaulē. Pie katra darba sava dziesma, sava paruna, vērojums un prieks. Pasakas un jaukums no lūpām raisījās kā brīnums.

— Viņa tak mirusi?

— Man viņa dzīva. Smiltainē gan, bet ne mirusi.

— Uhū, cik augsta valoda! Kā tu aizstāvi vecus meitiešus. Pat mirušus meitiešus. Būsi labs savas sirds dāmas aizstāvis. Nē, tu par daudz ar meitiešiem piņķējies. Tas mums, puišiem, neder. — Vilis nesaturējies laida pilnus smieklus. Bet Kārlis neaprāvās.

— Ja tu gribi nopietni runāt, tad neāksties!

— Nujā. Savādnieks tu esi, bet tu man, Kārli, patīci. Man varētu runāt, cik vien patīk, es tāpat tādus brīnumus neredzētu.

— Arī man bija jāmācās. Vecās mātes stingrā kārtība sākumā likās pat barga. Bet skarbums bija vienmēr tik silts. Tāda bija mana vecā māte.

— Paties', tu man būsi labs draugs. Uzticies, es nevienam neizpļāpāšu. — Vilis gribēja būt vēlīgs. Bet Kārlis to pat nedzirdēja.

— Man gan ir pavisam grūti. Ja būtu vairāk ar tevi kopā, varbūt es arī varētu samierināties. Es tik labi tevi nepazinu. Gribētu kautko pats. Tik tūlīt vecais visur ceļā.

— Man nepatīk tava nostāja! Tu to vari, ja vien gribi. Tavā sētā daudz kas nolaists. Bet pirms nerunā tik nicinoši par tēvu. Ja viņš redzēs, ka tu nopietni ko gribi — neliegs. Vai kāds nopietnu darbu var otram traucēt?

— Esi gan tu brīnumjauks, — Vilim atkal paspruka. Bet šoreiz viņš nezobojās. — Es tevi apskaužu. Atnāc svētdien pie manis, tad parunāsim. Tagad pastāsti vēl kaut ko. Man gribas tevī klausīties.

— Labi. Pastāstīšu, ko es kādā dien-

Kļūsti savādāks kā viņi, un tūlīt tev būs vieglāk!

vidū pārdzīvoju. — Kārlis pārgāja otrpus ceļam tuvāk pie Viļa.

— Nu stāsti tik vaļā. — Vilis gaidīja.

— Govis tikko bija izdzītas aplokā. Iegāju kūtī mušas smidzināt. Ieraugu — no ligzdas izvēlies bezdelīdzēns. Pludurē virs kūdras čupas. Pieliku kāpnes un taisījos mazo iecelt atpakaļ pie citiem. Kad mazo saņēmu saujā, notika kas neparasts.

— Kas? — Viļa mute pavērās izbrīnā.

— Es sajutu, ka vismazākā radība dažreiz var būt lielāka par cilvēku, var ko vairāk veikt.

— Esi gan tu savāds! Tev likās, ka bezdelīga tevi tur? — Vilis nevaldījās.

— Vili, tev nemaz nav nopietnības. Patiesi, es ko dziļu toreiz pārdzīvoju. Domāju: tagad, lūk, tik mazs un vārgs putnēns saujā. Izaugs pāris nepilnos mēnešos un būs tik stiprs, ka pārlidos zemes, kalnus, ūdeņus, pretī vētrām un simtām citām likstām, līdz sasniegs to vietu, kur pārtika, kamēr pavasaris atkal aicinās dzimtenē.

— Jā, Ēģipte ir diezgan tālu. Bezdelīgas jau sviežoties vistālāk. Savādi jau ir gan — Vilis vēl piebalsoja, gaidīdams, vai tas būs viss.

— Es varēju viņu pamest kaķim. Varēju nepacelt. Bet es izglābu viņu, bailīgu, nedrošu, nevarīgu, jausdams, ka drīz tas kļūs sava ceļa zinātājs. No tās reizes es kļuvu piesardzīgs pret visu. Un var būt tā ar cilvēku dažreiz. Ja tas ir nedrošs, otrs paceļ, sadūšina, viņš nostājas savā vietā un dara pat brīnumus.

— Tu esi lepns kā Jāzeps. Neesmu jau es pie kristabām. Un ja bezdelīdzēns nebūtu izvēlies, viņš tāpat aizlaistos uz Afriku un pavasarī būtu atpakaļ kā saukts. — Vilis sita negribīgus smieklus.

Kārlis nesamulsa. Viņa acīs vizēja reiz izjustais brīnums.

— Ne jau tā domādams es šo stāstīju. Tas man bija brīnišķīgs pārdzīvojums.

— Var jau ticēt. Bet vai tev tādi brīnumi nāk katru dienu?

— Ja tik apstājos un ielūkojos, pasaule tūlīt runā brīnumā.

— Ak, Kārli, Kārli, ja mēs visi tā ošņātu gaisu, kur tad mēs tiktu. Un vai mums ar to daudz labāk kļūtu?

— Tu, laikam, maz lasi? — Kārlis iejautājās spēji.

— Kur nu daudz. Mūsmājā iet kā pa mazu ellīti, laika vien nav.

— Tas tev jāatrod. Mūsu Skalbe katrā tēlā rāda, cik klusums skaists, un cik mazais daudz var. Tāpat Munte, ko tu nopēli un teici, ka līķu pārvadāšana un kolera vien smirdējusi no katras lappuses. Tu nebiji ievērojis viņa vārdus: — zināšanas var smelt visur, gudrību rast tikai sevī, un patiesi nepieciešamais nav dārgs: gaiss, dienišķā maize, tas viss sasniedzams, tāpat kā cīruļa dziesma.

— Teikt jau var. Bet ne katram ar to pietiek, — Vilis pretojās.

— Gluži otrādi! Man viensvētdien bija smaga izjūta. Biju pateicis mātei sliktāku vārdu. Nevarēju nekādi samierināties. Iemetu acis grāmatā, ko māsa atstājusi vaļā. Lasu kādus skaistus vārdus. Pat neatceros, kas tos rakstījis. «Ak — Dievam daudz ir dziesmu, bet visas vienā skan.» — Uzreizes es atkal atskanēju priekam.

— Es jau saku: tev citādāk. Mūsmājās par daudz smags gaiss, — Vilis gaŗi pūta.

— Nevar! Pieķeries darbam. Parādi, ko vari!

— Man viens darbs apnīk. Apnīk, ka tu, cilvēciņ, nekad nedzirdi labi. Vienmēr tevi urda un biksta.

— Pats darbs tevi atalgos. Vai tu nejūti, ka ik brīdi darbs veidojas, izaug tavās rokās? Kā iesala asni ir vienā dienā sārti, otrā jau sirmi, tā darbs ikbrīdi ceļas un priecina garu.

— Vī, kur tu vienmēr vecs un gudrs! Tev katrā vietā sava gudrība klāt. Salasījies — tik klāsti priekšā. Būtu padzīvojis kādu laiku mūsmājā, pavisam cita dziesma būtu.

— Kļūsti savādāks kā viņi, un tūlīt tev būs vieglāk.

— Nu labi! Bet tur jau ir tas posts: kā kļūt? Es nesaņemu to mīlestību, ko tu. Mūsmājā viens otram vainu veļ virsū. Un vispār es tādam labumam neticu.

— Nu tad gan nekā nevar līdzēt, — Kārlis skumji piebilda.

— Tā mani pamazām apēdīs. Es nekur netikšu prom.

— Viss sliktums, ka tu neko labu nedomā. Un pats arī sevi slikti novērtē, turi par apēdamo.

— Turi, vai neturi, mani neviens neklausa. Tēvam varu kladzināt kā gailis. Tas ir uz manu pusi nepaskatās.

— Man, pavisam mazam puikam, gŗūti bija pierast, ka zeme ir apaļa. Tēvs vagoja kartupeļus. Es ravēju ārā pienenes. Atbalstījies uz arkla vagas galā, viņš teica: «Lūk, dēls, kādi kalni mums apkārt, un tomēr zeme ir apaļa.» —

— Kā tā, — es brīnījos.

— Ja tavai gumijas bumbai uzlaižas mušas virsū, tā tomēr paliek apaļa. Tāpat kalni un lejas ir kā mušas, kas netraucē zemei būt apaļai, — tēvs paskaidroja.

Vēl ko citu es piemācījos pats. — Arī cilvēki ir labi visi, visi. Nevis tādi, kā tu runā. Visādi kļūdu kalni un pārpratumu aizas tak vēl neliecina, ka cilvēks nav labs. Un galvenais — pašam sev jātic, jātic sevī labu, tad tā arī būs.

— Ujā, nu gan tu izgāzies ar pēdējo! Tad jau nevienam nebūs paškritikas! — Vilim atkal bija reize smieties.

— Ticība nekad neizdzēš paškritiku. Bet tev nav ticības! — Kārlis rāmi atspēkoja.

— Viņi bija iznākuši malā. Ceļi sadalījās. Pārsliešu gatve jau sākās.

— Rītu būs salna, — atvadoties Kārlis teica, saņemdams Viļa vēso roku.

— Tāds jau rādās kā uz salnu, — Vilis iebāza roku kabatā.

— Būs ar papīriem jāapsien ķiršu koki. Tie vēl zied. Bet maija vaboles rītu noskurināsim no bērziem kā pupas! — Tu tak rītu vēl nāksi?

— Jā. Bet svētdien tev jāatnāk pie manis. Iestāstīsi tu par mani vecajam. Varbūt tevi vairāk klausīs.

— Atnākšu. Pagudrosim paši, ko darīt. Tad ir runāšanas nevajadzēs, ja sāksi pie kā nopietni ķerties.

Vakars dvašoja dzidru mieru. Kārlis vēl apsēja ziedošos kociņus. Viņam bija daudz ko pārdomāt. Vēl gultā viss runātais pārkārtojās no jauna. Māsa bija uzlikusi uz naktsgaldiņa puķu trauciņu ar trim narcisēm. Tās smaržoja saldumu un reibīgu vieglumu. Pamazām arī Kārlis tam atdevās.

2.

Vakara migla jau pacēlusies virs Žuburu egles. Stārķu pāris ligzdā klabina miera lūgsnu. Audziņiete divas reizes ūjinājusi dēlu vakariņās, tagad tik skatās un skatās, durvīs iestājusies. Lāpstas sviedieni paceļas augstu virs dīķa malām. Dūņainā zeme plaukšķēdama aug grēdā. Vilim tikai galva redzama, kad rokas paceļ pilno lāpstu sviedienam. Vēl pāris pēdas jāiztīra līdz dibenam, tad šai dienai pietiks.

Vili ir iesildījis jaunais darbs. Pat vēlā vakara migla nevar atsaldēt viņa muguru. Ticis pāri visam, tiks viegli galā ar pašu darbu. Varbūt jau rītdien dīķis būs izrakts.

Tēvs pat bija rāvis aiz rokas nost. Lai neķēmojoties. — Apariņa jau tepat divdesmit gadus stāvot aizsērējusi. Kam gan vajadzīgs tāds dīķis, ja jaunā aka tepat sētas vidū, un ūdens papilnam? —

Bet Vilis neatlaidās. Viņa nodoms izrakt vēl palielāku otru. Tur tālāk tērcītes lejgalā. Kārlis bija apsolījis no saviem dīķiem karpu mazuļus, tiklīdz darbs būšot galā. Kopā bija izrēķinājuši, ka pēc gadiem trim no abiem dīķiem vismaz pieci simti latu kabatā.

Pārsliešiem bija trīs dīķi. Lieldienu priekšlaikā karpas veda uz pilsētu.

Pats Pārslietis sanāksmēs mēdza teikt, ka šī nauda esot tāpat kā bišu nauda. Mazliet tikai pūļu un vērības. Barību kā zivis tā bites sameklējot pašas. Ienesīgākie pasākumi. Un Kārlis visur gāja tēvam līdzi. Zināja šai darbā to pašu. Audziņiem lejas dīķis būšot vislabākais.

No dīķa izrāpies, Vilis jūtās kā iemūrēšanai apziests ķieģelis — neveikls un plats, bet krūtīs tāds kluss vieglums. Noāvies pie velētuves, viņš iet smaidīdams iekšā. Ielej spainī ūdeni un noskalojas. Pievelk uz galda atstāto putras bļodu tuvāk un strebj kaŗoti pēc kaŗotes. Gandrīz dzeršus visu izdzeŗ. Nogriež maizes riecienu un to apēd tāpat sausu. Mājnieki kā iecirtušies, maz runā. Bet Vilim bezgala labi. Pirmo reizi viņš jūt, ka ir pats kungs, ka viņu ievēro.

Gultā miegs uzkrīt kā zieds no zara, nemanīgi viegli un saldi. Vēl pa miegam viņš jūt dīķa zemes sūreno smaržu. Pagaidām, labākā alga ir Kārļa sirsnīgā atziņa: — tu strādā kā vilzis. — Ar šo Vilis pavisam aizmieg.

*

Kādu dienu, kad karpu mazuļi jau ielaisti abos Audziešu dīķos, par ko mājnieki nav bilduši ne laba ne slikta, Vilim atkal apspriede ar Kārli un agronomu.

Pārsliešos jau vairākus gadus ražo galda kartupeļus ārzemju eksportam. Agronoms Kārli, kā priekšzīmīgāko no mazpulka, iemīlējis. Viņš nav jaunietim tikai padomdevis, bet patiess draugs.

Kārlis viņam pastāstījis par Audziešu Viļa rosmi. Nu abi gudro, ko dot Vilim atkal rokā. Kad Vilis sāks jaust darba augļus, gan tad raisīsies pašam rosme.

Lejā aiz Apšu pakalnes ir Dzērveņu purvs, kas lielā daļā ietelp Audziešu robežās. Tur agronoms novērojis labu kūdru. Ja Vilis gribēs strādāt, iepraktizēsies kūdras griešanas paņēmienos, pieražos pakaišus visam gadam, un Audziešos celsies raža. Tēvs mājas nolaidis gandrīz līdz ūtrupes āmuram, bet jaunākais brālis vēl nav beidzis pamatskolu. Tādēļ Vilim jāsaturas.

Un Vilis to dara ar vēl nebijušu prieku. Viņš jau sen sevī vienojies atmest roku kaŗa skolai, lai to domu piepilda Eidis, kam palīdzēs, cik vien spēs. Puikam krūšu apmērs tāds, ka var elpot visretāko gaisu. Varbūt brālis kļūs par labu lidotāju. Un vai tas nebūs tas pats, ja ļaudis runās: — lūk, mūsu lidotāji! Droši vien Audzietis vada vienu lidmašīnu! — Vilis vai Eidis — Audzieši viņi abi, abiem viens gods un sasnieguma prieks.

Labi, ka māte bijusi gudra, ierakstījusies piensaimnieku biedros. Visa nauda no pienotavas mātes ziņā. Tēvam — cik no cūkām un sīklopiem, kas turpat lielā tiesa arī paliek krogū.

Vilis gan par citiem nav vēl tik siltās domās kā Kārlis, tak sev, Kārlim un agronomam viņš uzticas.

Jau veselas septiņas kūdras piramīdes žāvējas saulē. Dzērveņu purva kūdra ļoti bieza un teicama. Agronoms aprēķinājis, ka vairākiem gadiem Audziešiem pietiks no purva.

Vilim nav grūti pierast arī pie šā darba.

Tepat Naudas purva piensaimnieku biedrība ražo kūdru visai apkārtnei. Vilis aiziet novērot, kā tur strādā.

Arī viņš uzcels nelielu šķūnīti kūdras žāvēšanai. Abi ar Eidi uzslies stabos, uzsitīs skaidu jumtu, un šķūnis gatavs. —

— Dievs palīdz! — Brīnumjauki tev veicas! — Kārlis slavē jau pa gabalu.

Vilis atslej muguru un smaida.

— Nu, ko tu stāstīsi? — Vilis jautā pienākušam draugam, zinādams, ka Kārlis vis darba laikā tā nestaigās un arī viņu netraucēs.

— Nācu rādīt tev brīnumus, — Kārlis smaida pretī. Vilis gaida tīri padevīgi. Vairs sen viņš par draugu nezobojas. Iegājis citā pasaulē, kur darbs viņam atveŗ brīnumus.

— Vai šo pazīsti? — Kārlis rāda pārkaļķojušos ar nazi griezta burkāna virsdaļu. Vilis groza pasniegto un brīnās.

— Tāds kā burkāns bijis. Vēl ir serde, ir šķiedras saskatāmas.

— Jā, pārkaļķojies burkāns. Es piebēru aiz mūsu lazdām to dobi. Pievedu pilnu ar zemēm, un, lūk, zemi grābdams, šo atradu.

— Ko tu domā, dobi piebērdams? — Vilis vēl nav pāraudzis savu nepacietību Viņš pārlec tūlīt no burkāna, gribēdams

zināt, kas Kārlim bijis darbu darot padomā.

— Tāpat vien. Tīrums tagad labāk apstrādājams. Dobe tikai maisīja.

— Še vēl divas lietiņas. — Kārlis izvelk vienu lodi un kādu rūdas gabalu no kabatas.

— Vai manu priecin! Māki gan tu visu redzēt! — Vilis lūko lodi, tausta rūdu. — Es nu gan tādām lietām paietu garām, kāju uzminis virsū. Nudie', es jau sen saku, tu redzi brīnumus.

— Jā, šie patiešām ir brīnumi. Zeme, apslēpto parādīdama, rāda senču dzīvi. Ir lode, ir burkāns nav bez cilvēku ziņas. Tikai rūda zemes mātes darbs.

— Ko tu domā ar šiem darīt? — Vilis atdodams jautā.

— Būs jāaizved Valsts Vēsturiskam muzejam. Būs citiem ko skatīt, kļūsim arī paši gudrāki. Mūsu zinātnieki pastāstīs, cik veca burkāna serde, un no kuŗiem kaŗiem lode.

— To gan vajadzētu! — Vilis priecīgs par drauga atradumu.

— Klintaiņu Andris sācis vākt vietu nosaukumu versijas. Grib par mūsu pagasta nozīmīgākām vietām izdot aprakstu. Vai tu esi ko no mātes dzirdējis par mūsu Skrandu kalnu? Pajautā.

— Kārli, kas tās versijas tādas ir, es lāga nezinu. — Vilis nokaŗ galvu un neskatās. Viņam drusku kauns, bet tomēr no drauga, tagad bez aizvainotības, visu prasa.

— Nu, tās ir dažādas teikas, nostāsti, kā cēlies kādas vietas nosaukums. Par Skrandu kalnu runā, ka to apdzīvojuši ubagi, klaidoņi. Man jau ar jālabo valoda. Viss iet pēc šablona, — savukārt nosarkst arī Kārlis.

— Ak, tā. Nu tad es pajautāšu gan mātei.

*

Četras piramides izspārdītas un izvandītas. Pārējām trim norauti tikai cekuli. Tas Kauliņu Antona nedarbs. Svētdien, izrīkojumā Vilis viņam sariebis. Antons uzplijies Viļa tēvam, lai vēl izsauc pusduci alus, iestāstīšot labu pircēju vecam zirgam. Vilis tēvu vairākkārt bija mudinājis mājup, tak viņš iecirtās un atgrūda dēla roku. Antons smējās pilnā rīklē, lai tak vecais nedancojot piena puikas pavadā.

Tas Vili saērcināja. Viņš iecirta cieti roku tēva plecā un uzsauca: nāc!

Tēva miglainās acis bailēs satumsa no dēla neatlaidīgās pārdrošības. Viņš, nezinādams nekā, izstreipuļoja Vilim līdzi.

Antons, mājup vadīdams Zīlēnu polieti, bija iegriezies Viļa Dzērvenājā un muļķīgi atriebies. Vilis pats rītā bija redzējis Antonu gar noru streipuļojam.

Kārtojot izvandīto kūdru, Vilim spiedās asaras acīs. — Tādi bija cilvēki — — — Bet tūlīt, pašam neapzinoties, ienāca reiz Kārļa teiktie vārdi prātā: zeme ar visām grumbām un kalniem tomēr ir apaļa, tāpat cilvēki ar visiem kļūdu kalniem labi. Bija tā sāji. Negribējās tam ticēt. Bet varbūt — — — Kārlis tak visur, agrāk viņa nepazīts, bija tālāk ticis.

*

— Eidi, Eidi, nerīdi grūsno teli! — kādā augusta rītā, appļaudams auzu tīrumam malas, Vilis skaļā balsī rāja brāli.

— Vai lai es pats viņai pakaļ skrienu? — zēns atkliedza.

— Neguli uz noras, tad redzēsi, kur lopi paliek. Šmurga tāds, gulēšanā vien izlaidies! — Vilis bija iekaisis dusmās.

Ar brāli viņi nevarēja un nevarēja saaugt. Vilim nepatika brāļa vaļība. Tas viss bija atsities tēvā. Spītīgs, pasmags un paviršs.

Eidim bija apbrīnojams talants katru vakaru nojaukt to, ko Vilis klusībā ar labām domām bija apņēmies. Vilis gribēja palīdzēt brālim tikt augšup, bet Eidis šo vēlību ņēma kā pelnītu un viņam neatraujamu tiesu.

Tele bija brūnās tīrsugas — Kārļa dāvana. Tā sakot, apstiprinot jau divus gadus ilgstošo draudzību. Vilis draugam pretī bija dāvājis pašgatavotu cukura biešu aptīrāmo ierīci. Uz visādiem mājas rīku izstrādājumiem Vilim bija nags. Abi draugi par dāvanām priecājās un tās sevišķi uzmanīja.

Māte pukojās, ka tik nesaticīgus brāļus viņa nekur neesot redzējusi. Arī pašam Vilim tas sāpēja. Viņš brāli mīlēja. Bija iecerējis to redzēt varenu. Sāpe smeldza sūrāk arī tādēļ, ka par to ar Kārli nemēdza runāt. Viņam negribējās Kārli apbēdināt ar saviem dzimtas naidiem. Kārlis ticēja cilvēkam, un arī viņš to gribēja Kārlim parādīt.

Vislielākā ķilda izcēlās pie uzvalka pirkšanas. Eidis gribēja pirktu, Vilis pastāvēja, ka labs mātes austais. Par to naudu esot jāiegādājas pļavu uzlabošanai zāļāju sēklas. Eidis bija nolamājis brāli par mājas tīģeri, no kā žēlastību negaidot.

Varbūt naids būtu iestrēdzis kā bulta krūtīs un uz visiem laikiem izdzēsis brālības siltmi, ja māsa nebūtu tā dievinājusi vecāko brāli. Vilim viņa bija kļuvusi viss. Neviens tā neprata viņu atalgot, kā mīļā Rūta. Ne māte, ne pat Kārlis, kas tak bija tālāk un pats savā dzīvē.

Rūta pateicās par katru brāļa soli, cienīja viņa darbus. Kad ar citiem runāja, vienmēr uzsvēra: mūs Vilis to un to, mūs Vilis to un to. Šis mūs' Vilis bija kļuvis par pievārdu, par ko nemaz pats Vilis nedusmojās. Kad mūs Vilis gāja ļaudīs, viņam bija uzvalks kārtībā. Tas māsas darbs. Jau agri, agri māšele pie brāļa loga iesēja matiolas. Šīs stipri tvīkanās, smaržīgās vasaras puķes, kuŗas tā mīlēja Vilis. Visgŗūtākā diena iegrima saldumā. Matiolas uzziedēja jau sen pirms Līgo svētkiem.

— Māšele, mana, ko tu vēlies? — reizēm viņš saņēma tās roku. — Meitenēm tak ir cits prāts, kā mums, vīriešiem. — Vilis neveikli un sirsnīgi pētīja māsas vaibstus. Viņš bija par neveiklu ieiet māsas dvēselē. Tak vienu nojauda — māsa patika arī Kārlim . . .

— Neko, Viļuk, neko! — Tādās reizēs arī māsa ātri izrāvās. — Ar tevi kopā pastrādāt — — — Tev kādu prieku sagādāt.

— Vai tikai man, māšele?

— Cits jau tā nesaprot — — — Rūta smiedamās aizspurdza.

. . . paķer klēpī un skrien uz mežmalu

3.

Tuvojās agrīni Vasaras svētki. Tos iedimdināja pirmie pērkoņi. Jau trīs dienas pāri zemei vārsmoja siltu vēju straumes, piesātinātas rūgtenām smaržām un izgarojumiem.

Pērkons nāca no rītiem. Debesis pustundā kļuva zilgani melnas un smagas. Likās, ka tās gulās virsū uz meža galotnēm, koki sabijušies iesāka šalkt.

Ceļa putekļi sadruzmējās grīstē un spirāliski pacēlās gaisā, tālu izsēdamies pāri tīrumiem. Pirmais spēriens sadrebināja Audziešu logu rūtis. Rūtiņa bija izkārusi ārā veļu, izskrēja to savākt. Māte tobrīd atradās kūtī. Vilis apkopa ogulājus. Tas notika vienā mirklī. — Gaišums, sprādziens, sēra smaka un dūmu mutulis. Kad Vilis atģidās, dega jau mājas jumts.

Pārdabiski uztraukts, viņš ieskrēja savā istabā. Galvā nebija nevienas domas. Tikai drausmas spieda deniņos. Pieklupis pie skapja, gribēja izvilkt atvilktni. Bet tā aizķērās. Viņa pirksti sastinga, noslīga lejup uz ceļiem. Cēlās atkal un ķērās pie atvilktnes, bet tā ir nepakustēja. Dūmu šaltis iesitās elpā. Viņš sagrīļojās. Pie kājām, no apakšējā plaukta, kas viegls izvēlās. Vilis pakrita uz grīdas, bet mirkli atzibēja apziņa, viņš centās tikt augšup. Celdamies bija sagrābis pie kājām nokritušo vīstokli. Ar to rokās Vilis metās pa

durvīm ārā un sauca Rūtu. Apkārt jau bija cilvēku kņada. Tak Vilis neko nedzirdēja. Paša spalgais sauciens atsitās plēsoši ausīs. Rūtas balsi nedzirdēja. To viņš atšķirtu vislielākā kņadā.

— Rūta, Rūta, kur tu paliki? — Saukdams viņš uzskrien pie zemes pieplakušai jaunavai.

Ar muti viņš uzklūp Rūtas mutei. Tā vēl silta. To viņš apjēdz. Drudžaini pārsedz māsai rokās turēto drānu, paķer klēpī un skrien uz mežmalu, Tur viņš nogulda meiteni zālē un sāk rīkoties ar atdzīvināšanu, kā jēgdams un, baiļu pārņemts varēdams.

Meitene atgūstas un piespiežas brālim. Tā viņi paliek bez vārdiem ilgu laiku. Brālis redz tikai māsas gurdās acis, tik sāpju pilnas, kā debesu bezgalība . . . . Māsa grib mierināt brāli, brālis māsu, tak abi nevar parunāt. Beidzot māsa paceļ gurdi roku un pavelk apsegu no krūtīm. Viņa ierauga sevi ietītu Latvijas karogā.

Tikai tagad arī Vilis redz, ko iznesis no savas istabas.

— Brālīt, — raudas un nespēks aiztur māsu.

— Neraudi vis. Ja sētai dzīvs karogs, uzzels ir sēta! — Viņš ceļas apskatīt apkārtni. Bet pats vēl brīnumā, ka karogs tiešām pie viņiem.

Laiks kļuvis kluss. Retas raženas lietus lāses mirdz pret sauli. Visa pamale jau kļuvusi skaidra. Cilvēki lokās ap pusdegušo māju, kas vēl pland liesmās. Tak pie citām ēkām uguns nav tikusi.

Vakars un klusums. Izdegušu pelnu smarža tvan miklā zemē. Vilim mutē pelnu garša, lūpas sasprēgājušas, bet sirdī tāds neizprotams miers.

Kad Kārlis saka mierinājumu un arī pārējie runā, ko zina, Vilim nav smagi, tik skumji, bezgala skumji. Bet viņš saņemas un bez piespiešanās draugam uzsmaida. Kārļa acīs satek asaras. Tās sakāpj arī Viļa un Rūtas acīs.

— Šovakar, mēs māšel, būsim čigāni, — kad māte paņem no Kārļa rokām katlu, — Vilis ierunājas.

— Bet tikai šovakar, brālīt, -- atbild Rūta. — Mums ir zeme un sēkla un lopi dzīvi. Vēl aiz muguras arī birzs šalko. Uzcelsim līdz rudenim jaunu māju! — Māsa ieliek savu roku brāļa nolaistā plaukstā.

— Uzcelsim gan, — saka arī Eidis, kas kopā ar tēvu pārbraucis no pilsētas. Šoreiz abi pārdotos linus visus iebāzuši kabatā, kā pašiem par brīnumu.

Tikai tēvs un māte nesaka ne vārda. Tie abi nopūšas. Iededzība, ticība un cēlājspēks tak pieder jaunajiem, tie var solīties un arī izdarīt.

Tēvs, māte un Rūta šonakt pārgulēs Pārsliešos. Vilis ar Eidi paliks tepat. Rītu padomās, kā iekārtoties vasaras darbam un dzīvei.

Klēts ir jauna ar logu. Ierīkos skārda krāsniņu, lai mātei lietainās dienās nav jāsalst. Viss pārējais kārtosies ar mieru un Dieva ziņu.

Pie dīķa Vilis atgūstas. Tas ir izsūkts ar ūdens šļūteni tukšs. Tikai dūņas palikušas, pa tām peras karpas.

— Mēs būsim drīzi stājā! — viņš izkliedz priecīgi, rokas sasitis, kā pirmo reizi būdams pie dīķa. Nu tik viņš redz, kas tam pieder, ko tas veicis.

Tur nu ir viņa abi dīķi. Viņa rokām slīpētais brīnums. Šaubās un neticībā attīrītais un dedzībā izslīpētais brīnums!

— Ak, cik labi, Kārli, cik labi, — vairāk viņš nevar izdvest.

— Jā, — draugs saka mierīgi un svinīgi. — Tas tavs darbs. Tur tev pirmā nauda. Mājas stāvam pietiks.

Vilis tik skatās un skatās, kā treknās karpas kuļ ar asti dūņas. Nekad viņš nav izjutis tik lielu bijību pret zemi, kā šobrīd. Viņš zina, ka nekādas likstas Audziešus nevarēs pārvērst par tālumniekiem, kamēr viņa krūtīs būs šāds miers un spēks.

Ir pienākusi 15. maija diena. Daudzās sētās pland valsts karogi. Arī Audziešu mastā tas plīvo. Pa lielceļu garām braucēji kļūst klusi, raugoties, kur blakus gruvešiem mastā pland karogs — dzīvības, drošuma, pastāvības un pateicības simbols.

Audziešu Rūta sēd Kārļa bibliotekas istabā un lasa Friča Bārdas dzejas, «Nelaimē dvēsele zvaigžņota kļūs,» — ar siltu sāpi simtas reizes šīs rindas rakstās Rūtas apziņā. Aiz viņas pleca stāv Kārlis un papildina: — cik labi būt zemes bērnam ar zvaigžņu dvēseli. —

Mazpulka „drauga saimniecība“

V. BRUCERS, 126. Nurmižu mazpulka vadītājs

Drauga saimniecības dzīvojamā ēka

Paklausot Tautas Vadoņa aicinājumam kāpināt ražību visās dzīves nozarēs un mudināt atpakaļ palikušās lauku saimniecības sekot šī laikmeta garam, tautsaimnieciskām prasībām un valstiskiem mērķiem, Nurmižu mazpulks, saziņā ar pagasta vecāko un lauksaimniecības biedrības priekšnieku, izvēlējās par «drauga saimniecību» jaunsaimniecību «Lejaskalniņus». Minētā saimniecība atrodas Vildogas pagastā, Rīgas apriņķī, apmēram 5 km no Vildogas pieturas un 9 km no Līgatnes stacijas; tuvākās lauksaimniecības ražojumu pārdošanas vietas ir Līgatnes papīrfabrika 9 km un Sigulda 11 km. Pagasta saimnieciski - kultūrālais centrs ar lauksaimniecības biedrību, pasta palīgnodaļu, krājkasi, patērētāju biedrību un krējošanas punktu — 2 km; 6-kl. pamatskola — 3,5 km un Valsts Nurmižu dārzkopības - mājturības skola — 2 km; pagastnams — 4,5 km.

Saimniecības platība 14,6 ha, no kuŗiem vecais augļu dārzs — 0,1 ha, jaunais — 0,28 ha, aramzeme — 8 ha, sakņu dārzs — 0,27 ha, pļavas — 2 ha, mežs — 3,4 ha, nederīga zeme — 0,55 ha. Augsna — māls ar seklu gruntsūdeni. Dzīvais inventārs: 1 zirgs, 4 govis, dažas aitas un vistas; nedzīvais — parastie zemes apstrādāšanas rīki un vētījamā mašīna. Dzīvojamā ēka veca, galīgi nolietojusies, klēts arī veca, bet vēl lietojama, dziļā kūts vidējā stāvoklī, vienīgi labības šķūnis jauns un piemērots saimniecības prasībām.

Mājas apsaimnieko Eduards Desainis, 32 g. v., viņa sieva Minna 56 g. v., meitas vīrs Jānis Bērziņš 35 g. v. un viņa sieva Alma 27 g. v. Pēdējiem trīs dēli — Arturs 5 g., Elmārs 3 g. un Kārlis 2 g.

Saimniecību izvēloties, piegriezām vērību lielāko tiesu mājas iedzīvotāju sastāvam un sadzīvei, jo visa saimniekošana atkarājas no šiem apstākļiem. Sastāva izvēli var uzskatīt par ideālu, kā darba spēka, tā arī paaudžu ziņā: dzimtas kodols — jaunie saimnieki Bērziņi, padomdevēji un palīgi darbos — vecie saimnieki Desaiņi, un beidzot ģimenes cerību piepildījums un dzimtas tradiciju glabātāji un turpinātāji — jaunie Bērziņi. Arī sadzīves ziņā «Lejaskalniņu» ļaudis daudziem var rādīt priekšzīmi. Visi jautājumi, sākot ar pirmo un tāpat turpmākiem apmeklējumiem, izšķirti draudzīgās pārrunās un vienprātīgos lēmumos. Šīs īpašības deva arī iespēju mudināšanas darbā veikt daudz vairāk, nekā bija domāts un paredzēts. Sava nozīme, saprotams, arī taktiskai pieejai. Jaunu darbu uzsākām tikai tad, kad iepriekšējais bija devis labus panākumus, bet nākošam radušies labvēlīgi un piemēroti saimnieciski apstākļi. Jauna darba ievadīšana vienmēr notika apmeklējumos neuzbāzīgu sarunu veidā, pie kam ierosinājums nāca no darba darītājiem.

Lai sāktais mudināšanas darbs būtu pilnīgāks un vispusīgāks, tad jau pašā sākumā nodomājām neaprobežoties tikai ar parauglauciņa ierīkošanu vien, bet gan ietekmēt visas saimniecības nozares un pabeigt ar visu nozaŗu saskaņošanu, t. i. plānveidīgu saimniecības nostādīšanu. Saprotams, lai sasniegtu galīgo mērķi, tad nepieciešami bija zināmi priekšdarbi, lie-

lāko tiesu mazpulka drauga pilnīgas uzticības iemantošanai un atļaujas iegūšanai saimniecības pārorganizēšanai. Pie tādiem tad arī var pieskaitīt visu to, kas drauga saimniecībā 1939. gadā veikts.

Mudināšanas darbu iesākām ar ieteiktā parauglauciņa ierīkošanu dabiskā pļavā ar mēslošanu. Iedalījām 8 lauciņus 100 m² lielumā ar nolūku noskaidrot augu barības vielu mīnimu augsnā un salīdzināt minerālmēslu, pelnu, kaļķa un kūtsmēslu ietekmi.

	Siena raža kg
1. lauciņš, mēslots ar NP	45,8
2. „ „ „ NPK . . .	46,8
3. „ „ „ NK . . .	40
4. „ „ „ PK . . .	21,8
5. „ nemēslots	21,5
6. , mēslots ar pelniem . .	20,8
7. „ „ „ kaļķi	22,6
8. „ „ „ kūtsmēsliem	17,1

No ražas lieluma redzams, ka minerālmēslu pilnmēslojums devis, salīdzinot ar nemēsloto lauciņu, 118% ražas pieaugumu. Par pārējo mēslu ietekmi pāragri spriest, jo gausās iedarbības un sausās vasaras dēļ tie nevarēja izmantoties. Ierīkotais izmēģinājumu lauciņš atstāts mēslojuma ietekmes novērošanai nākošā gadā.

Salīdzināšanai minerālmēsli sēti arī ziemājiem — kviešiem, rudziem, vasarājiem — auzām un rušināmaugiem — lopbarības bietēm. Visos gadījumos mēslojuma ietekme bija acīmredzama.

Sējumu kopšanā no jauna ievedām ziemas kviešu ecēšanu un virsmēslošanu ar kaļķa salpetri pavasarī. Sēklas materiāla uzlabošanas nolūkā vietējās labības sēklu apmainījām pret augstvērtīgām un saimniecības apstākļiem piemērotām kultūršķirnēm, iemainot Uzvaras auzas un Priekuļu ziemas rudzus Valsts Nurmižu dārzkopības - mājturības skolas saimniecībā un Priekuļu ziemas kviešus pasūtot Priekuļu selekcijas stacijā. Šī gada pavasarī ir norunāts iegādāties arī piemērotas šķirnes miežu sēklu.

Vecā augļu dārzā izgriezām sausos zarus, no stumbriem un kroņa zariem notīrījām sūnas un ķērpjus, bet augļu kokus nokaļķojām. Jaunā augļu dārzā iestādījām 10 ābelītes un 10 uzpotējām uz agrāk iestādītiem, no meža pārnestiem potcelmiem. Mājas apkārtnes izdaiļošanai iestādījām 200 gab. dzelteno akaciju dzīvžogam.

Biškopībā tika doti norādījumi bišu kopšanā un pavairošanā, sadalot vienīgo saimi divās.

Pakāpeniski nonācām arī līdz lopkopībai. Sākums bija lopu atkāpurošana, pēc tam kūts izbalsināšana un kūtslogu paplašināšana. Nokārtota arī iestāšanās lopkopības pārraudzības biedrībā, un ar 1. aprīli saimniecību sāk apmeklēt pārraugs.

Mājsaimniecībā veikti mājas uzkopšanas darbi un augļu konservēšana.

Nav aizmirsts arī pats galvenais saimniecības celšanas līdzeklis — zemes meliorēšana, kas līdz šim stipri kavēja saimniecības uzplaukšanu. Meliorācijas plāna sastādīšana pieprasīta L. L. kamerai ar rajona agronoma starpniecību jau pagājušā vasarā, un «Lejaskalniņi» līdz ar pavasaŗa atnākšanu nepacietīgi gaida kultūrtechniķa ierašanos.

Minētos pasākumus saimniecības pacelšanā veica attiecīgās mazpulka sekcijas ar to vadītājiem mazpulka vadītāja uzraudzībā.

Pagājušā gadā iesāktais darbs tiks turpināts un padziļināts, cerams, ar vēl labākām sekmēm nekā līdz šim, jo «Lejaskalniņu» saimnieki sāk atzīt, ka lauksaimniecības darba pamatā bez fiziska

Drauga saimniecības «Lejaskalniņu» saimnieki

spēka, darba prieka un gribas vajadzīgas plašas un vispusīgas aroda zināšanas. Tās tagadējais lauksaimnieks var iegūt un papildināt, lasot speciālus žurnālus, apmeklējot priekšlasījumus, kursus, piedaloties pagasta sabiedriskā dzīvē un kopdarbības uzņēmumos. Kā sākums tam uzskatāms «Brīvās Zemes», «Sētā un Druvā» abonēšana, priekšlasījumu un vakarošanu apmeklēšana un piena nodošana krējošanas punktā.

Mazpulku Virsvadoņa Valsts Prezidenta **Kārļa Ulmaņa** piešķirtais pabalsts Ls 300,— 126. Nurmižu mazpulkam šīs «drauga saimniecības» tālākai izveidošanai ir iepriecinājis arī Bērziņu ģimeni. Jānis Bērziņš Valsts Prezidentam nosūtītā pateicības vēstulē, starp citu, raksta:

«Ar dziļu cieņu un pateicību pieminu, augsti godājamais Prezidenta kungs, Jūsu lielo gādību par tiem, kas savā laikā nav varējuši iegūt vajadzīgās zināšanas lauksaimniecībā un līdzekļu trūkuma dēļ nav varējuši savu saimniecību nostādīt vajadzīgā stāvoklī.

Solos vienmēr sekot Jūsu mudinājumiem un mācīt savus trīs dēlus paklausībā un paļāvībā Jūsu aicinājumam.»

Jauns uzdevums

Stud. agr. K. EŅĢELIS, mazpulku līdumnieks

Pagājušās ziemas untumi mūsu zemei ir radījuši smagus zaudējumus, apsaldējot mūsu dārzus. Pati daba sapostījusi to savu daļu, kuŗu ar lielām pūlēm veidojuši un izkopuši mūsu tēvi un tēvu tēvi, lai to kā dārgu mantojumu nodotu mums — saviem dēliem un meitām, un kur jau daudzreiz arī mēs savu roku esam pielikuši. Būs jāizzūd daudzām skaistām bērnu dienu atmiņām.

Man prātā kāda no mana mazpulka ražojumu skatēm, kur es kā godalgu saņēmu 5 skaistas ābelītes. Kādu prieku man sagādāja šīs ābelītes un tas dārza stūris, kur es tās biju iedēstījis! Tagad visas tās, laikam, būs jāiemet žagaru kaudzē. Līdzīgi gadījumi būs daudziem jums.

Vēl sāpīgāk tas ir mūsu tēviem, kas visu savu gaŗo mūžu ir saauguši ar šiem dārziem.

Bet, jaunie draugi, dzīves likstas un nelaimes nav tāpēc, lai par tām gauztos, tās ir tāpēc, lai tās pārvarētu. Par spīti visiem dabas untumiem, mēs dēstīsim sev jaunus dārzus! Es še minu vārdu «spīts». Šim vārdam ir slikta skaņa, un tomēr spītība nelaimēm ir laba lieta, tā ir varonība. Arī mēs spītēsim: mēs dēstīsim jaunas izturīgu šķirņu ābelītes, lai drošāki būtu nākotnē! To darīs kā vecie, tā jaunie latviešu sētu saimnieki. Veciem, varbūt, šad tad pietrūks spēka sākt darbu no gala, neredzot vairs darba tiešos augļus savā dzīvē un neprotot saskatīt savas dzīves turpinājumu mūsu dzīvē un to paaudžu dzīvē, kas nāks aiz mums. Tad, jaunie saimnieki, zināsim, kur ir mūsu vieta šinī darbā, un tā ir pirmā vieta. Mums spēka ir gana nākotnes darbiem. Tas, ko mēs še veiksim, būs liels un skaists darbs. Tas būs latviešu tautas neatlaidības un neizsīkstošo spēku jauns pierādījums. Tā būs cīņa ar varenāko varu — dabu, bet jo lielāks ir pretinieks, jo lielāks arī uzvaras gandarījums. Šis gandarījums būs, kad pēc gadu desmitiem katra mūsu lauku sēta būs ziedošu dārzu apvīta, un visa mūsu zeme būs šo krāšņo dārzu rotāta.

Jaunatne, mūs gaida atkal liels uzdevums! Mēs to piepildīsim.

Katram, kam vien tas iespējams, jāvairo šā gada cukura raža

Valsts cukura monopola pārvalde

Noslēdzies liels mazpulku darbs mūsu dabas un savu pagastu iepazīšanā

Pirmo reizi saskaitīti visi Latvijas stārķi, reģistrēti lielākie tilti

AD. EGLĪTIS

Taisni divus gadus atpakaļ, mazpulki, uz Virsvadoņa pamudinājumu, stājās pie pirmās pilnīgās stārķu skaitīšanas organizēšanas. Tā ka mazpulki ir visos Latvijas pagastos, dalībnieki katrā apdzīvotā vietā, tad atlika tikai nospraust skaitīšanas rajonus, sadalīt darbus un, vasarai nākot, izdarīt ligzdu un mazuļu uzrakstīšanu. Tagad šis lielais darbs ir galā. Ir iegūtas tiklab vērtīgas ziņas mūsu dabas mīļotājiem un pētītājiem, kā arī materiāli par skaisto un derīgo putnu atrašanās vietām, biezību, viņu dzīves veidu un ierašām. Visā valstī mums pagājušā vasarā bija 6769 stārķu ligzdas ar 14.423 mazuļiem, kas kopā ar veciem stārķiem ir 27.000 stārķu. Visvairāk stārķu ir valsts dienvidus, rietumu un vidus daļā, maz ziemeļu un austrumu daļā. Īstas Metuzāla vecuma ligzdas atrastas Zemgalē, Kurzemē, bieži sniedzot 100—150 gadu vecumu. Vidzemē un Latgalē daudz jaunu ligzdu.

Stārķu daudzums un biezība atsevišķos apriņķos šādi:

1)	Bauskas	apriņķī	467	ligzdas,	975	mazuļi	vai	20,0	ligzdas	caurmērā uz 100 km
2)	Aizputes	„	322	„	612	„	„	19,5	„	„ „ 100 „
3)	Liepājas	„	536	„	1236	„	„	17,8	„	„ „ 100 „
4)	Jēkabpils	„	505	„	1025	„	„	16,7	„	„ „ 100 „
5)	Ilūkstes	„	366	„	678	„	„	16,3	„	„ „ 100 „
6)	Jelgavas	„	545	„	1216	„	„	15,5	„	„ „ 100 „
7)	Tukuma	„	318	„	614	„	„	12,5	„	„ „ 100 „
8)	Kuldīgas	„	390	„	890	„	„	12,4	„	„ „ 100 „
9)	Ludzas	„	259	„	583	„	„	10,7	„	„ „ 100 „
10)	Talsu	„	226	„	450	„	„	10,4	„	„ „ 100 „
11)	Daugavpils	„	491	„	1050	„	„	10,3	„	„ „ 100 „
12)	Ventspils	„	279	„	509	„	„	8,6	„	„ „ 100 „
13)	Rīgas	„	518	„	1044	„	„	8,0	„	„ „ 100 „
14)	Madonas	„	306	„	698	„	„	7,7	„	„ „ 100 „
15)	Rēzeknes	„	306	„	780	„	„	7,4	„	„ „ 100 „
16)	Valmieras	„	312	„	684	„	„	6,8	„	„ „ 100 „
17)	Cēsu	„	198	„	371	„	„	6,1	„	„ „ 100 „
18)	Abrenes	„	228	„	558	„	„	5,3	„	„ „ 100 „
19)	Valkas	„	197	„	450	„	„	4,1	„	„ „ 100 „

Salīdzinot ar ārzemēm, Bauskas un Aizputes apriņķos mums vairāk stārķu, kā Prūsijā, bij. Čechoslovakijā, Austrijā, bet Valkas apriņķī stipri mazāk. Lai nākošā stārķu skaitīšanā, kas, cerams, būs pēc pieciem gadiem un kur mēs varēsim noskaidrot vēl daudzus interesantus jautājumus, būtu vienlīdz daudz stārķu visā mūsu zemē, ir jāpadomā par stārķiem patīkamu ligzdu ierīkošanu pie mājām. Pie mums 90% stārķu ligzdas ir kokos. Ligzdu stipri trūkst, jo vienas ligzdas dēļ bieži vien starp stārķiem tiekot izcīnītas asiņainas cīņas.

Otru svarīgu darbu sava pagasta zināšanā mazpulki veica, saskaitot sava pagasta vai pilsētas gaŗākos un augstākos tiltus. Iegūtām ziņām liela un svarīga nozīme, bet daudz pamācīga un ierosmes, ziņas vācot, ir mantojuši tiltu meklētāji un uzrakstītāji.

Blakus lielākajiem Daugavas tiltiem Rīgā, Daugavpilī, Krustpilī, par gaŗākiem un augstākiem tiltiem mazpulki atzīmē:

1) Jelgavas - Kandavas ceļā, Irlavas pagastā, pie «Mūrniekiem», tilts pār Abavu ir 258 m gaŗš un 8 m augsts.

2) Talsu - Upesgrīvas ceļā, 7. kilometrā, šaursliežu dzelzceļa tilts pār Islas upītes gŗavu ir 254 m gaŗš un 6 m augsts.

3) Kuldīgas tilts pār Ventu, Kuldīgas - Stendes ceļā ir 166,2 m gaŗš un ar augstumu — 13,1 metru ir augstākais tilts.

Mazpulki un lauksaimniecības biedrības

LEONS LIEPIŅŠ

Pēc līdzšinējiem atsevišķo mazpulku darbības novērojumiem pagastos un lielās mazpulku skates pagājušā gada septembrī, Rīgā, mēs visi esam vienis prātis, ka bez mazpulkiem nav nemaz domājama lauku jaunatnes dzīve. Latvijas mazpulki, kas nav ne patapināti, ne atdarināti pēc citu zemju jaunatnes organizāciju parauga, sava Virsvadoņa un tautas Vadoņa **Kārļa Ulmaņa** ideju rosināti un vadīti, ir izauguši pašu zemē, organizējušies pašu zemes apstākļos un kļuvuši par ievērojamu spēku jaunatnes audzināšanā un atjaunotās Latvijas nākotnes veidošanā. Mazpulku mērķis un uzdevums — «apvienot valstiski un nacionāli domātāju jaunatni, ieaudzināt viņā tēvu zemes mīlestību, stingru, nelokāmu raksturu, darba prieku un pareiza darba izpratni, audzinot mazpulku dalībniekus par veseliem, patstāvīgiem, uzņēmīgiem un iecietīgiem cilvēkiem, par apzinīgiem sabiedriskiem darbiniekiem, par godīgiem un uzticīgiem Latvijas pilsoņiem, par lauku dzīves un darba mīļotājiem un sapratīgiem darītājiem, sekmējot jaunus saimnieciskus pasākumus un veicinot zināšanu izplatīšanos tautā» — ietver sevī daļu no tiem svarīgiem pamatuzdevumiem, kas rakstīti atjaunotās Latvijas kultūras politikas programā. Tāpēc mēs varam priecāties no sirds, vērojot, ar kādu iekšēju kvēli un sirdsdedzi lauku jaunatne tiecas šos mērķus godam pildīt ar krietnu un apzinīgu darbu un stāju. To darīdama, mazpulku jaunatne pierāda, ka viņa ir jaunās Latvijas jaunatne, kuŗai rūp savas tautas un valsts stiprums, vienība un drošums. Bez pārspīlējuma un ar drošu pamatojumu varu teikt, ka Latvijas mazpulki ir rītdienas Latvijas zelta pamats. Viņu nozīme un ietekme Latvijas lauksaimniecībā, lauku jaunatnes audzināšanā un laika gara pareizā uztverē un izpratnē ir liela un paliekoša. Mēs redzam, ka mazpulku jaunatne soli pa solim ietekmē laukos arī diezgan konservatīvo vecāko paaudzi, likdami tai pārdomāt līdzšinējos saimniekošanas un ražošanas paņēmienus, uzklausot aicinājumus un padomus, kuŗus līdz tam tā neuzklausīja. Mēs redzam, ka lauksaimniecības žurnāli parādās mājās, kur līdz šim tos neredzēja. Balti karogu masti ar sarkanbaltsarkaniem karogiem paceļas māju košumu dārzos, liecinādami par šo māju saimju nacionālo gatavību un spēku. Mājās, kur bērni nes zaļo āboliņa zīmi pie krūtīm, valda mošs gars un lietpratīga griba uzklausīt arī agronomisko darbinieku norādījumus. Tur vērojam parauglaucinus ar attiecīgiem apstākļiem piemērotām kultūrām un kultūraugu šķirnēm. Šie darbi ir praktiskie liecinieki un mudinājumi ne tikai pašiem mazpulku dalībniekiem, bet arī kaimiņiem un draugiem. Daudzos gadījumos mazpulku dalībnieku iegādātā sugas telīte bijusi pirmā visā pagastā. Mazpulku dalībnieku ražojumu apskates rudeņos mudina arī pieaugušos vienu otru reizi pārdomāt savu sēju un pļauju mājā un tīrumā. Mazpulku dalībnieku darba sacensības un pieccīņas izraisa gribu pēc sacensības ar kaimiņu lauksaimniecību atsevišķās nozarēs vai saimniekošanā vispāri. Mēs redzam arī, ka mazpulku jaunatne pamazām ieiet sabiedriskā darbā, veidojot jaunu sabiedrisko stāju. No mazpulku vidus pagastiem nākuši jauni spējīgi sabiedriski darbinieki, kas drošu sirdi un skaidru skatu turpina vadīt to darbu, ko vecākā paaudze ievadījusi sava pagasta organizācijās. Ir patīkami atzīmēt, ka viens no mazpulku līdumniekiem ievēlēts par sava pagasta lauksaimniecības biedrības priekšnieku un iecelts par Latvijas Lauksaimniecības kameras locekli. Vai tas nenorāda uz uzticību, kādu savukārt arī sabiedrība dāvā mazpulkiem! Ja vēl atceramies, ka katrs mazpulka dalībnieks līdz pilngadībai nesmēķē un atturas no alkoholisko dzērienu lietošanas, tad varam sacīt, ka mazpulku dalībniekiem pagastu sabiedriskajā darbā līdzi nāk skaidras domas, veselīgs dzīves uzskats, kvēli pukstoša sirds un čaklas rokas. Šie jaunie darbinieki ienes pagastā jaunus spēkus, jaunus uzskatus un tradicijas, lai

slavā un godā celtu dzimto pagastu un tēva sētu. Mazpulku dalībnieki dzīvē un darbā godam attaisno sava Virsvadoņa viņiem teiktos vārdus: «Mazpulku jaunatne, mana ticība pieder jums!» Bet šī Virsvadoņa ticība ir godam jāuztur un jāattaisno arī tad, kad mēs esam izauguši no mazpulku rindām. Lai šo ticību attaisnojam arī darbā, ko sekmīgi un ar panākumiem gribam turpināt savam pagastam par godu sava pagasta lauksaimniecības biedrībā. Kas tad ir lauksaimniecības biedrība? Nekas cits, kā mazpulku darbu turpinātāja, jo vai tad lauksaimniecības biedrību mērķis: «aizstāvēt zemnieku saimnieciskās un tiesiskās vajadzības, veicināt zemnieku pašdarbību un kopdarbību, pašierosmi un pašpalīdzību, aroda godīgumu un darba apzinīgumu, būt nomodā par zemnieku godu, uzturēt to tīru un spodru, rūpēties par viņu aroda un vispārējo izglītību, stiprināt viņos valstiskumu, tēvzemes mīlestības un tautas vienības ideju, izkopt un padziļināt viņu kultūras, sporta un sabiedrisko dzīvi un centienus, ar to veicinot savu biedru un visas nācijas un valsts garīgo un saimniecisko augšanu un uzplaukumu» — nav tas pats, kas mazpulku organizācijai? Man gribētos salīdzinājumā teikt, ka mazpulks ir pirmā sagatavošanās pakāpe sabiedriskam darbam pagasta organizācijās un individuālai saimniekošanai savā saimniecībā, bet lauksaimniecības biedrības — otrā pakāpe. Mazpulka dalībnieks var ieņēmties sava pagasta lauksaimniecības biedrībā, jo tanī jau uzņem, sākot ar 18 gadiem, bet balsstiesības ir 21 gadu veciem biedriem. Iestājoties mazpulku dalībniekiem lauksaimniecības biedrībā, no vienas puses — tanī ieplūdīs jauni spēki, enerģija, kas veicinās lauksaimniecības biedrības uzplaukumu, no otras puses — arī paši jaunieši gūs lielāku pieredzi darbā no piedzīvojušās vecākās paaudzes. Darba lauksaimniecības biedrībā daudz, un tas sazarojas daudzās sekcijās, bet šīs sekcijas attaisnos uz viņām liktās cerības tikai tad, ja tanīs ar savu ideālismu piedalīsies arī lauku jaunatne. Lauksaimniecības biedrību sekciju darbā ar jaunām sekmēm turpināsim meklējumus un pētījumus ražošanā, ko iesākām mazpulkā. Attīstīsim rosīgu darbu lauksaimniecības biedrību uzticības vīru uzdevumus pildot, mudinot, aicinot un velkot līdzi sev tos, kas vēl nemaz nav paguvuši domāt par savu saimniecību, savu pagastu un savu valsti. Lauksaimniecības biedrības vēlēsim Latvijas zemes arāju pārstāvjus Latvijas Lauksaimniecības kamerā, svarīgākās akciju sabiedrībās un pašvaldību amatu rezerves kandidātus. Lauksaimniecības biedrībām ir daudzi svarīgi uzdevumi, kuŗu gala mērķis — celt savu pagastu. Šie uzdevumi ar katru dienu augs. Aug arī organizēto zemtuŗu rindas, kas, pacēlušas lauksaimniecības biedrību karogus, iet darba cīņā — par zemi, valsti, nākotni. Īstam latviešu zemniekam vienmēr jāizprot laikmeta aicinājums — tam jābūt organizētam savā biedrībā. Ja līdz šim bijām pilntiesīgi mazpulku dalībnieki, tad, izauguši no saviem mazpulkiem, kļūsim pilntiesīgi sava pagasta lauksaimniecības biedrības biedri, lai, kā to kāds mazpulka dalībnieks teicis, — «lauku dzīvi virzītu uz priekšu un tikai — uz priekšu.» Šis gājiens nekad nedrīkst apstāties. Zelta pamatam jākļūst par klinti mūžīgai Latvijai!

Enerģiskā Alšvangas lauksaimniecības biedrības darbinieka A. Pūra pirmā gurķu raža mazpulka darbā pirms 8 gadiem

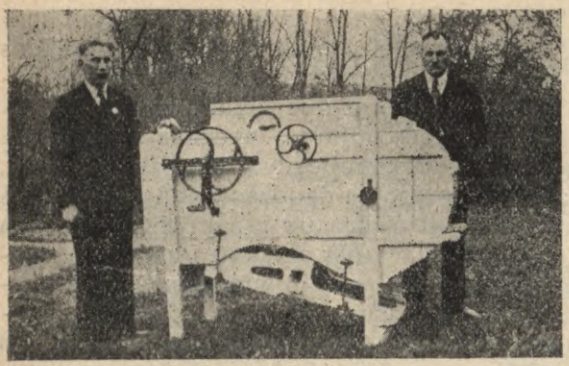

Mūsu līdumnieki dzīvē un darbā

FR. D.

38. Alšvangas mazpulka līdumnieks A. Pūris, kopā ar 17. Padures - Ivandes mazpulka vadītāju K. Upesleju, pie paša izgatavotās mašīnas

1931. g. pavasarī, 38. Alšvangas mazpulkam nodibinoties, tajā iestājās arī 11 gadus vecais Antons Pūris, kaut arī viņa vecāki to sākumā negribēja atļaut.

Neveiksmi jaunajam dalībniekam vajadzēja piedzīvot jau tūlīt pirmajā vasarā, kad kāda vēla nakts salna nobeidza visus gurķu stādiņus. Par to zobojās kā draugi tā tuvinieki, un likās jau, ka būs no mazpulka jāizstājas. Bet jaunais censonis saprata, ka izstājoties par viņu smiesies vēl vairāk, un tāpēc viņš steidzīgi ķērās no jauna pie darba klāt. Sevišķi rūpīgi sagatavojis zemi, viņš no jauna izsēja diedzētas gurķu sēklas savā lauciņā un piedzīvoja to, ka jaunie stādi augumā panāca citu dalībnieku gurķu stādus. Bet tad nāca otra neveiksme, neaizmetās neviens auglītis. Izrādās, ka veikalā iedota pavisam nepiemērota sēkla, un tā nav bijis nekā ko apskatē izstādīt. Totiesu nākošajā gadā gurķu audzēšana sekmējās ar uzviju. Kad trešajā gadā, par pārsteigumu vecākiem un apkārtējiem kaimiņiem, jaunajam Pūrim lieliski izdevās cukurbietes, vecāki pret dēlu, pret mazpulku un pret agronoma norādījumiem sāka izturēties pavisam citādi. Tagad visi kopīgi atzina, ka saimniecībā nepieciešams steidzīgi kultivēt purvainās pļavas un ganības. Un tā par cukurbietēm ieņemto naudu izlietoja meliorācijas projekta sastādīšanai. — Purvu kultivēšanai nepieciešamos mākslīgos mēslus nācās ņemt uz kredita, bet tas viss atmaksājās. Līdztekus kultivēšanas darbiem, A. Pūris ierīkoja arī mākslīgo mēslu un šķirņu salīdzinājumu izmēģinājumus, kas visi deva interesantus un pamācīgus rezultātus. Vecāki arvienu vairāk sāka saprast lauksaimniecības arodizglītības nozīmi un beidzot atļāva dēlam Antonam mācīties Padures 2 gad. lauk. skolā. 1935. gadā A. Pūris ieguva diženā nosaukumu un brīvajā laikā turpināja mājās iesāktos darbus un bez tam vēl nodarbojās ar dažādiem izmēģinājumiem, sāka audzēt pļavu zāļu sēklas, ābeļu un bumbieru mežeņus un dažādus ogulājus. Skolā gatavoja daudzus saimniecībā noderīgus priekšmetus, starp citu tur uzbūvēja sēklu tīrāmo mašīnu «Triumfu» u. c.

Iedams lauksaimniecības skolā, Pūris, kā diženais, saņēma no Zemkopības ministrijas Ls 150,— stipendiju, no kuŗas bija iespējams atlicināt arī praktiskiem pasākumiem. Un tā 1936. g. A. Pūris pieteicās ilgstošajām pieccīņām. Ir jāapbrīno viņa darba griba un drosme, uzņemoties tik daudz un dažādus darbus:

1. sacensībā — akas izrakšana, izbūvēšana, skābbarības tvertnes izbūvēšana un dzīvojamās mājas izmešana;

2. sacensībā — košuma dārza ierīkošana, vispārēja mājas apkārtnes izdaiļošana, kokaudzētavas paplašināšana ar 1000 potcelmiem, augļu dārza paplašināšana ar 50 kociņiem un 100 ogulāju krūmiem;

3. sacensībā — saimniecības pļavu un ganību nosusināšana, pāraršana un 3 ha zāļāju apsēšana.

4. un 5. sacensībā — apraksti.

Visi šie darbi ir plašāki nekā noteikumi to paredz.

1939. g. rudenī, kā bija paredzēts, darbi arī bija nobeigti. Līdztekus tam notika visas tēva saimniecības pārorganizēšana, kas jau manāmi to pārveidojusi. Starp citu, liela vērība piegriezta kūdras iegūšanai un izmantošanai.

Paša celtais šķūnis kūdras uzglabāšanai

Pakaišu kūdru griežot, nomātā purvā

Liels notikums jaunā censoņa dzīvē bija 1937. g. rudenis, kad viņam piešķīra l ī d u m n i e k a nosaukumu.

Blakus praktiskajam darbam, A. Pūris dzīvi piedalījies sava pagasta sabiedriskajā dzīvē — īpaši lauksaimniecības biedrībā. Biedrības valde, pazīstot viņa teorētiskās zināšanas, piedzīvojumus darbā un viņa organizātora spējas, uzaicinājusi viņu par d ā r z k o p ī b a s p ā r r a u g u dzimtajā pagastā. Ar to viņš negrib attālināties no tēva mājām, taisni otrādi, tā viņš cer materiāli to vēl vairāk atbalstīt.

Deviņu gadu laikā, kamēr līd. A. Pūris sastāv mazpulkā, viņš piedalījies 8 ražojumu apskatēs, 1 lauks. izstādē, 1 kūdras dienā, 3 cukurbiešu retināšanas, 2 cukurbiešu novākšanas, 2 aršanas, 2 govju slaukšanas sacensībās un 4 pieccīņās, iegūstot kopā 14 pirmās, 7 otrās un 3 trešās godalgas un balvas kopvērtībā par Ls 180,—. Septiņās ekskursijās viņš apceļojis visus mūsu dzimtenes novadus, mācījies tos pazīt un mīlēt. Čakli piedalījies arī mazpulku lielajās sanāksmēs un pļaujas svētkos u. c. mazpulku sarīkojumos.

Jaunā līdumnieka vispusīgais raženais darbs nesis svētību nevien viņam pašam un tēva mājai, bet bijis par priekšzīmi un skubinājumu arī pārējai jaunatnei un arī vecākai paaudzei. — Neaprakstāms prieks par visu sasniegto tagad ir A. Pūra vecākiem. Tie redz, ka, strādājot nosusinātā pagalmā, izremontētās dzīvojamās telpās, gaišā kūtī un kultivētās pļavās, darba rosība ir stipri cēlusies, vairoti saimniecības ienākumi un skaistāka padarīta dzīve visiem mājas ļaudīm.

Līdumnieks A. Pūris izteicies šādi: «Būdams par biedru mazpulkā līdz kara dienestam, ceru sasniegt 10 gadu «jubileju», kad visus iesāktos darbus būšu veicis un saimniecības ienākumus d i v k ā r š o j i s!

Tā, lūk, ir strādājis šis centīgais jauneklis par priekšzīmi visiem citiem. Viņš nedomāja tā — kad izaugšu liels, tad strādāšu. Viņš ķērās pie darba tūlīt, tiklīdz viņam bija skaidrs, kas un kā ir jādara. Darīsim mēs tāpat!

Novadgrāvja rakšana (Ilgstošo pieccīņu darbs)

Dzīvnieki maskās

A. S.

Ne kaktusa zars, bet dzīvs kukainis

Dabā noris nepārtraukts kaŗš. Ik dienas neskaitāmi dzīvnieki nogalina un aprij viens otru. Daļa dzīvnieku šajā kaŗā piedalās bruņoti asiem zobiem, stipriem ragiem, spēcīgām ķetnām, nāvīgām indēm vai lielu un spēcīgu ķermeņa būvi. Šos ieročus tad arī dzīvnieki izlieto kā sevis aizsargāšanai, tā laupījuma vajāšanai.

Tos dzīvniekus, kam šāda «smagā apbruņojuma» trūkst, daba apveltījusi ar kādu citu «kaŗa ieroci». Daba tiem piešķīrusi maskas, kas ļauj palikt ienaidnieka nepamanītam un tanī pat laikā maldina un pievilina tādus dzīvniekus, kas pašam var noderēt par laupījumu. Visas šās maskas parasti dzīvniekam piešķir tādu krāsu vai formu, kas palīdz pielāgoties apkārtējai videi un itkā pazust tanī.

Izšķiŗami divi dažādi dzīvnieku maskēšanās vai pielāgošanās veidi. Pirmais ir tas pielāgošanās veids, ko dzīvnieks iemanto jau piedzimstot un kas paliek nemainīgs visu mūžu. To varam saukt arī par dzīvnieku pasīvo pielāgošanos videi. Šajā pielāgošanās veidā iekļaujas tuksneša dzīvnieki, kuŗu krāsu gŗūti atšķirt no tuksneša smiltīm; sniegbaltu kažoku klātie mūžīgā sniega iemītnieki; dažādas vaboles un tauriņi, kuŗu krāsa un veids pilnīgi līdzinās koka mizai, sausai lapai vai staipeknim, uz kuŗa tie mīt. Sevišķi pārsteidzošas bieži vien izskatās dažādu kukaiņu pielāgošanās maskas. Daudziem kukaiņiem par medību maskām noder to atsevišķi locekļi. Tā, piemēram, tas ir ar Austrumafrikā dzīvojošo kukaini, kas dabūjis Velna puķes nosaukumu. Kad šis kukainis paslēpjas starp krūma zaļajām lapām, viņa zaļganais ķermenis ir gandrīz neieraugāms. Bet kad šis kukainis gaida medījumu, tas izstiepj tālu uz priekšu savus tvērējus locekļus. Tiem ir tik krāšņas un spilgtas krāsas, ka to krāsa un

Laukumainais aizsargkrāsojums sadala priekšmetu atsevišķos krāsu plankumos un tāpēc no lielāka attāluma priekšmets gŗūtāki pazīstams

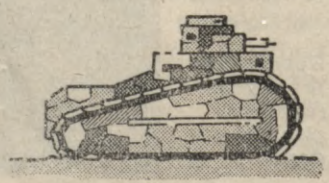

Lai izvairītos no ienaidnieka, kā tintes zivis, tā bruņu kuģis ietinas mākslīgās miglas mākoņos

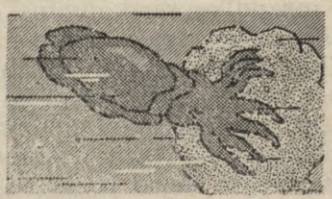

Uz koka zariem šis kāpurs ieraugāms ļoti grūti

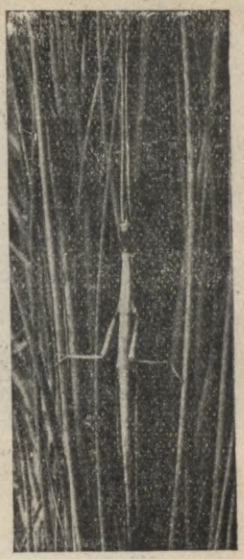

Pa labi — tikai uzmanīgi vērojot, šā kukaiņa ķermenis atšķiŗams no zāļu stiebriem
Pa kreisi — no ērkšķiem grūti atšķiŗamā Amerikas cikāde

veids atgādina baltu vai violētu ziedu. Neizbēgami pazudusi ir katra mušiņa, kas iedomāsies nolaisties uz šā vilinātāja zieda. Ar ātru un neatvairāmu tvērienu tā nekavējoties tiks sagūstīta un aprīta.

Šī pasīvā maskēšanās dabā ir tik izplatīta, ka, lai visus šos piemērus minētu, vajadzētu sarakstīt veselas grāmatas.

Vēl apbrīnojamāks ir otrs dzīvnieku maskēšanās veids. To var apzīmēt par aktīvo pielāgošanos videi. Šajos gadījumos dzīvnieka krāsa un veids nav nemainīgi visu mūžu, bet mainās, tiklīdz dzīvnieks nokļūst jaunā, citādā vidē.

«Mainīgs kā chameleons,» — saka par cilvēkiem, kas arvien «tur mēteli pa vējam». Un patiesi — mainīgumam un nepastāvīgumam dabā nav labāka piemēra par chameleonu. Šis dzīvnieciņš ne tikai spēj ļoti ātri mainīt savu krāsu, bet tas spēj arī «pārkrāsoties» kaut katrā krāsas tonī, sākot no gaiši dzeltena līdz melnam, no gaiši zaļa līdz tumšam olīvu zaļumam, vai arī no bāli zila līdz tumši violētam.

Līdzīgi savu krāsu spēj mainīt arī daudzas zivis: tā, piemēram, lielās koraļu zivis var kļūt gan dzeltenas, gan ķieģeļu sarkanas; trusīšu zivs var mainīt krāsu no zaļas uz tumši brūnu vai brūni dzeltenu u. t. t. Dažām plakanām jūŗas zivīm mainās nokrāsa atkarībā no tā, vai tās atrodas

Pelēkā aizsargkrāsa zaķim ir jau no dabas, bet armijas auto mašīnai tā jāuzkrāso

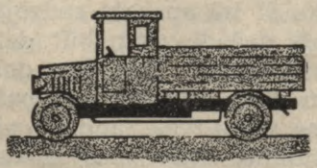

Austrumafrikas «Velna puķe»

Chameleona krāsas maiņa

uz smilšaina, grantaina, vai akmeņaina jūŗas dibena.

Kā gan iespējams, ka šiem dzīvniekiem viens un tas pats ķermeņa pārklājs tik ātri spēj iegūt mainīgas un dažādas krāsas? Cilvēks, kas savu tērpu grib apmainīt pret citādi krāsotu, var to izdarīt tikai veco tērpu novelkot un jauno uzvelkot. Dzīvnieki to izdara vienkāršāki. Tie savā ādā pastāvīgi nēsā sev līdzi veselu «krāsošanas darbnīcu». Dažādos ādas slāņos šādiem dzīvniekiem atrodas šūniņas, kas sevī satur krāsvielu graudiņus — «pigmentus». Šie krāsvielu graudiņi spēj savilkties mazās apaļās lodītēs, un tie spēj arī izplūst plānā zvaigžņveidīgā kārtiņā pa visu šūniņu. Šos krāsvielu graudiņus var salīdzināt ar lietussargiem, kuŗus gan atveŗ, gan aizveŗ. Ja, piemēram, atvērta ādas virspusē esošo «brūno lietussardziņu» kārta, tad tie aizsedz visus ādas dziļākos slāņos esošos krāsu graudiņus, un dzīvnieka āda liekas brūna. Bet ja brūnie lietussardziņi aizvērti un atvērti aiz tiem esošie dzeltenie lietussardziņi, tad redzami kļūst tie, un āda kļūst dzeltena.

Tas mechaniķis, kas vada dzīvnieku krāsvielu graudiņu izplešanos un savilkšanos, ir dzīvnieku nervu sistēma. Bet no kā tad nervu sistēma saņem signālu izplest taisni tos krāsvielu graudiņus, kas atbilst tai krāsai, kāda pašlaik ir tai apkārtnē, kur atrodas dzīvnieks?

Šā jautājuma noskaidrošanā var palīdzēt mūsu upju grundulis. Ja dzīvu grunduli novietojam stikla trauciņā ar ūdeni, tas parasti izskatās gaiši brūnā krāsā. Ja zem stikla trauciņa paliksim dzeltenu papīru, pēc īsa laika arī zivtiņa kļūs dzeltena; ja dzelteno papīru apmainīsim pret melnu, arī grundulis kļūs gandrīz melns. Ja šim pašam grundulim aizlipināsim acis tā, lai tām nepiekļūtu gaisma, iepriekšējais mēģinājums vairs neizdosies, un grundulis krāsu nemainīs. Tā tad — acis ir tās, kas mechāniķim - nervam dod signālu, kādus krāsvielu graudiņus dzīvnieka ādā iedarbināt.

Mūsu dienu kaŗos arī cilvēki ar maskēšanos un pielāgošanos videi cenšas izvairīties no ienaidnieka skatiem. Daudzi fantastiski romāni mums stāsta par dažādām brīnumcepurēm, brīnumspuldzēm un dažādiem noslēpumainiem viļņiem, kas cilvēku spēj padarīt neredzamu. Īstenībā šādu brīnumlīdzekļu pagaidām cilvēkiem vēl nav. Bet cilvēka rīcībā tomēr ir vesela rinda tādu techniski iespējamu paņēmienu, kas, ja arī nespēj sniegt pilnīgu neredzamību, tad tomēr labvēlīgos apstākļos spēj vismaz redzamību mazināt. Šie paņēmieni lielāko tiesu ir dzīvnieku maskēšanās paņēmienu atdarinājumi. — Arī cilvēks slēpjas aiz mākslīgas miglas, krāso zemei līdzīgā pelēki brūnā, vai pelēki zaļā krāsā savus kaŗa tērpus un kaŗa mašīnas. Tāpat, līdzīgi spilgti plankumainiem dzīvniekiem, arī cilvēks savus tankus, lielgabalus un citas kaŗa mašīnas pārklāj spilgtas krāsas aizsargplankumiem. Ja šādus krāsojumus aplūko tuvumā, tad grūti ticēt, ka taisni šādi uzkrītoši spilgti zīmējumi spēj mazināt priekšmeta redzamību. Un tomēr tā tas ir. Ja šādi nokrāsots priekšmets atrodas lielākā attālumā, tad to patiesi grūtāk pazīt. — Jo mazāks kāds priekšmets, jo mazāka tā redzamība. Tāpēc nelielos laukumos sadalīts priekšmets no lielāka attāluma zaudē savu kopiespaidu, un mūsu acis to uztveŗ kā mazus atsevišķus plankumus, kuŗiem ar visas mašīnas kopējo izskatu nav nekādas līdzības.

No šī īsā apskata redzējām, cik pārsteidzoši dažādi var būt dzīvnieku maskēšanās veidi. Tam, kas dabu skatās vērīgām acīm, arvien arī pašam būs iespējams vērot vēl daudzus pārsteidzošus atklājumus šinī dabas izpausmes laukā.

Darbi dārzkopībā

Agr. O. REZOVSKA

Pēdējā laikā pie mazpulkiem nodibinātas vairākas dārzkopības sekcijas. Dažas no šīm sekcijām ar labiem panākumiem vada jaunsagatavotie dārzkopības sekciju vadītāju vietas izpildītāji — vecākie mazpulku dalībnieki, kas pagājušā gadā novados pabeidza dārzkopības sekciju vadītāju sagatavošanas kursus. Kaut gan dārzkopības sekciju skaits reģistrēts jau tuvu pie divi simti, tas, salīdzinot ar mazpulku skaitu, vēl visai niecīgs.

Apzinoties to, cik liela nozīme mūsu valstī ir dārzkopībai gan māju apkārtnes daiļuma ziņā, gan ražojot vērtīgos augļus, mazpulku dalībniekiem ieteicams vairāk interesēties par šo nozari. Vairākos mazpulkos gan atsevišķi dalībnieki strādā dārzkopībā, ierīkojot koku skolas ābelīšu un ogulāju audzēšanai. Darbu sekmīgākai veikšanai un savstarpējai sacensībai ir nepieciešams šiem dalībniekiem organizēties dārzkopības sekcijās. Dārzkopības sekciju vadītāju sagatavošanas kursus beigušie mazpulku dalībnieki var uzņemties sekciju noorganizēšanu un vadīšanu.

Mazpulku dārzkopības sekciju dalībniekiem ieteicams strādāt tanīs nozarēs, kur apkārtnē sajūtama vislielākā nepieciešamība. Visu dārzkopības sekciju darbu varam iedalīt trijās nozarēs: augļkopībā, sakņkopībā un mājas apkārtnes izdaiļošanā.

A u g ļ k o p ī b ā — dalībniekiem jāstrādā ar augļu kokiem un ogulājiem, iemācoties tos no sēklām izaudzēt, dārzus ierīkojot un vecus augļu un ogu dārzus apkopjot.

Pirmais darbs lai būtu: vecu augļu un ogu dārzu apkopšana, mēslojot, zarus izgriežot, miglojot un t. t.

Blakus vecu ogu un augļu dārzu apkopšanai dalībniekiem jāmācās izaudzēt augļu kokus un ogulājus jaunu augļu un ogu dārzu ierīkošanai. Dalībniekiem jāzina augļu un ogu barības vielu vērtības un nepieciešamība cilvēku uzturam, lai nevienā mājā netrūktu augļu un ogu arī ziemā.

Tāpēc, blakus augļu un ogu dārzu ierīkošanai un kopšanai, jāmācās arī augļus un ogas uzglabāt ziemai svaigā, gan arī pārstrādātā veidā.

Jaunais dārzkopis

Dalībniekiem jāzina augļu un ogu šķirošanas nozīme augļus uzglabājot, kā arī tirgum izvērtējot. Jāiemācās augļu un ogu iesaiņošana un standartiesaiņojumu pagatavošana. Jārūpējas par augļu un ogu uzglabāšanu ziemai, tos pārstrādājot sulās vai citādi, kā arī jācenšas, kur vien iespējams, ierīkot augļu pagrabus, lai tur ābolus varētu uzglabāt svaigā veidā ziemai.

S a k ņ k o p ī b ā. — Jāiemācās audzēt visi cilvēku uzturam nepieciešamie sakņaugi un dārzāji, samazinot, cik vien iespējams, pašizmaksu, kā arī jārūpējas, lai dārzāju un sakņaugu pietiktu visai ziemai, lai būtu piemērotas telpas sakņaugu un dārzāju uzglabāšanai.

Dārza zirņiem un pupiņām nepieciešams atbalsts

Mājas apkārtnes izdaiļošanā. Strādājot sakņkopībā vai augļkopībā, dalībnieki nevar paiet garām arī mājas apkārtnes daiļumam, jo tas raksturo pašus mājas iemītniekus. Mazpulku dalībniekiem nepieciešams savu vecāku māju, padarīt pēc iespējas daiļu, iestādot kokus, krūmus un puķes pēc zināma plāna, katrai mājai piemēroti.

Pirmā daiļuma pazīme ir tīrība un kārtība mājās, tās apkārtnē un pagalmā.

Cik daudz vēl ir māju, kur pagalmos samesti veci dēļu gabali, mieti un citi koku gabali stāv gadiem ilgi. Pussagāzušās sētas iežogo dārzus, kur sētas vidos mētājas ķieģeļu gabali — no kādreizējās istabas pārbūves pāri palikums, kur sētas vidū stāv kāds pusnokaltis, zirgu apgrauzts, koks.

Mazpulku dalībnieki, lai jūsu vecāku mājas tādas nebūtu, lai jūs vairāk izjustu daiļumu, lai mudinātu vecākus to izprast. Mājas apkārtnes izdaiļošanā var strādāt visos gada laikos, kas kuŗā iespējams. Pavasarī piegriezīsim galveno vērību mājas apkārtnes daiļumam, savācot visus sakrājušos atkritumus, iestādot kokus un krūmus, kā arī ierīkojot puķu dobes. Nav jācenšas ierīkot, mājas apkārtni daiļojot, daudz lieku celiņu, jo neapkopti tie bojā labo izskatu. Celiņi ierīkojami tikai tur, kur nepieciešams staigāt. Koki un krūmi dēstāmi un audzējami izturīgākās sugas, kas lētāk izmaksā. Ziemciešu puķes, kas zied no agra pavasaŗa līdz vēlam rudenim. Ziemciešu puķes var papildināt cik iespējams ar vasaras puķēm. Mājas greznums lai būtu koki, ziedoši krūmi un nedaudz puķu zaļi samtainā mauriņā.

Arī ārstniecības augu audzēšana ir ietilpināma dārzkopības sekciju darbā, tā ir blakus nodarbība iepriekšējām nozarēm, peļņas avots dalībniekam, ar tautsaimniecisku nozīmi valstij. Dārzkopības sekcijā strādājot, jāizvēlas viena nozare — tā visnepieciešamākā apkārtnē un dalībnieku vecāku saimniecībās — par galveno, par ko rakstāma arī grāmatvedība.

Kartupeļu audzēšana mazpulku lauciņos

362. mazp. vad. T. G.

Kartupeļu audzēšana mūsu valstī sevišķi jāveicina, tāpēc arī labu šķirņu izraudzīšanai jāpiegriež izcila vērība. Kartupeļi ir viens no lētākiem uztura līdzekļiem un lauksaimniekam dod 4 reiz vairāk barības vienību no tās pašas zemes platības nekā labība. Izaudzēt labu kartupeļu šķirni ir svarīgi kā mazsaimniecībām, tā arī lielākām saimniecībām. Tā kā kartupeļu šķirņu ir ļoti daudz, tad mūsu apstākļos jauno, labo šķirņu ieaudzēšanā un izplatīšanā mazpulku dalībniekiem var būt ievērojama loma. Jau pagājušā gadā daudzi mazpulku dalībnieki, audzējot kartupeļus, guvuši ļoti labus panākumus.

Kartupeļi un kukuruza vērtīga lopbarība (301. Auru mazpulka dalībnieki kukuruzas izmēģinājumu laukā)

Turpmāk mazpulku dalībnieki paraugu lauciņos kartupeļus audzējot var par katru šķirni krāt novērojumus: cik zem katra cera izaudzis bumbuļu, cik ir to, kas smagāki par 100 g, cik no 50—100 g, un cik mazāk par 50 g smagumā. Interesantu materiālu mazpulku dalībniekiem dos daudzās lakstu un bumbuļu slimības, tad daudzo un dažādo šķirņu novērtēšana, audzējot purvu zemē, smilšu zemē, un dodot dažādu mēslojumu. Neviens augs nedod tik daudz novērojumu materiālu kā kartu-

peļi. Jau aiz šī iemesla vien vērts tos audzēt, lai varētu mācīties, krāt novērojumus un tos izlietot turpmākā darbā.

Mūsu mazpulkā esam kartupeļus audzējuši jau trīs gadus un to audzēšanu un novērošanu vēl turpināsim. Pagājušā rudenī noteicām kartupeļu cietes saturu procentos, kas dod ļoti jaukus salīdzinājumus, audzējot vienu vai otru šķirni. No 15 labākām šķirnēm esam saviem kaimiņu mazpulkiem uzdāvājuši kartupeļus audzēšanai un novērošanai, un turpmāk labprāt vēlētos iemainīt no citiem mazpulkiem tās kartupeļu šķirnes, kādu mums vēl nav.

Mazpulku draugu saimniecībās ierīkojot kartupeļu laucinus, būtu ļoti vēlams, lai mazpulks aprēķinātu ne tikai izaudzēto bumbuļu ražas daudzumu, bet arī cietes ražas daudzumu.

Dažādas kartupeļu šķirnes pēc to cietes (stērķeles) satura:

№№	Šķirņu nosaukumi	Cietes %	№№	Šķirņu nosaukumi	Cietes %
1.	Magdeburgas balt.	14,1	16.	Majestic	16,6
2	Krustojums 191/1	14,1	17.	Zviedrijas baltie .	16 6
3.	Krustojums 525/25	14,6	18.	Silezija	16,9
4.	Allejs	14,6	19.	Parnasija	18,5
5	Eigenheimera . .	14,6	20.	Zemgales milži .	18,7
6.	Bintje	14,9	21.	Deodora	18,7
7.	Pūpēdis (vietējie)	15,6	22.	Jubels	18,7
8.	Zilie grāpīši . . .	15,6	23.	Voltmanis	18,7
9.	Alpha	15,6	24.	Hellens	19,2
10.	Arran Comrade .	15,6	25.	Krustojums 522/25.	19,2
11.	Viet. sarkanie . .	16,1	26.	Sangastes topazs	19,5
12	Centifolia	16,1	27.	Procentroges sark.	19,7
13.	Pepo	16,1	28.	Roadstar	20,3
14	Eksports	16,6	29.	Igaunijas sark. . .	21,0
15	Ackerzegens . . .	16,6	30.	Vecauces sark. .	21,0

Ķimeņu audzēšana

A/S «Farmacijas» ārstniecības augu uzņēmuma norādījumi

Ķimene — Carum Carvi L. ir čemurziežu (Umbelliferae) dzimtas divgadīgs lakstaugs, stublājs zarains, pliks; lapas divkārt plūksnotas. Ziedi sīki, balti, sakārtoti čemuros. Ķimeņu auglis — garens, olveidīgs, saspiests, brūni-pelēks divsēklenis, pie nogatavošanās sadalas divās daļās. Ķimenes aug savvaļā un tiek arī plašā mērā kultivētas un to kultūra visplašāk attīstīta Holandē. Ķimeņu sēklas ir vispār pazīstama garšviela un satur 3—9% eteriskas eļļas, līdz 7% tauku eļļas, olbaltumu un miecvielas. Ķimeņu eteriskās eļļas labumu nosaka pēc karvona satura tajās, pie kam pirmā vietā arvien ir stāvējušas Holandes ķimenes ar 50—65% karvona satura ķimeņu eteriskā eļļā.

Augsnas izvēle un mēslojums. Ķimeņu labākās ražas iegūstam, audzējot tās ar kaļķi un trūdvielām bagātās smilšainās māla augsnās, vietās, kuŗas pēc savas dabas necieš no sausuma vai lieka mitruma. Audzēšanas vieta izvēlama tīra, bez nezālēm, jo pirmā sākumā ķimenes aug ļoti lēnām, un nezāles, kavējot ķimeņu attīstību, sadārdzina arī audzēšanas izdevumus. Zeme ķimenēm strādājama parastā kārtā (rudenī lobīšana, aršana; pavasarī šļūkšana, kultivēšana, ecēšana u.t.t.), bet pastiprināta vērība piegriežama nezāļu izskaušanai. Mēslojums vajadzīgs vispusīgs. Kūts mēsli dodami rudenī; kalija, fosforskābie un slāpekļa mēsli pavasarī. Daļu no slāpekļa mēsliem var dot arī kā virsmēslojumu. Atkarībā no zemes labuma un citiem apstākļiem, mākslīgo mēslu devas var būt sekojošas:

superfosfats, tomasmilti 200—400 kg/ha
K.-sāls 100—200 kg/ha
Kaļķa salpetr. 200—400 kg/ha.

Ķimeņu audzēšana un sējumu kopšana. Ķimenes kā divgadīgi augi zied un ražu dod nākošā gadā pēc sējas, bet no vienā vietā iesētām ķimenēm ražu var vākt apm. 3 gadus no vietas, jo tikai sēklas nesušie augi rudenī atmirst.

Ķimeņu audzēšanā izvirzījušies divi audzēšanas paņēmieni:

1) ķimeņu audzēšana zem dažādiem virsaugiem un

2) ķimeņu audzēšana tīrsējā.

Ķimeņu audzēšana zem virsauga sevišķi iecienīta Holandē un Vācijā, bet pie mums pirmie izmēģinājumi rāda iznākumus ne gluži vienlīdzīgus ar ārzemju sasniegumiem. Mūsu klimatiskos apstākļos ķimenes, sētas zem virsauga, pilnu ražu dod nevis nākošā gadā pēc sējas, kā tas ir Holandē, vai pie mums, ja audzējam ķimenes tīrsējā, bet vēl vienu gadu vēlāk t. i. trešajā gadā, pieņemot par pirmo sēklas iesēšanas gadu. Te gan ņemams vērā sekojošs atzinums: vācot ražu no viena ķimeņu sējuma trīs gadus, ražu starpība pie ķimenēm, audzētām zem virsauga, šo triju gadu laikā gandrīz izlīdzinās ar tīrsējā audzēto ķimeņu ražām, lai gan nākošā gadā pēc sējas zem virsauga audzētām ķimenēm raža niecīga vai tās pavisam nav.

Audzējot ķimenes zem virsauga, virsaugs jāizvēlas ar iespējami īsu augšanas laiku, lai pēc virsauga novākšanas ķimenes spētu vēl pietiekoši sazelt un būtu izturīgas pārziemošanai. Turpmākās ķimeņu ražas pozitivi ietekmē tauriņziežu virsaugi — zirņi, vīķi. Zem virsauga audzējot, ķimenes sēj agri pavasarī, tūliņ pēc virsauga apsēšanas, krustām pāri virsaugu rindām, vai arī, ja virsaugs to atļauj, rindu starpās. Ķimeņu rindu attālumi ņemami ne mazāk par 40 cm. Tūliņ pēc virsauga novākšanas ķimenes, kuŗas ir diezgan izstīdzējušas un vārgas, ravējamas un rindstarpas rušināmas. Nākošā gadā tās tāpat rušināmas un turamas tīras no nezālēm, mēslojot vasaras otrā pusē ar vircu, bet sekojošā ražas novākšanas gadā vēlams agri pavasarī dot slāpekļa mēslu virsmēslojumu.

Audzējot ķimenes tīrsējā, ir jāizvēlas pareizais sējas laiks, jo tas ļoti ietekmē kā turpmāko gadu ražu, tā kopšanas izdevumus. Mūsu apstākļos par piemērotāko ķimeņu sējas laiku jāpieņem maija otrā puse, bet ne vēlāk par junija pirmajām dienām, ja **ražu nodomāts vākt trīs gadi no viena sējuma, vai arī apriļa beigās, ja ražu domāts vākt tikai divi gadi no vietas,** jo pie agrās sējas trešā novākšanas gadā raža tik strauji krītas, ka nesedzas vairs ražošanas izdevumi. Arī tīrsējā audzējot, ķimenes sēj apm. 40 cm attālās rindās, bet šis attālums, kā pie viena, tā otra audzēšanas paņēmiena, var būt arī lielāks, ja to prasa kultūras kopšanā lietojamie darba rīki. Sēj ķimenes uz līdzenas zemes ar rindu sējammašīnu vai rokas sējamaparātu «Planet». Izsējas daudzums 8—12 kg/ha. Augšanas laikā ķimenes atkārtoti ravējamas un rindstarpas rušināmas, jo sākumā tās ir lēnaudzīgas un var ātri aizaugt nezālēm. Ķimenes nav retināmas, tās sējamas un audzējamas nepārtrauktās rindās. Lietojot slāpekļa virsmēslojumu, ir pareizi vienu daļu uzsēt pēc sējas, kad ķimenes iezēlušas, bet otru, lielāko daļu, nākošā pavasarī, tikko sniegs nogājis. Ķimenes ir ļoti pateicīgas par mēslojumu ar vircu, kas sevišķi ieteicams pēc ražas novākšanas. Turpmākos augšanas gados ķimenes vairs neprasa daudz kopšanas, normālos apstākļos pietiek ar divreizēju rušināšanu — pavasarī un pēc ražas novākšanas.

Ķimeņu kaitēkļi. Ķimeņu kode — Depressaria nervosa — dažos gados nodara lielus zaudējumus, iznīcinot ķimeņu sēklu ražu. Pieaudzis tauriņš pārziemo paspārnēs vai citās tumšās vietās, izlido pavasarī un dēj oliņas pārziemojušo ķimeņu lapu rozetēs, atkarībā no laika apstākļiem, maijā-jūnijā. Kāpuri vispirms graužlapu kātu, pēc tam stublāju dažādās vietās un beidzot barojas ziedu sastatā un savelk to kā ar pavedieniem kopā. Pieaudzis kāpurs iekūņojas stublājā, pie pamatnes izgraustā caurumā; jaunās kodes izlido pēc 27—40 dienām, bet kāpura barošanās laiks uz auga ir 4—5 nedēļas.

Apkaŗošana. Vairākkārtīga, rūpīga ķimeņu apmiglošana kāpuru uzbrukumu laikā ar arsena preparatiem (Kalcija arsenāts 150 g + dzēsti kaļķi 450 g + ūdens 100 l). Kāpuru kūniņu stādijā, t. i. pirms kodes izlidošanas, ja ķimenes vēl nav nopļautas, jāapstaigā lauks, jāizgriež bojātie kāti un tie jāsadedzina.

Mani piedzīvojumi auzu šķirņu salīdzināšanā

INTA KLIJA, 4. Jaungulbenes mazp. priekšniece

Auzas ir vienas no vecākiem kultūraugiem Latvijā. Tās sirmā senatnē jau ir audzējis latvju lauksaimnieks. Tagad, attīstoties lopkopībai, auzu audzēšanai piegriežama izcila vērība. Tāpēc ir svarīgi iepazīties ar dažādām auzu šķirnēm un to augšanas prasībām. Auzu ražas lielums galvenokārt atkarīgs no zemes sastāva, priekšaugiem, zemes mēslošanas, apstrādāšanas, laika apstākļiem un sējas laika. Par saviem sasniegumiem auzu šķirņu audzēšanā gribu arī citiem šinī rakstā pastāstīt.

Pavasarī mūsu mazpulks bija uzņēmies ierīkot dažādus izmēģinājuma lauciņus. Tā kā man nav brāļu un māsu, tad man, kā nākošai savu vecāku māju saimniecei, ir jārūpējas nevien par mājturību un lopkopību, bet arī par laukkopību. Jau iepriekš biju novērojusi, ka mūsu saimniecībā sētās auzas ir nenoteiktas šķirnes ar svārstīgām ražām. Tāpēc, kad mazpulka vadītājs uzaicināja vecākos mazpulka dalībniekus pieteikties uzņemties auzu šķirņu izmēģinājuma lauciņu ierīkošanu, es pasteidzos pieteikties kā pirmā.

Saņēmu no vadītāja šādu auzu šķirņu sēklas materiālu: 1) Mazās agrās, 2) Zelta lietus, 3) Vaiņaga, 4) Uzvaras, 5) Dzintara un 6) Priekuļu baltās auzas. Izmēģinājuma lauciņiem vietu izvēlējos saimniecības auzu laukā. Virskārtā un apakškārtā šeit bija smilšains māls. Rudenī lauks bija uzarts 20 cm dziļi. Pavasari lauku noecēja un uzirdināja ar atsperu kultivātoru. Trīs dienas pirms auzu sējas izsēja mākslīgos mēslus 270 kg/ha un iestrādāja tos ar cikcak ecēšām. 23. maijā vadītāja klātbūtnē iesēju auzas, katru šķirni 4 atkārtojumos, kopā 24 lauciņos. Katra lauciņa faktiskā platība bija 15 m², bet, atskaitot starpjoslas — 12,50 m². Katrā lauciņā iesēju 8 rindas 15 cm attālumā vienu no otras.

Pie izmēģinājuma lauciņa

Kaut gan visā auzu augšanas laikā pastāvēja saulains un ļoti karsts laiks, ar niecīgu lietus daudzumu, tomēr visas auzu šķirnes auga labi. Ļoti interesanti bija novērot, kā attīstījās atsevišķas auzu šķirnes augšanas laikā. Visspēcīgāk auga Priekuļu baltās auzas, 2. vietā, apmēram vienādas, bija Uzvaras, Vaiņaga un Dzintara auzas, 3. vietā bija Zelta lietus auzas; vizmazākais augums bija Mazām agrām auzām.

Visā augšanas laikā nevienai auzu šķirnei nekādas slimības neuzkrita. No nezālēm parādījās nelielos apmēros pērkones; tās izravēju.

Pastāvot saulainam un siltam laikam, visas auzu šķirnes nogatavojās samērā agri. Kā pirmās nogatavojās Mazās agrās auzas — tās novācu 14. augustā, pēc tam nogatavojās Zelta lietus auzas — tās novācu 19. augustā. Pārējās 4 auzu šķirnes nogatavojās vienlaicīgi, un tās visas novācu 23. augustā.

Lai aprēķinātu atsevišķu auzu šķirņu ražas, tad no katra lauciņa izkūlu 5 kg smagu paraugkūli un, izejot no iegūtiem skaitļiem, aprēķināju graudu un salmu ražas no atsevišķiem lauciņiem, pēc tam vidējās ražas no katras šķirnes 4 lauciņiem. Beidzot aprēķināju, cik lielas ražas iegūtas no 1 ha.

Iegūtās auzu šķirņu ražas izrādījās šādas:

Šķirne	Graudi kv/ha	Salmi kv/ha
1. Mazās agrās auzas .	22,32	40,16
2. Zelta lietus auzas .	28,40	45,20
3. Uzvaras auzas . .	30,40	45,20
4. Vaiņaga auzas . .	29,68	44,48
5. Dzintara auzas . .	24,80	48,88
6. Priekuļu baltās auzas	31,68	48,56

Izrādās, ka vislabāko ražu ir devušas Priekuļu baltās auzas. Kaut gan pēc vienreizēja auzu šķirņu salīdzināšanas izmēģinājuma rezultātiem vēl būtu pāragri taisīt noteiktu slēdzienu, kuŗa auzu šķirne būs mūsu saimniecībai piemērotākā, tomēr man ir tāda nojauta, ka tās būs Priekuļu baltās auzas.

Izdarot dažādu augu šķirņu salīdzinājuma izmēģinājumus, mēs, mazpulku dalībnieki, varam palīdzēt saviem vecākiem svarīgā šķirņu izvēles jautājumā, un pareiza šķirņu izvēle var ievērojami pacelt visas saimniecības ienesību.

Pēc maniem ieskatiem, šķirņu salīdzinājumus izdarot, mazpulka dalībnieks var sniegt savu vecāku saimniecībai daudz lielāku atbalstu, nekā izaudzējot dažus simtus kvadrātmetru t. s. «naudas augu» (piem. saules puķu, koriandru u. t. t.) kabatas naudas iegūšanai. Tāpēc ieteicu turpmāk pēc iespējas vairāk nodoties nopietnajam darbam pie šķirņu salīdzinājumu izmēģinājumu ierīkošanas.

Lopkopības darbam jākļūst dziļākam

ST. JONANS, 502. Ardavas mazp. dal.

Katrs mēs, mazpulku dalībnieki, ar nopietnību strādājam pie lauciņu apkopšanas. Ar lielu interesi vērojam visas labās un sliktās parādības mūsu lauciņos, no tā daudz mācoties turpmākai dzīvei. Protams, tas ir ļoti svētīgs un nopietns darbs, tā mēs cenšamies pildīt vienu no mūsu dzīves likumiem — labo padarīt vēl labāku.

Mums ir uzņēmība, drosme, neatlaidība un nesalaužama griba strādāt, un mēs varam veikt lielus darbus — vārdu sakot — mums ir stingrs raksturs. Bet vai tad pietiek ar viena vienīga lauciņa apkopšanu, kas arī daudziem dalībniekiem dažādu iemeslu dēļ nav iespējams? Ko lai veic tie, kam nav lauciņa?

Putni mīļo čaklu kopēju un barotāju

Tiem un tāpat arī citiem būtu ļoti ieteicams vairāk nodoties lopkopībai, iestājoties pie mazpulka pastāvošās lopkopības sekcijās. Jau daudzi mazpulku dalībnieki un dalībnieces ir kļuvuši par krietniem jaunlopu audzētājiem, un tāpēc arī es ieteicu katram mazpulka dalībniekam dziļāk padomāt par lopkopību mazpulkos. Neaizmirsīsim, ka katram cilvēkam ir dota vara par sevi un par apstākļiem un ka katrs var meklēt vēl labākus ceļus gaišākai nākotnei. Vērtīgi un labi izaudzēti jaunlopi var būt par pamatu labi izkoptam ganāmpulkam, bet priekšzīmīga saimniecība (par tādu jākļūst katra dalībnieka sētai) nav domājama bez tāda. Tāpēc, mīļie draugi, vairāk nodosimies lopkopībai jau tagad, jo ieaudzēt labu ganāmpulku nav iespējams pāris gados, to var veikt tikai pakāpeniski, un tādai pakāpenībai vajadzīgs prāvs laika sprīdis. Sāksim jau tagad audzēt vienu otru mājlopu, un varat būt droši, ka nākotnē

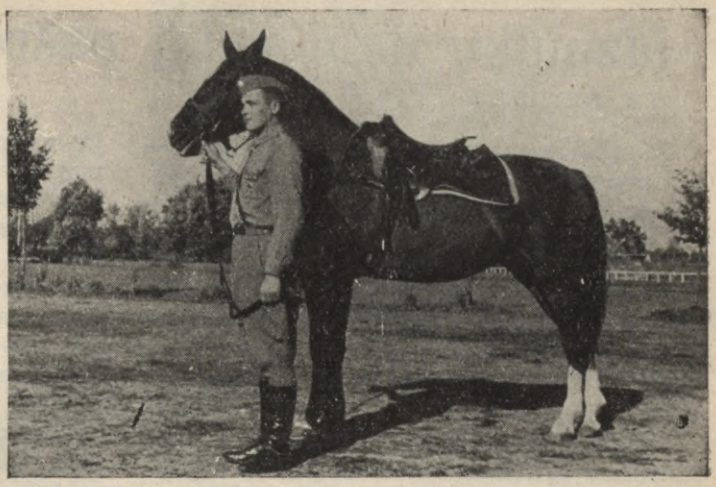

Paša audzējums — darbam un priekam

tie var dot ievērojamu atbalstu ganāmpulka ieaudzēšanai.

Būtu ļoti labi, ja lauku mazpulku dalībnieki iestātos mazpulku lopkopības sekcijā un katrs, kam vien tas iespējams, iegādātos kādu jaunlopu. Tad gan sava darba diena jāiedala tā, lai katru dienu varētu kādu laiciņu veltīt sava kustonīša ēdināšanai un apkopšanai. Centīsimies! Viss teiktais nav neiespējams, vajag tikai savas spējas lietderīgāk izmantot, un daudzi mazpulku dalībnieki kļūs labi lopkopji. Galvenais jaunlopu audzēšanā ir pareiza ēdināšana un kopšana. Vislielākā vērība jāpiegriež ēdināšanai, jo ļoti bieži jaunlops izaug par kroplu vai slimīgu mājlopu tikai nepareizas ēdināšanas dēļ. Ēdināšana jāizdara pēc norādījumiem tabulās, tad var būt drošs, ka jaunlops izaugs par pilnvērtīgu mājlopu. Lai šām vajadzībām nevajadzētu iegādāties vairākas barības devu tabulas un grāmatas, kas dažreiz var būt par dārgu, tās ir jau atrodamas mazpulku dalībnieka grāmatvedības grāmatās. Pēc šīm tabulām katrs dalībnieks var sastādīt vajadzīgo barības devu katram jaunlopam. Minētās grāmatas dabūjamas LLK Rakstu apgādā.

Galvenā vērība jāpiegriež tam, lai jaunlops neizaugtu kropls — līku muguru, līkām kājām, sliktiem nagiem u. t. t. Jāapzinās, ka jaunlopiem kauli ir ļoti mīksti un ka tie ļoti ātri var padoties ārējiem apstākļiem. Protams, arī ar tīrīšanu nevajag skopoties, jo katrs var būt lepns, ja paša kopts jaunlops tīrs un patīkams. Par visiem darbiem ieteicams iepriekš aprunāties ar sekcijas vadītāju. Parasti vadītājam ir nepieciešamās teorētiskās un praktiskās zināšanas, tāpēc tas var ko labāku ieteikt, ko paskaidrot vai pamācīt. Tad vienmēr viss iznāk labāk, nekā to darot uz savu roku.

Mīļie draugi! Viss teiktais nav neiespējams, un būtu ļoti labi, ja lauku mazpulku dalībnieki lopkopībai piegrieztu nopietnāku vērību. Iestājaties lopkopības sekcijās, jo lopkopības darbam jākļūst dziļākam! Ceru, ka šoruden ražojumu apskatēs daudzi mazpulku dalībnieki varēs parādīt pašu audzētos un labi koptos, veselīgos jaunlopus.

Labas sekmes!

Ienesīgas lopkopības pamati — labi zāļāji. Zāļājus ierīkojot, nedrīkst aizmirst nosusināšanu, nolīdzināšanu un mēslošanu

Mazpulku dalībnieku pašreizējie uzdevumi

Agr. K. ĶIRSIS

Ir atkal pienākusi vēsturiskā diena — **15. maijs,** kas deva visai mūsu tautai jaunu prieku «dzīvot, strādāt un ticēt» nākotnei. 15. maijs pierādīja, ka mazpulku darbības pamati: darba un savas tēvu zemes mīlestība un nešaubīga uzticība vadītājam ir nepieciešami visai tautai un valstij, ja tā grib iet uz priekšu, uz augšu. Pagājušie seši gadi tāpēc arī devuši mūsu tautai un valstij vairāk nekā iepriekšējie sešpadsmit. Pat visas saimnieciskās grūtības, ko mūsu zemei sagādā starptautiskie sarežģījumi, ir gandrīz nepamanītas, un visi valsts pilsoņi dzīvo ciešā apņēmībā visas nākotnes nejaušības un starpgadījumus ar drošu prātu pārvarēt. Mazpulku jaunatne, kas 15. maija garu ir ietvērusi ikkatrā darbā, ikkatrā pasākumā, arī vēsturisko dienu sagaidīs kā īsta 15. maija jaunatne. Šī svētku diena katrā sētā un mājā, katrā dzīvoklī un vismazākā istabiņā būs mazpulku jaunatnes prieka diena.

Mazpulku dalībniekiem katram savā mājā jārūpējas par svētku tīrību un spodrību, tad arī ģimenē valdīs īsts kopējs prieks un vienprātība. Katrā lauku sētā, pilsētas greznā dzīvoklī vai vienkāršā istabiņā 15. maija saulei jāiespīd gaišai un priecīgai. Katrā dzīvoklī redzamā goda vietā jānovieto mūsu Virsvadoņa **Kārļa Ulmaņa** ģīmetne un svētku rītā, visiem vienas ģimenes locekļiem kopā sapulcējoties, jāpiemin šī mūsu tautas dižākā dēla nopelni Latvijas valsts nodibināšanā un atjaunošanā. Kā ārējā vienības zīme katram mazpulka dalībniekam savā sētā 15. maija rītā jāpaceļ valsts sarkan-balt-sarkanais karogs, lai tas augstu mastā plīvotu pāri kokiem, pāri ēkām un sasauktos ar citām sētām un citiem karogiem.

Dalībniekiem jāgādā, lai katrā mājā būtu balti krāsots karoga masts, kur pacelt svētkos valsts karogu. Nekādā gadījumā karogu nevar izbāzt pa kādu bēniņu logu vai citu lūku. Tā būtu necienība pret valsts augstāko goda zīmi - karogu.

Visi pieciešamie darbi lai aprimst šinī dienā katrā mājā, lielā vai mazā, un visi lai ejam kopīgos aktos un sarīkojumos pieminēt un suminât 15. maija Vedēju un pārējos dzimtenes atbrīvotājus. 15. maija vakarā sevišķi ieteicams sakurt ugunskurus visās augstākās vietās, lai visa Latvijas zeme, nosēta ar daudziem neskaitāmiem ugunskuriem, itin kā sasauktos no pakalna uz pakalnu, tā radot nepārspējamu visas tautas vienības izjūtu. Tas būs jauns pateicības apliecinājums un uzticības zvērasts tautas vienībai un Tautas Vadonim.

Mazpulku dalībniekiem, kā 15. maija jaunatnei, arī savā ikdienas darbā jāiet ar apziņu, ka katrs darbs, lai arī mazs un nenozīmīgs tas izliktos, jāpadara cik labi vien iespējams, ar rūpību un mīlestību. Strādājot vai nu savā mazpulka lauciņā, vai «mazpulka drauga saimniecībā», katram dalībniekam uzmanīgi jāvēro augu attīstība un vienmēr jārūpējas par to pienācīgu apkopšanu.

Tiklīdz lauciņā parādās nezāles vai zemei rodas «garoza», tūliņ jāsteidzas ar irdināšanu vai nu ar ecēšu, kapli vai rušinātāju. Irdināt nedrīkst slapju zemi, kamēr tā vēl «smērē». Īstais laiks irdināšanai ir tad, kad zeme pēc lietus pilnīgi apžuvusi. Vispār ar irdināšanu nevajag skopoties, jo bieži vien augu laistīšanu var aizvietot ar irdināšanu. Irdinot zeme nesacietē un neizkalst.

Sakņaugiem un dārzājiem nepieciešama retināšana. Retināšana jāizdara vienmēr īstā laikā, tiklīdz parādījies otrs lapu pāris (cukurbietēm, lopbarības bietēm, gurķiem u. c.). Nokavējot retināšanu, stipri cieš raža. Krustziežu (kāļu, turnepšu u. c.) retināšanu var drusku nokavēt, jo tie cieš no kaitēkļiem (spradžiem un c.). Biezākā sējumā kaitēkļu iespaids mazāks. Krustzieži jāretina, kad kaitēkļu posts jau pārvarēts. Vispār kaitēkļu un slimību apkaŗošanai laikā jāpiegriež vērība gan savā lauciņā, gan vispār. Lai labāk kaitēkļus un slimības pazītu, katram dalībniekam jāiepazīstas ar «Mazpulka dalībnieka vadoni augu aizsardzībā», kas iegādājams LLK rakstu apgādā. Vēlams ierīkot arī kādu izmēģinājumu kaitēkļu un slimību apkaŗošanā vai nu visam mazpulkam, vai atsevišķiem dalībniekiem.

Kā kopsim bites šopavasar

J. POGULIS

Auliņi klejojošu spietu ķeršanai jāiztīra un jāsaved kārtībā

Pārciestā ziema bija nepiedzīvoti barga un arī dravām sagādāja jūtamus zaudējumus, sevišķi nekoptās un nepareizi koptās dravās. Pareizi koptās dravās, kur bites bija labi ieziemotas, zaudējumu tikpat kā nav, un ja arī ir, tad tie nepārsniedz parasto procentu. Dravās, kur saimes bija apgādātas bagātīgiem barības krājumiem katrā ligzdā paliekošā rāmī, pati barība laba, bišu ligzdas rudenī sašaurinātas, saimes pārziemojušas pat ļoti labi. Pagājušā ziemā spilgti pierādījās vecu vecā patiesība, ka bites ziemā nevar iet bojā no sala, ja vien tās apgādātas pietiekošiem barības krājumiem un tie būtu ērti sasniedzami. Pierādījās, ka bitēm ziemā nav iespējams aukstā laikā pārcelties uz blakus esošiem barības rāmjiem un tās, apēdot aizņemtos rāmjos esošo medu, aiziet bojā badā. Sala dēļ bites spiestas patērēt vairāk barības, pat stipri vairāk, kā parastās ziemās, lai uzturētu vajadzīgo siltumu. Tas arī noticis pagājušā ziemā. Šopavasar sevišķi rūpīgi jāseko, lai bišu saimēm būtu pietiekoši barības krājumi peru audzēšanai un saimes attīstībai līdz vasaras ienesumam. Šopavasar nav paredzams labs pavasaŗa ienesums, jo ziedu augļu dārzos būs ļoti maz. Peru audzēšanai bites patērē daudz barības, barības krājumi ātri samazinās, un bites, to jūtot, sāk ierobežot peru audzēšanu; barības krājumiem pavisam izsīkstot, bites cieš badu un var aiziet bojā no bada pat vēl maijā. Pie badā bojā ejošām saimēm raksturīga parādība ir bišu ārā nākšana pa skreju, tās vārgām kustībām un, saraujoties čokurā, noveļas pa skrejlaipiņu skrejas priekšā zemē. Šī parādība var izpausties arī gadījumos, ja bites slimo ar nozemu (lipīgo bišu caureju) vai saslimušas ar maija slimību, kuŗu rada sabojāti ziedu putekšņi.

Lai bišu saime varētu neierobežoti attīstīties, pavasaŗa periodam, līdz vasaras ienesumam, jārēķina vismaz 8 kg barības. Apskatot ligzdas, jānovērtē esošā barība. Iztrūkumu izbaŗo ar cukura sīrupu, dodot to lielās devās ik vakarus. Barību pasniedz siltu, 30—35° C, un barības trauciņus silti nosedz. Cukura sīrupam ņem 1 daļu cukura uz 1 daļu ūdens. Cukuru šķīdina novārītā ūdenī, pašu sīrupu vārīt nav vajadzīgs. Barības papildināšanai var izlietot arī medu no bojā gājušām saimēm, medu, kas atrodas vecās, tumšās, no ligzdas izņemtās šūnās, tāpat medu, kas šūnās sacukurojis un no ligzdas jāizņem, jo tas bitēm gŗūti uzņemams. Medus šūnas atvāko un atsevišķus

Regulāri izklausot saimes, pagājušā ziemā izglāba daudz bišu saimju no bada un bojā ejas

Vecās šūnas jāapmaina vai jāizvirza ligzdas malā, lai rudenī tās varētu atņemt

šūnu gabalus vai visus rāmjus (ja šūnas jaunas) novieto kādā vanniņā un pārlej ar istabas temperātūras ūdeni, tur vienu diennakti un medus šķīdumu no šūnām izkrata. Tukšās šūnas izžāvē. Iegūto medus šķīdumu vāra 15 minūtes, nosmeļ putas un remdenu izbaro bitēm. Vārot tiek nonāvēti iespējamie slimību dīgļi, piem., nozemas (lipīgās caurejas), par kuŗas izplatību šogad visvairāk jābaidās, jo smagie ziemošanas apstākļi un vēlais pavasaris bija labvēlīgi šīs slimības attīstībai. Ligzdas pavasarī turamas sašaurinātas un silti nosegtas. Tāpat skrejām jābūt sašaurinātām, samērīgi ar saimes spēku un vajadzībām. Sašaurinātās ligzdas un skrejas ir ieteicamākais līdzeklis bišu savstarpējās aplaupīšanās novēršanai un apkaŗošanai. Sašaurinātās ligzdas neļauj saimēs ieperināties un attīstīties vasku kodēm, jo visas ligzdas šūnas ir labi segtas bitēm, kas katru ienaidnieku, — svešu biti vai bišu kaitēkli laikā pamana, atvaira un iznīcina.

Silti nosegtās ligzdas veicina peru audzēšanu un pasarga tos no apsaldēšanas iespējamās stiprās nakts salnās. Šo pavasar dravās stipri izplatīta parastā bišu caureja, kas vērojama bitēm izlidojot pie skrejas un arī ligzdu apskatēs. Tas sakarā ar bargiem ziemošanas apstākļiem, kur no pastiprinātā barības patēriņa bišu zarniņās sakrājās tik daudz atkritumu, ka bites bija spiestas tos izvadīt stropā. Saimes, kuŗām ligzdas un šūnas stipri notraipītas ar bišu izkārnījumiem, labāk pārcelt tīrā stropā, atņemot vecākās un stiprāki notraipītās šūnas. Pārcelšanu izdara uzmanīgi, cik iespējams maz dūmojot. Rāmjus jaunā stropā liek tādā pašā kārtībā, kādā tie atradušies vecajā. Pēc rāmju izņemšanas labi apskata, vai vecā stropā nav uz grīdas vai sienām palikusi bišu māte, kas diezgan bieži gadās. Lai tas nenotiktu, nedrīkst daudz dūmot. Netīro stropu labi mechaniski iztīra, visus netīrumus labi izkasa. Pēc tam stropu izplaucē ar verdošu ūdeni vai viegli ar salmu grīstēm ligzdas iekšpusi izdedzina. Tādi iztīrītā un dezinficētā stropā var pārcelt nākošo sliktāki ziemojošo, ar caureju slimojošo saimi. Tīrībai ir ļoti liela nozīme bišu saimju pasargāšanā no slimībām un dažādiem kaitēkļiem. Tīrība ligzdā un ligzdas šūnās ir drošākais līdzeklis nozemas (lipīgās caurejas) apkaŗošanai un ārstēšanai. Vecās un ar bišu izkārnījumiem stipri notraipītās šūnās atrodas daudz nozemas dīgļu, kuŗus bites uzņem, šūnas tīrot, un tā saslimst ar šo slimību. Tāpat no ligzdas izņem šūnas, kas sapelējušas vai, kuŗās atrodas daudz sapelējušu ziedu putekšņu. Labā ligzdā nedrīkst būt šūnas ar daudz tranu kausiņiem. Izdarot ligzdas tīrīšanu, rūpīgi jāuztīra grīdas, sienas un rāmju augšējās un sānu laidiņas no bišu izkārnījumiem, uzvaskojumiem un dažādiem netīrumiem. Iemīļotākie vasku kodes kāpuru perēkļi ir zem rāmīšu segas nenotīrītās rāmīšu virsējās laidiņas, tāpat no vaska drumslām nenotīrītā grīda. Visus netīrumus no stropa nemet zemē, bet rūpīgi savāc kādā kastē, atsijā kritušās bites no vaska drumslām. Vecās un nederīgās šūnas un ci-

tus vasku saturošus atkritumus nekavējoties nosūta pārstrādāšanai vaskā un mākslīgās šūnās vasku un mākslīgo šūnu darbnīcām. Jārūpējas, lai vismaz 1/3 daļa ligzdas šūnu tiktu katru gadu atjaunota. Tā nodrošināsim bitēm labāku un veselīgāku ligzdu un no vecām šūnām iegūsim vajadzīgo vasku mākslīgām šūnām.

Novērtējot saimi, galvenā vērība jāpiegriež tās mātei un viņas ražībai. Peru klātbūtne saimē liecina par to, ka saimei ir māte. Labas mātes dējumi ir no vienas vietas ar maz tukšu kanniņu izlaidumiem, aizvākotie peri veido nepārtrauktus, vienkopus lielus laukumus. Sliktas mātes peri ir nevienādi nodēti, ar daudz tukšu kanniņu izlaidumiem. Aizvākotie peri ir nedaudzās kanniņās, kas kopā ar tukšām kanniņām atgādina sietu. Saimēm ar vecām mātēm ir arī maz peru, jo māte kļuvusi mazražīga. Pēc ārējā izskata veca māte ir tumša, stipri smailāka un gausa kustībās, salīdzinot ar jaunu māti. Saimes ar vecām un sliktām mātēm atzīmējamas, un vēlāk izdarāma māšu maiņa. Ja saimē ir tikai tranu peri, tas norāda, ka saime ir

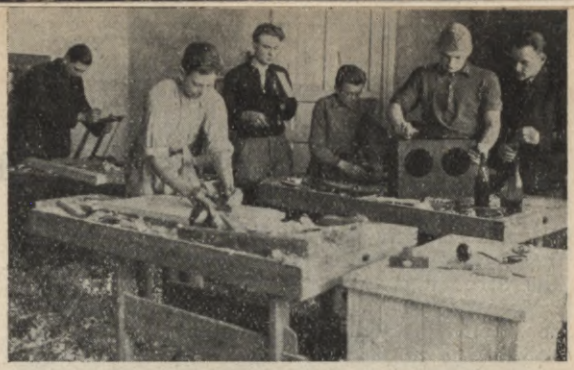

Amatniecības darbos mazpulku dalībnieki mācās gatavot arī bišu stropus (890. Pededzes mazpulkā).

vai nu bez mātes un mātes vietu izpildīt uzņēmušās bites - tranenes, vai arī saimei ir neapaugļota māte. Par to, ar kuŗu no gadījumiem jārēķinās, pārliecinās, uzmanīgi saimi vairāk reizes apskatot. Traneņu saimi labāk likvidēt aiznesot stropu kaut kur tālāk dravā un bites izdzenot no stropa. Tās pievienosies blakus esošiem stropiem, tur pielāgosies un tiks pieņemtas. Māti - tranu dējēju izķeŗ un jaunas mātes audzēšanai ieliek pāris rāmīšus ar periem un oliņām no labas citas saimes. Tāpat likvidē vājas bezmātes saimes. Ligzdā dod tikai pilnus rāmjus ar mākslīgām šūnām un paplašina ne vairāk kā 1—2 rāmjus uz reizi. Saimes jāapskata 1 reizi nedēļā.

Jauna un interesanta sacensība mazpulku dalībniekiem — lauksaimniecības mācekļiem

LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa izsludina sacensību **lauksaimniecības mācekļu vasaras darba gaitu aprakstiem.**

Sacensībā var piedalīties visi mazpulku dalībnieki - lauksaimniecības mācekļi, kas no pilsētas dodas uz laukiem, lai strādātu svešā saimniecībā kā algots darba spēks — gani, izpalīgi u. t. t.

Sacensībai domātie darbi rakstāmi par darbu un darbā gūtiem pieredzējumiem, sastaptiem cilvēkiem, piedalīšanos vietējā mazpulka sanāksmē un tur gūtiem vērojumiem u. t. t., bet apcerējuma ievadā jāuzrāda saimniecības atrašanās vieta un nosaukums, kuŗā mazpulka dalībnieks strādājis, kā arī jāsniedz šīs saimniecības īss raksturojums (zemes platība, ēkas, cilvēki u. t. t.).

Sacensībai domātos darbus vēlams, pēc iespējas, ilustrēt ar fotografijām vai arī pašu mazpulku dalībnieku zīmējumiem.

Darbi iesūtāmi līdz 1940. g. 1. decembrim LLK Mazpulku ideoloģijas un propagandas nozarei, Jelgavā, Viestura pieminas pilī.

Paredzētas šādas godalgas: 2 pirmās godalgas ā Ls 50,—, 3 otrās godalgas ā Ls 30,—, 5 trešās godalgas ā Ls 20,— un 11 atzinības balvas ā Ls 10,—.

Kas jauns mūsu zemē un valstī

Šmita cementa fabrika nodomājusi ierīkot pirmās ogļu raktuves mūsu zemē, rokot brūnogles, kas atrodamas Aizputes apriņķī. Fabrika jau uzsākusi 15 km šaursliežu dzelzceļa līnijas būvi no Kazbaru stacijas uz brūnogļu rajonu netālu no Griezes mājām. Tur brūnogļu slānis ap 6 metru dziļumā ir apmēram 2,5 metru biezs. Zemes virskārtu noraks ar automātisku ierīci, kāda kalpos arī brūnogļu izrakšanai. Gadā paredzēts ražot līdz 35.000 tonnu brūnogļu, kas atvietos akmeņogles.

7. aprīlī Latvijas mazpulku pārzinis K. Ķirsis atskatījās uz 10 mazpulku vadītāja darbā pavadītiem gadiem. To sumināja darba biedri un pasniedza organizācijas dāvanu — gleznu.

16. aprīļa sēdē Ministru kabinets par Zemkopības ministrijas jaundibinātā zemturības departamenta direktoru iecēla agr. Miķeli Ziemeli, kas līdz šim vadīja Mežotnes valsts lauksaimniecības vidusskolu.

18. aprīlī Jelgavā, Viestura piemiņas pilī, notika lauksaimniecības kameras prezidija sēde, kuŗā par jauno kameras ģenerālsekretāru izraudzīja agr. Ernestu Doni, līdzšinējo Zemkopības ministra referentu.

Darba centrāle izstrādājusi noteikumus stipendiju izsniegšanai amatu mācekļiem. Pabalstus un aizdevumus izsniegs praktiskai aroda apmācībai un lauksaimniecībā, amatniecībā, tirdzniecībā, mājsaimniecībā un rūpniecībā tiem trūcīgiem un mazturīgiem jauniešiem, kas atbilst izvēlētā aroda prasībām. Vienreizējos pabalstus un aizdevumus līdz 60 ls izsniegs mācekļiem darba rīku, materiālu, darba apģērbu un piederumu iegādei vai skolas un kursu apmeklēšanai darba pārtraukumu laikā. Periodiskos pabalstus un aizdevumus 15—25 ls mēnesī izsniegs aroda mācekļiem dzīves iztikas un aroda apmācības nodrošināšanai. Lūgumi pabalstu un aizdevumu saņemšanai iesniedzami Darba centrālei. Līdz mācekļa pilngadībai aizdevuma parāda saistības jāuzņemas vecākiem vai aizbildņiem. Aizdevumu pārvērtīs ilgterminā un tā dzēšana sākama divi gadi pēc aroda apmācības pabeigšanas.

19. aprīlī Rīgā notika jaunās akciju sab. «Pašu darbs» dibināšanas sapulce, kuŗā par sabiedrības valdes priekšsēdētāju un rīkotāju direktoru ievēlēja agr. V. Skubiņu. Sabiedrība gatavos mājsaimniecības izstrādājumus un apgādās tirgu ar audumiem, adījumiem, traukiem un citiem mājsaimniecības priekšmetiem.

Valdība, gādājot par vienmērīgu darba roku sadalīšanu valstī un brīvo darbinieku novietošanu tajās saimniecības nozarēs, kur to trūkst, izdevusi vairākus likumus, kā arī iecēlusi īpašu komisiju rūpniecības strādnieku normālas nodarbinātības kārtošanai. 23. aprīlī ministru kabinets pieņēma likumu par ģimenes piemaksām lauksaimniecībā nodarbinātiem pusgada strādniekiem. Šādas piemaksas jau līdz šim saņēma gada laukstrādnieki. Par pirmo un otro bērnu ģimenes piemaksa 2,50 ls, bet par katru nākošo 3 ls. Ģimenes piemaksas maksās arī par strādnieka mazgadīgiem brāļiem un māsām. Ģimenes piemaksas būs ievērojams atbalsts tiem, kuŗi, atstādami savu ģimeni, 6 mēnešus aizies darbā uz cituŗieni, laikā no 1. aprīļa līdz 1. decembrim.

30. aprīlī Ministru kabinets Valsts Prezidenta **Kārļa Ulmaņa** vadībā pieņēma likumu par valsts aizsardzību, kas patiesībā ir Kaŗa ministrijas un armijas satversme. Likums nosaka, ka valsts savas aizsardzības nolūkā organizē un uztur bruņotus spēkus. Šo spēku sastāvdaļa ir armija, kuŗā apvienoti sauszemes, jūŗas un gaisa spēki, robežsargi un aizsargi. Valsts aizsardzības un bruņoto spēku augstākais Vadonis ir Valsts Prezidents. Kaŗa ministriju vada — Kaŗa ministrs, bet armijas tiešais vadītājs miera laikā ir armijas komandieris, bet kaŗa laikā virspavēlnieks. Robežsargu brigāde miera laikā pakļauta Iekšlietu ministram un Aizsargu organizācija — Sabiedrisko lietu ministram. Tālāk likums nosaka, ka valsts aizsardzībai nepieciešami miera laikā noorganizēt bruņotus spēkus tā, lai kaŗa laikā to varētu izvērst vajadzīgos apmēros, gādāt par to pienācīgu sagatavošanu, nodrošināt tiem ātru pāreju no miera uz kaŗa stāvokli un apgādāt tos ar atbilstošu apbruņojumu vajadzīgā daudzumā; sagatavot valsts un tautas saimniecību ātrai pārejai no miera uz kaŗa stāvokli, nodrošināt visu valsts un tautas spēku un līdzekļu lietderīgu izmantošanu valsts aizsardzībai, kā arī izstrādāt valsts aizsardzības plānu un nodrošināt tā izvešanu. Šo uzdevumu veikšanai kaŗa resors sadarbojas ar valsts un pašvaldības iestādēm, kamerām. Par aizsardzības sagatavošanas militaro pusi gādā armijas komandieris, bet par saimniecisko — Kaŗa ministrs

2. maijā salaulāja LLK mazpulku ideoloģijas un propagandas nozares vadītāju Arn. Lūsi ar mazpulku mājsaimniecības inspektrisi L. Liepiņu. Saulainas kopdzīves gaitas abiem mazpulku vadītājiem vēl visa mazpulku saime.

5. maijā māc. Arn. Lūsi ieveda amatā Jelgavas ev. lut. Trīsvienības draudzē.

2. maijā Limbažos turienes ģimnazija saņēma Cēsu skolnieku rotas karogu, ko ģimnazijai nodeva Kaŗa ministrs ģen. K. Berķis. Šīs svinības sauc atmiņā laiku pirms 21 gada, kad atbrīvošanas cīņās, tēvzemes grūtā brīdī, kaŗotāju rindās stājās arī skolu jaunatne. Ziemeļlatvijas atbrīvošanā Valmieras un Cēsu ģimnaziju audzēkņi sastādīja veselu rotu, kas izstaigāja visus mūsu zemes atbrīvošanas kauju laukus. Skolu jaunatnes varoņgaitas allaž atgādinās jaunajiem latviešiem pienākumu pret savu valsti un tautu.

Stiprināsim mazpulku materiālos pamatus

AD. E.

Arķibīskaps T. Grīnbergs ar Trīsvienības draudzes pr-ku R. Dzērvi un mācītājiem dodas uz Sv. Trīsvienības baznīcu

Gan valstsvīri, gan audziņātāji ir daudz atzinīgu vārdu teikuši par mazpulku padarīto darbu. Daudzas jo daudzas mācības, rosinājumus un jaunas atziņas mazpulku zēni un meitenes izplatījuši lauku sētās un vairāk par 10.000 pilsētnieku ģimenēs. Garīgajā ziņā mēs esam jau pat tik tālu tikuši, ka varam apliecināt un arī izpildīt sekojošo: lai kāda derīga mācība ātri ie ietos tautā, pacelsim to par mazpulku nodarbību, un tā ieies laukos, mājās, ģimenēs! Saprotams, visā līdzšinējā darbā mazpulki ir arī ievērojamu pabalstu un atbalstu saņēmuši uz vietām gan no sabiedrības, gan pašvaldības puses. Saņemot materiālas vērtības, mazpulki vienmēr izjutuši tām līdzdoto garīgo labvēlību mazpulku darbam. Taču darbu ikdienas darot, turpinot un nākamiem nodomiem jaunus ceļus nospraužot, neaizmirsīsim, ka mums pašiem vajadzīgs arī savs stiprs materiāls pamats, vajadzīgas savas naudas rezerves, lai ar tām, vietā liktām, sekmētu plašāku un jaunu garīgu nodomu piepildīšanu. Ir laiks sākt domāt un rūpēties, lai katram mazpulkam būtu uzkrāti plašāki naudas līdzekļi, gan kasē, gan atsevišķu nodomu fondos. Kam tas vajadzīgs — ir lieki vaicāt, jo pati līdzšinējā dzīve un darbs ir norādījuši, ka, pieaugot garīgai rosmei. ir jānostiprinās arī šo panākumu materiāliem pamatiem un tikai tad var sasniegt iespējamos augstākos panākumus. Lai, piemēram, atceramies, cik daudzreiz centīgu dalībnieku sūtīšana uz kursiem, sacīkstēm, apmācībām un sanāksmēm nevar notikt vienīgi tāpēc, ka pašam zēnam vai vecākiem acumirklī vajadzīgo pāris desmit latu nav, un mazpulka kase arī tukša. Citreiz nolemj gan veikt labus un derīgus pasākumus un darbus, bet trūkst nepieciešamo latu vai nu derīgas sēklas iegādei, sugas dzīvnieka pirkšanai, mašīnas vai derīga rīka iemantošanai. Un ne katru reizi var griezties pie vecākiem, nevar arī labvēļus pārāk bieži ar lūgumiem traucēt, jo tas ar laiku var novest mazpulkus pie mūžīgas pabalstu diedelēšanas, iekams pašu rosme un uzņēmība nav vēl visu parādījusi. Steļļu un šauteņu iegāde darba materiālu, sporta piederumu, orķestru instrumentu iegūšana, visas tās ir lietas, kas bez jau minētām vajadzībām prasa stiprus paša mazpulka materiālos pamatus.

Kā tikt pie naudas?

Ir daudz un dažādu pasākumu , kur ar pašu darbu un pūlēm daudzi mazpulki jau tikuši pie savas naudas un vērtībām. Naudas un materiālo vērtību iegūšanā par parastāko uzskatām: 1) kārtējos mazpulka ienākumus un pabalstus. Tās ir dalībnieku iemaksas naudas, tie ir atlikumi no sarīkojumiem, un

tas arī ir viss. Ziedojumi un pabalsti ir vairāk vai mazāk jau noteiktam mērķim. Ja mērķis pabalstiem nav jau norādīts, tad ir nepieciešami, lai paredzamo pabalstu izlietošanai jau iepriekš būtu labi pārdomāts un apsvērts izlietošanas plāns. Nav pielaižams, ka vienu vai otru pabalstu dažkārt steidz izlietot bez pilnīga iepriekšēja apsvēruma un dara to tāpēc, lai pabalsts nebūtu tik atpakaļ jādod.

2) Mazāk pazīstams, bet daudzos mazpulkos ar sekmēm lietots savu līdzekļu uzkrāšanas veids ir dažādi fondi zināmiem mērķiem. Pamatā te ir nevis līdzekļi no ārienes, bet gan ilgstoša plānveidīga līdzekļu sakrāšana nodomātam pasākumam. Dara to tā, ka mazpulka dalībnieki vienojas ik mēnesi vai ik nedēļu izdarīt nelielu iemaksu vai nu mazpulka vadītājam vai kasierim kopējas ekskursijas, darba rīka iegādes vai tamlīdzīgā fondā. Pēc zināma laika dalībnieki no dažu desmit santīmu iemaksām nedēļā ir nemanot sakrājuši pietiekamus līdzekļus zināma mērķa sasniegšanai. Taču mazpulku dalībnieku krātos un zināmam mērķim taupītos līdzekļus nedrīkst nodot mazpulka kopējā kasē vai pieļaut to citādu izlietošanu. Tāda rīcība sagraus dalībnieku uzticību plānveidīgai krāšanai un taupīšanai.

3) Mazpulka koppasākumi ir vēl mazāk izplatīti mazpulka naudas uzkrāšanai, taču tie mazpulku kasei var dot ļoti daudz, tāpēc tos apskatīsim mazliet tuvāk. Pirmā vietā te minams mazpulka kopējā zemes gabala iespējamais ienākums. Dara to tā, ka mazpulks savā apsaimniekošanā dabū ap pus hektara, lielāku vai mazāku zemes gabalu. Zemes kopapsaimniekošanai jāizstrādā projekts un darba plāns, ko apstiprina mazpulka rajona vecākais. Zemes darbi, kopšanas un ražas vākšanas pienākumi dežūru vai citādā veidā sadalāmi pašiem dalībniekiem, lai mazpulku kopējais lauks neprasa algotu darbu no ārienes. Zemes darba, sēklas un mēslojuma izdevumus mazpulks reģistrē un atmaksā. Tīrais ienākums paliek mazpulka kopējā kasē vai zināma mērķa reālizēšanai. Ir zināmi mazpulki, kas šādos koplaukos «izaudzējuši» sev līdzekļus šautenēm, stellēm, ekskursijām un kursiem. Citi ar šādu darbu likuši pamatus orķestra instrumentu iegādei. Vajadzīga, protams, laba griba, uzņēmība un neatlaidība, bez tās, protams, uz panākumiem nevar cerēt. Koplaukos var audzēt dažādus kultūraugus, taču šogad priekšroka dodama cukurbietēm. Ņemot kaut pushektara lielu cukurbiešu lauku, vidējā iespējamā biešu raža — 10 tonnas — vērtībā Ls 450,—. Atskaitot izdevumus ap Ls 150,— uz pushektara cukurbiešu, mazpulks var iegūt ap Ls 300,— tīra atlikuma. Vieglāk kopjamas kultūras koplaukiem var ieteikt šķirnes kartupeļus, šķirnes labību, mazākās platībās kāpostus, dārzājus, piemērotās vietās linus, kaņepes u. t. t. Nešaubos, ka arī tuvākais rajona agronoms labprāt ieradīsies pie mazpulka ar padomu koplauka rīkošanā, ja vien mazpulks agronoma padomu meklēs.

Sugas dzīvnieku audzēšana varētu būt nākošais mazpulka koppasākums naudas iegūšanai. Mazpulks varētu iegādāt kādu sugas kumeļu, nodot to audzēšanā un kopšanā kādam lielākam mazpulka dalībniekam, maksāt tam audzēšanas izdevumus, un, pēc 2—3 gadiem kumeļu pārdodot, mazpulkam paliktu itin prāvs ienākums. Protams, nauda te apgrozās lēnām, bet arī atlikums būs lielāks. Sugas bullīšu, telīšu, sugas sivēnu un jēru audzēšana šķiet gan vairāk atsevišķu dalībnieku darbs, bet ar labu gribu, uzņēmību un pārdomātu darba plānu arī šos dzīvniekus varētu audzēt kā mazpulka kopienākuma devējus.

Saprotams, ka atsevišķi mazpulki, bez še minētiem piemēriem, paši varēs atrast arī vēl citus labus ceļus savu materiālo pamatu nostiprināšanai. Kaut gan naudas uzkrāšana nav mazpulka gala mērķis, mēs tomēr bagātākos mazpulka materiālos līdzekļos varam saskatīt daudzas jaunas iespējas vispārnoderīgiem audzināšanas un garīgiem pasākumiem.

Bet mazpulka materiālie līdzekļi un pamati, caur pašu rosmi, darbu un pūlēm stiprāki kļuvuši, palīdzēs vēl sekmīgākus padarīt mazpulku garīgos pasākumus un savā audzināšanas darbā ļaus līdzi aizraut arī tos dalībniekus, kam gan ir labas dotības, bet līdzekļu trūkuma dēļ tie būtu malā palikuši.

Mazpulku mazajiem

Susuriņi gaida draugus un vasaru

Kad nu beidzot ir kritusi ziemas blokāde un vasaras atnākšanu vēstījuši pumpuru atvēršanās sprādzieni, Kazanču Susuriņi ir atkal kopā. Tas spēks, kas pavasarī liek zaļot zālei, ziedu rotā ietērpj laukus, kokus un mežus, tas, šķiet, ielijis arī jauno susuriņu sirdīs. «Tie ir dzīvsudrabi, ne puikas!», jau sauc saimes vecākais Kārlītis, cenšoties savai balsij piešķirt priekšniekam piemērotu skaņu, jo veselu pusstundu viņš veltīgi mēģinājis nodibināt sanāksmei nepieciešamo mieru un kārtību. «Šo sanāksmi noturēsim brīvā dabā, tepat dārza malā,» pavisam nopietni jau vēstī saimes vecākais. «Lūdzu mieru, sanāksmi atklāju! Šodien mums jāizlemj vasaras darbi. Kas vēlas vārdu?» Klusums. Pat Plekstiņš ar Dzīpariņu nekā nesaka, bet viņu dziļi nopietnās sejas izteiksme liecina, ka tie kautko svarīgu domā. «Lūk, ko!» pēc klusuma brīža pie vārda ticis, ierunājas Dzīpariņš. «Man atrakstīja divi Rīgas puikas: Zeksers ar Mietiņu, Bastejkalna mazpulku mazajie, ka viņi arī jaunnedēļ jau izbraucot kopā ar vecākiem lauku darbos. Dzīvošot Kazanču pagastā, un mūs, susuriņus gribot redzēt. Pagaidīsim, kad viņi atbrauks, un tad lemsim par darbu!» «Tas ir labi, ka mums draugi brauks,» saka Kārlītis, «bet darāmais darbs mums jāizlemj tūlīt, jo: ko vari padarīt šodien, neatstāj uz rītu! Šogad ir mazpulku cukurbiešu gads, tāpēc audzējamās kultūras — cukurbietes, tas skaidrs,» turpina Kārlītis. Par audzēšanu runās agronoms mazpulka sanāksmē, bet mums jāizlemj vajadzīgie priekšdarbi, un, lūk, jau laikus jāsagatavo baltzaļi mietiņi, ko ielikt sava lauciņa stūros.» «Kāpēc tad īsti baltzaļus mietiņus, vai nevar baltzilus, vai arī rožainus, vai brūnus?» jautā Dzīpariņš. «Ak, tu, tālumnieks tāds,» steidz viņu pamācīt Plekstiņš. «Vai tad tu nemaz nezini, ka pēc baltzaļiem mietiņiem var pazīt visus mazpulku lauciņus, vienalga, kur pa Latviju tu brauktu!» «Un ja kāds cits arī tādus pašus mietiņus pieliek, ko tad?» «Nu, tad liek viņu cietumā, jo mazpulku karoga krāsā — puse balts augšā, puse zaļš apakšā, drīkst mietiņus likt tikai mazpulku dalībnieki, cits neviens!» «Tad man ar tie būs!», saka Dzīpariņš, lai redz visa pasaule, ka es neesmu vis nekāds tālumnieks, māku zemi kopt ar. Un vai uzrakstu pie sava lauciņa ar var likt, es gribētu?» «Tas jāliek,» saka saimes vecākais. «Paraugu uzzīmēs saimes sekretārs. Bet nu par tiem pilsētas draugiem parunāsim. Kam vēl bez Dzīpariņa zināms, ka kaimiņos pa vasaru vai pašā mājā atbrauks pilsētas puikas?» «Man, man, man!», paceļas trīs susuriņu rokas. «Tie būs jauni puikas!» «Nu labi,» turpina Kārlītis, «mēs viņus apmeklēsim un ņemsim savā vidū!» «Ņemsim, ņemsim!» sauc susuriņi, «un mācīsim!» piebilst Dzīpariņš. «Ko tad tu viņiem iemācīsi, pats tikko biji pilsētnieks?» ievaicājas Plekstiņš. «Es iemācīšu govis ganīt, ar zirgu jāt, ogas lasīt, zivis un vēžus ķert!» «Bet cik ilgi atpakaļ tad tu pats, govis neredzējis, teici: «Kas tas melnais ar tiem ragiem?», neatlaižas Plekstiņš. «Teicu gan, bet tagad zinu, ka gana amats ir augsta goda lieta. Tev, kā lielam komandierim, klausa vesels pulks ragaiņu. Suns tev palīdz viņus apmācīt un pie kārtības turēt, tu pats tik staigā un svilpo, ēd ogas un sildies saulītē! Nez. vai jūs, tie laucinieki, jel maz to tā izjūtat?» «Dzīpariņam taisnība,» piebilst arī Kārlītis, «un taisni viņš vislabāk varēs pilsētniekiem pateikt lauku dzīves skaistumus un noslēpumus. Taču savu darīsim arī mēs! Ar viņiem mēs kopā iesim nometnē, šausim, sacentīsimies spēju pārbaudē un redzēsim, vai par mazpulku lietām viņi zina ar kautko, vai ne?» «Tā tik būs jauka vasara!» sauc susuriņi cits caur citu, un latviešu zēna atklātā seja un sirsnīgais draudzības mirdzums acīs liecina, ka pilsētnieki ikvienā lauku pagastā mazpulku dalībnieku vidū atradīs īstus puikas, īstus draugus. Vajaga tikai iet pie šiem draugiem, runāt ar tiem un kopā būt, nevis malā savrūp turēties, tad Kazanču susuriņus pilsētas puikas atradīs visos pagastos. **Susurs.**

Mīlējiet un saudzējiet arī meža dzīvniekus

Pavasarī

Ernests Reinbergs, 109. Bēnes mazp.

Svelpj strazdi bērzu liegos zaros
Un skaņu vilnis gaisā plūst;
Un lūkojoties mākoņbaros
Sirds mana viegla, viegla kļūst.

Un ziemas rūpes, saltas, smagas
Kas saulei tālu esot briest,
Kā tikko artas tīrumvagas
Pret sauli pagriezušās dziest

Šachs

R. Švarca vadībā

Uzdevumi

№ 37

A. Ģērmanis — 342. Ukru mazp. dalībnieks
Pirmpublicējums

Baltie: Ke1, Dh7, Tc2, Th1, Lb6, Ld1, Ze2, Zg3, band.: f4 (9)
Melnie: Kg2, Dh6, Zg8, band : d5, g4 (5)

Mats 2 gājienos

№ 38

L. Upītis — 941. Torņkalna mazp.
Pirmpublicējums

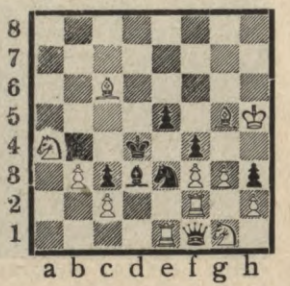

Baltie: Kh5, Te1, Tf2, Lc6, Lg5, Za4, Zg1, band.: b3, c2, f3, g3, h2 (12)
Melnie: Kd4, Df1, Ld3, Ze3, band : c3, e5, f4, h3 (8)

Mats 2 gājienos

Atrisinājumi iesūtāmi red. 1 mēneša laikā.

Vēl dažas Rīgas meistarības turnīra partijas.

51. partija. Baltie: L. Dreibergs. Melnie meist. E. Krūmiņš.

1) e4—c5. 2) Zf3—d6. 3) d4—c:d4. 4) Z:d4—Zf6. 5) Zc3—g6. 6) Le2—Lg7. 7) Le3—0—0. 8) Zb3—Zc6. 9) f4—Le6. 10) g4—Za5. 11) g5—Zd7. 12) Ld4—Zc6. 13) L:g7—K:g7. 14) h4 — Db6. 15) Zd5—L:d5. 16) e:d5—Za5. 17) Dd2—Z:b3. 18) a:b3—Tac8. 19) h5—Dc5. 20) 0—0—0—Tc7. 21) Ld3—Tg8. 22) De2—Kf8. 23) Kb1—Ke8. 24) h:g6—h:g6. 25) Th2—Zf8. 26) Lb5+—Kd8. 27) Tdh1—Dd4. 28) c3—Dg7. 29) De3—a6. 30) Ld3—Zd7. 31) Th8—e5. 32) b4—Kc8. 33) Da7—Zb8. 34) Dd4—b5. 35) Th8—e5. 36) d:e6—f:e6 37) T:g8—D:g8. 38) Th8 un melnie padevās.

52. partija. Baltie: meist. Fr. Apšenieks. Melnie: A. Bidegs.

1) e4—e6. 2) d4—Zf6. 3) e5—Zd5. 4) c4—Lb4+. 5) Zd2—Ze7. 6) Zf3—d5. 7) c5—b6. 8) Da4+—Zbc6. 9) c:b6—c:b6. 10) a3—L:d2+. 11) L:d2—Ld7. 12) Db3—Zf5. 13) Lc3—f6. 14) Ld3—Zh6. 15) e:f6—D:f6. 16) 0—0—0—0. 17) Tad1—Le8. 18) Dc2—Lh5. 19) Le2—Zf5. 20) Dd3—Tad8. 21) Kh1—Zd6. 22) Zc5—L:e2. 23) D:e2—Ze7. 24) Tde1—Ze4. 25) Lb4!—Dh6. 26) L:e7!—T:f2. 27) D:f2!!—Z:f2+. 28) T:f2—Te8. 29) Tef1—g6. 30) g4! un melnie padevās.

53. partija. Baltie Krūzkops. Melnie: meist. Krūmiņš.

1) Zf3—Zf6. 2) b3—d5. 3) Lb2—Lf5. 4) e3—e6. 5) Ze5—Zfd7. 6) f4—Z:e5. 7) Lb2:e5—Zd7. 8) Lb2—e5. 9) Le2—e:f4. 10) 0—0—Lg6. 11) e:f4—f6. 12) Lf3—Zb6. 13) Te1+Kf7. 14) g4—f5. 15) De2—Dd7. 16) g:f5—L:f5. 17) Lh5+—Lg6. 18) f5—L:h5. 19) D:h5+—Kg8. 20) f6—g6. 21) Dh4—Lc5+. 22) Ld4—L:d4. 23) D:d4—Te8. 24) Zc3—Kf7. 25) Dh4—h6. 26) Te7+—T:e7. 27) f6:e7—g5. 28) Tf1+—K:e7. 29) Dd4—Tg8. 30) Df6+ un melnie padevās. Meistars Krūmiņš neierindojās pat pirmo desmitu vidū! Jā, «atgriešanās» nav tik viegla. . .

Redakcijai iesūtīti daudzi lūgumi, ievietot žurnālā šacha spēles galvenos noteikumus un kārtību. Starptautiskā šacha savienības noteikumi ir tik gari un plaši, ka nav iespējams visā pilnībā šeit ievietot, kādēļ īsā un koncentrētā veidā sniedzam tikai pašus svarīgākos, kuru nezināšana visbiežāk izsauc domstarpību.

1. Figūra, kas aizskarta ar roku, jāvelk. Ja figūru nevar vilkt — šis noteikums atkrīt.

2. Gājienu nedrīkst atpakaļ ņemt. Tā tad, ja izdarīts kļūmīgs gājiens, caur ko partija zaudēta, atliek tikai padoties.

3. Gājiens ir nobeigts vienīgi tad, kad figūra nolikta uz attiecīgā lauciņa un roka atlaista vaļā. Kamēr roka no figūras nav noņemta, un spēlētājs pamana, ka gājiens ir aplams, ir tiesības izdarīt citu gājienu, protams tikai ar to pašu figūru.

Ja gājiena nolūks ir bijis sist pretinieka figūru, un jūs pretinieka figūrai esiet pieskārušies, tad pretinieka figūra sitama ar to figūru, kas jums ir rokā. Vienīgais izņēmums — ja gājiens nav iespējams, piem., sitot tiek atsegts karālis, vai sitēja figūra aizskārto pretinieka figūru nemaz nosist nevar.

4. Uzbrūkot pretinieka figūrai (arī dāmai), brīdinājums nav jāizsaka, bet pieteicot karalim šachu, tas jāpasaka.

5. Rokādi nevar taisīt, ja karalim tiek pieteikts šachs, kā arī tādā gadījumā, ja karalis

rokejoties šķērso tādu lauciņu, ko apdraud pretinieka figūras. Nevar roķēties arī tad, ja karalis jau reiz no sava pamatstāvokļa izkustināts.

6. Ievadot bandinieku pretinieka 1. resp. 8. līnijā, ir tiesības uzstādīt kādu figūru grib, arī divus vienādas krāsas laidņus.

Jautājumi un atbildes

Jautājums. Vai partneri drīkst analizēt pārtrauktās partijas, pārvietojot kauliņus?

Atbilde. Pārtrauktas partijas analizēt drīkst. Noteikumi paredz, ka klātesošie spēles laikā nedrīkst analizēt spēlēto partiju, uzstādot partijas stāvokli uz šacha dēlīša, blakus spēlētājiem.

Jautājums. Vai tornis un bandinieks var panākt neizšķirtu pret dāmu?

Atbilde. Var gan, bet viss atkarājas no figūru stāvokļa.

Šachs mazpulkos. 1094. Valsts Mežotnes J. Bisenieka lauks. vidussk. mazpulkā noslēdzies šacha turnirs. No 12 dalībniekiem 1. un 2. vietu dala A. Gorbāns un M. Princis, 3. vietā V. Zubovs.

33. uzdevuma atrisinājums: 1) Te8!

34. uzdev. atrisin. 1) La3!

Risinājumus lūdzam iesūtīt uz pastkartēm. Aizrādām, ka uzdevuma stāvoklis nav jāraksta, bet gan tikai uzdev. numurs un atrisinājums.

Aizsaules ceļos

Dzintarkalni nāca, aizsteidzās.
Katrā zaļa maldu uguntiņa.
Miera nebij ne pie vienas tās —
Miers ir tik uz skaidu spilventiņa...

Š. g. 14. februārī negaidot no mums šķīrās, piedaloties lielajā meža talkā, centīgais mazpulka dalībnieks, revīzijas komisijas loceklis

Arnolds Ekurs

Par viņu sēro

191. Unguru mazpulks.

Izzuda sapņi un apklusa ilgas,
Iesāktais ceļš Tev nebija tāļš;
Nogrima nākotnes veidotie tēli,
Izgaisa sapnis dzīvē tik daiļš.

1940. gada 18. februārī pēc ilgām un grūtām ciešanām no mums šķīrās mūsu mazpulka dalībnieks, dibinātājs un valdes loceklis

Arnolds Upītis

Viņu mīļā piemiņā paturēs

191. Unguru mazpulks.

Š. g. 19. februārī pēc grūtām ciešanām 14 gadu vecumā mira mūsu čaklais un mīļais mazpulka dalībnieks

Onufrijs Novickis

Par viņu sēro

777. Daugavpils III mazpulks.

Aizcirtās kaplītis pusvagā dzītā,
Apklusa soļi mūžsārtā rītā.

Ar grūtām ciešanām aizmiga mūža dusā š. g. 28. februārī mūsu mazpulka dalībnieks

Imants Ģerliņš

Kopā ar vecākiem, brālīti un māsiņām pēc viņa sēro

498. Valmieras pagasta mazpulks.

Mūžībā aizgājusi 203. Launkalnes mazpulka čaklā dalībniece

Gaida Zariņa

dzim. 1926. g. 18. nov.
mir. 1940. g. 1. martā.

Viņu mīļā atmiņā paturēs

203. Launkalnes mazpulks.

Kā saules stars starp mums tu biji,
Tad tumsa tevi pārņēma.

Š. g. 3. martā savā 14. dzīvības gadā no mums šķīrās čaklais mazpulka dalībnieks

Edgars Auniņš

Mīļā piemiņā viņu paturēs

803. Jērcēnu mazpulks.

Mūsu mazpulka dalībnieks

Jēkabs Āriņš

šķīrās no mums š. g. 10. martā.

Mīļā piemiņā viņu paturēs

30. Vircavas mazpulks.

Zīda pļavas man nepļautas,
Zelta kalni neecēti . . .

Mūsu mazpulka dalībniece

Rita Skaidrīte Purviete

dzim. 1926. g. 16. nov., mir. 1940. g. 19. aprīlī.

Viņu mīļā piemiņā paturēs

391. Saikavas Kalna mazpulks.

Gribēju tālajos laukos vēl iet
Klausīties dziesmā, ko ziedonis dzied,
Satumsa nakts . . .

Š. g. 14. aprīlī uz mūžu šķīrās mūsu mazpulka dalībniece

Elvīra Sietniece

Viņu mīļā piemiņā paturēs

1103. Taurkalnes mazpulks

Pašu darbs

Pavasarī. Zīm. 1. mazp. dal. A. Krūmiņš

Ģimenes svētkos

A. Adamovičs,
56. Tadaiķu mazp. priekšn.

Katru gadu maija pirmajā svētdienā mēs svinam ģimenes dienu. Visur atskan sauciens: atceraties savus vecākus, it īpaši māti. Ar mātes lielo mīlestību un pašaizliedzību mēs esam ievadīti īstos dzīves ceļos. Māte ir tā, kas mūs audzinājusi, kopusi, mācījusi, devusi mīļus padomus. Mātes viskarstākā vēlēšanās ir, lai viņas auklējums izaugtu viņai par prieku un svētību. Arī tad, kad mēs jau esam paaugušies lielāki, māte savās domās kavējas mums visiem līdz. Par mūsu darbiem viņa līksmojas ar prieka asarām. Nedarīsim mātei pāri. Mātes prasības tak ir tik mazas.

Lūk, dzejnieks Poruks par māti saka: «Par to mazo šūpulīti, ko tev māte as'rām kāra, vienu mīļu, mīļu skatu dod no sava acu pāra. Par to vājo sāpju krūti, ko tu, maziņš būdams, zīdi, dēliņ, atceries jel mani vienu īsu, īsu brīdi.» Mātes vārds lai mums ir mīļš no šūpuļa līdz kapam.

No atbrīvošanas cīņām ir kāds patiess notikums zināms par varoņu māti:

«Atcerēsimies drāmatisko Rīgas atstāšanu 1919. g. 3. janv. Brīdī, kad šķita viss zaudēts, nelielo cīnītāju pulciņu ar plkv. Kalpaku un ģen. Balodi priekšgalā, pavadīja kāda sveša nezināma māte. Ielās nevienas dzīvas dvēseles. Bet mūŗa ēnās slēpdamās cīnītājus pavadīja kāda latvju māte. Neviens to nepazina, nevienu nepazina viņa, bet, cīnītāju gaitas sapratusi, tos vadīja varoņgaitās. Līdz pat drūmajam koka tiltam, neraugoties uz baigo rītu, pamodušos asinskāri Rīgas ielās, nezināmā māte nāca līdz un, cīnītājiem iegrimstot koka tilta krēslainos spraišļos, svētīja tos ar krustazīmi, — un sabruka tilta galā. Neaizmirstams bija šis skats: tilta galā, angļu karakuģu prožektoru apgaismota, latvju māte svētī aizejošos un — sabrūk.» — Arī mūsu tēvus un tēvus-varoņus nedrīkstam aizmirst. Dēlu audzējot, katrs tēvs priecājas, ka reizi vecuma dienās tam būs dēla atbalsts un arī tēvzemei atbalsts nebaltās dienās.

Daudzreiz vecākus atceramies par vēlu, kad viņu mums vairs nav. Kas vecākus pazaudējis bērnībā, tam neredzēt vairs bērnu dienu gaišo prieku.

Ja vecāki atdusas smilšu kalniņā, tad aiznesīsim viņiem ziedus, kā mazu mīlestības apliecinājumu. Mazpulku dalībnieki, pierādīsim nevien sevi darbā, bet arī vecāku mīlestībā, ka neesam viņus aizmirsuši, bet ar pateicību atzīstam un saprotam, ko viņi darījuši mūsu labā. Un to darīsim arvien, arī tad, kad ģimenes diena sen jau būs garām.

Arājs. Zīm. 973. mazp. dal. M. Daškevice

Kas mums vēl jāpārdomā

V. Kāvis, 432. Jelgavas valsts skol. inst. mazp. dal.

Reiz bija laiki, kad maz par mums rakstīja, runāja un maz no mums prasīja. Pašreiz ir pavisam citādi. Tagad vēsture ir pašķīrusi lapaspusi ar drūmām ainām, kur pār pasauli brāžas kaŗa vētras. Ir pienācis pārbaudījuma brīdis, kad arī no mums, mazpulku dalībniekiem, prasa visu to, kas stāv mūsu spēkos. Pašreiz mums jābūt tik stipriem, ka nekādas likteņu spēles nespēj mūs atturēt no to pienākumu pildīšanas, ko no mums prasa vecāki, tauta, valsts un Vadonis. Šo prasību ir daudz, bet šoreiz runāšu par darbu — par darba mīlestību un cieņību pret katru godīgu darbu.

No darba mēs nedrīkstam vairīties. Mums jāķeŗas pie darba bez vilcināšanās un pamudinājuma. Lai cik mazs un niecīgs būtu mūsu darbs, tomēr tanī mums jāieliek visas spējas un zināšanas. Katrs darbs jāveic ne tikai priekšzīmīgi, bet arī ar lielu centību un noteiktību. Pat veicot vismazāko darbiņu, mums jābūt tā darba meistariem, kas katrā darbā ieliek savu individuālitāti un rada visu tik īpatnēju, ka tas darbs, ko viņš dara, nav samaināms ar citu, mazāk rūpīgi veiktu darbu. Ja gribam visu tā veikt, tad pie darba mums jāiet ar mīlestību — darbs veiksies raiti, un sirdī būs neatsveŗams tas apmierinājums, kas rodas, kad apzinīgi un nevainojami esam izpildījuši savus pienākumus. Ņemsim piemēru no mūsu senčiem, kas darbā gāja ar dziesmām un priecīgu prātu. Strādāsim katru darbu, kaut tas arī būtu «netīrs» (laukos mēslu vešana un kartupeļu rakšana). Par minētiem «netīrajiem» darbiem runāju tāpēc, ka daudzi no jaunatnes, pat laucinieki, ne labprāt ķeŗas pie šiem darbiem. Žēl, ka mūsu starpā

ir vēl jaunekļi un jaunavas, kas ar nicināšanu raugās uz lauku darbiem. Viņi pat uzskata par «varonību» skolas brīvdienās nepalīdzēt saimniecības darbos. Šādi jaunieši ir sastopami arī starp mazpulku dalībniekiem. Turpmāk šāda parādība būtu novēršama. Mēs dzīvojam lauksaimniecības valstī. Un tāpēc, sevišķi tagad, kad ap mums plosās kara viesuļi un lauksaimniecībā trūkst darba roku, nedrīkstam atrauties no zemes — lauksaimniecības darba.

Katram cilvēkam vajadzīgs nevien darbs, bet arī atpūta un brīvs laiks. Bet brīvo laiku vajaga arī prast pilnīgi un lietderīgi izmantot. Vēl starp mums, jaunatni, ir daudz zēnu un meiteņu, kas savu brīvo laiku neizlieto lietderīgi, katrā brīvajā brītiņā dzīdamies pēc nevajadzīgām vai pat kaitīgām lietām, tā zaudējot milzu vērtības, kas slēpjas visās tajās minūtēs, kam nevērīgi ļauj nogrimt mūžībā. Naudu un visas bagātības var atgūt, bet zudušās minūtes, dienas un gadus — nekad. «Nākotne nav nekas vairāk, kā tas, par ko mēs to tagadnē padarām», teicis kāds gudrs vīrs. Mēs nezinām, ko nākotnē varēsim darīt, bet ir skaidrs, ka tikai pašreizējais acumirklis mums ir neatņemams. Tāpēc neatliksim nevienu darbu uz rītdienu, neļausim nevienai nepilnīgi izmantotai minūtei nogrimt mūžības jūrā.

Ar vārdu «laika nosišana» apzīmē nelietderīgu laika pavadīšanu. Un tas notiek. Pie kāda zēna atnāk draugi. Kāds ieminas: «Nu, ko mēs darīsim»? — «Salaidīsim uz «acīti», cits nosaka. — «Tikai uz pusstundu», trešais atbild, jo tam kāds pienākums pildāms. Viss kārtībā . . . Iet vaļā . . . Spēles karstumā paiet pusstunda, aizmirsts pienākums, un spēlmaņi pat nemana, ka iestājusies krēsla. Spēle turpinās. Pazib arī pudeles... Tikai pēc pirmajiem gaiļiem draugi šķiras noguruši, īgni un, ardievas nepateikuši, cilpo katrs uz savām mājām. Šīs spēles ieguvumi: nelietderīgi «nosistas» dārgās stundas, kaitēts veselībai un neizpildīts pienākums. Ir vēl daudz citi laika «nosišanas» veidi, ko mēs visi pazīstam, bet uz priekšu centīsimies «nenosist» laiku. Katru brīvu brītiņu izlietosim lietderīgi, vai nu lasot, vai nodarbojoties ar sportu, kas stiprina mūsu veiklību, veselību un uztur arvien modru garu.

Arkis un zobens

Arn. Noviks, 749. Vidsmuižas - Zeltiņu mazp. sekr.

Kopdams un ardams, latvietis no seniem laikiem iemīlējis zemi. Katru gadu dzīdams vagu, viņš tic un zina, ka rudenī tam būs dienišķā maize ko galdā likt. Bet latvietis ir arī cīnītājs. Viņš vajadzības gadījumā var tikpat labi noturēt zobenu, kā arklu.

Tagad ir stipra un vienota latviešu tauta. Latvieši vajadzības brīdī viens otram cieši blakus stāvēs un sargās savu tēvu zemi. Latviešu tautas spēks un latviskais gars, nekad nav bijis salaužams, tādēļ arī šī zeme vēl šodien ir mūsu zeme — šī svētā zeme, par kuŗu samaksājuši ar savām asinīm latviešu tautas labākie dēli, un kuŗu kopuši ar savu uzcītīgo un krietno darbu mūsu senči jau no seniem laikiem. «Mūsu tēvi te cieta, mūsu asin's te lieta: viss, viss pie šīs zemes simtu saitēm mūs sien,» tā dzejnieks ir raksturojis lielu, skaistu patiesību, kuŗa mūžam tāda ir un paliks.

Ja mēs visi strādāsim čaklu un domāsim vienas domas, tad mūsu valsts būs droša, stipra, varena. Lai zobena spožums mūžam ir tik spožs kā pavasaŗa saules lēkts. Lai tas stāv mūžam neaptraipīts. Lai tas uztur mieru par Latviju!

Mans darbs kokaudzētavā

Jānis Leinis, 279. Līvānu II mazpulka dalībnieks.

Jau sēdēdams pamatskolas solā domāju par dārzkopības skolu. Pamatskolu beidzu pagājušā gada pavasarī, bet tā kā dārzkopības skolu šai

Svētku dienā. Zīm. 296. mazp. dal. A. Vēzis

gadā apmeklēt man nebija iespējams, tad pieteicos par praktikantu tuvākā kokaudzētavā. Vēlējos iepazīties ar augļu koku audzēšanu, kas manā turpmākā darbā būtu liels atvieglojums. Tūlīt pēc mācību noslēguma pamatskolā devos strādāt uz kokaudzētavu. Pirmais darbs, kas man bija jāstrādā, bija okulantu uzsiešana. Pirmā diena bija sevišķi grūta, gribēju visam atmest ar roku, bet izturēju. Nākošo dienu darbs man patika arvienu labāk un labāk. Šie trīs mēneši, ko pavadīju darbā kokaudzētavā man devuši daudz. Esmu iemācījies klausīt svešu cilvēku pavēlēm. Daudz esmu iemācījies augļu koku audzēšanā. Tāpat tagad man ir jēga, ko nozīmē vārds — ābelīte. Lielas pūles jāpieliek, lai izaudzētu vērtīgu augļu kociņu. Šī vasara man būs arī atvieglojums dārzkopības skolas apmeklēšanai. Ieteicu visiem mazpulka dalībniekiem kādu vasaru par praktikantiem pastrādāt kokaudzētavās. Tiem mazpulka dalībniekiem, kas vēlas ierīkot koku skolu un nekādās speciālās skolās nav gājuši, darbs kokaudzētavās ir vērtīgs un pamācīgs.

Gans. Zīm. 843. mazp. dal. M. Ūsiņa

JAUNA SACENSĪBA

Turisma sacensība veicinās vidusskolnieku līdzdalību lielajā valsts talkā

Sabiedrisko lietu ministrs **A. Bērziņš** apstiprinājis noteikumus Turisma nodaļas sarīkotai skolu jaunatnes sacensībai «1940. g. vasaras darbs dzimtenes laukos».

Lai veicinātu jaunatnē darba un dzīves pazīšanu dzimtenes laukos, Turisma nodaļa, saziņā ar Skolu departamentu un Latvijas Darba centrāli, sarīko ģimnaziju un vidējo arodskolu skolniekiem interesantu turisma sacensību: sacensības dalībniekiem, kas vecāki par 15 gadiem, būs jānostrādā lauku darbos vismaz 1 mēnesi, jaunākiem par 15 gadiem — vismaz 14 dienas, aprakstot dienas grāmatas veidā iespaidus un vērojumus lauku darbos un dzimtenes pazīšanā. No darba brīvajā laikā skolniekiem jāiepazīstas ar darba vietas tuvāko un tālāko apkārtni, senvietām, pilskalniem, brīvības cīņu vietām, kultūras un dabas pieminekļiem u. c., vācot nostāstus, ziņas, etnografiskas īpatnības u. t. t. Sacensībā var piedalīties ikviens Latvijas pilsonis bez tautības izšķirības, kas patlaban apmeklē ģimnazijas V, IV, III vai II klasi, vai attiecīgo klasi vidējā arodskolā. Labākos aprakstus Turisma nodaļa godalgos ar vērtīgām godalgām Ls 3.000,— kopvērtībā, tā, piem., godalgās izsniegs foto aparātus, divriteņus, slidas, slēpes ar piederumiem, grāmatas u. c. Visiem sacensības dalībniekiem līdz 30. septembrim jāiesūta Turisma nodaļai patstāvīgi un pašrocīgi rakstītās dienas grāmatas par darbu un dzīvi šīs vasaras lielajā lauku talkā un iepazītiem novadiem. Līdz ar sacensības darbu iesniedzama arī dalībnieka karte, kas nākošā nedēļā būs saņemama skolas kancelejās par 25 snt. Dalībnieka karte reģistrējama darbā un ceļojuma vietās pašvaldībās, policijās, pamatskolās, pie vietējiem agronomiem, aizsargu priekšniekiem, pastkantoru priekšniekiem vai turistu aģentiem.

Žurijas komisijā, kas skolēnu aprakstus izvērtēs, būs Turisma nodaļas vadītājs un Izglītības ministrijas, Latvijas Preses biedrības pārstāvji un Sabiedrisko lietu ministrijas vec. redaktors. Godalgas piešķirs nāk. gada Draudzīgā aicinājuma atceres dienā.

Turisma nodaļa līdzīgas sacensības vidusskolu jaunatnei sarīkoja jau iepriekšējos gados ar dzimtenes apceļošanas aprakstiem, šogad dzimtenes apceļošanas iespaidu vietā skolēniem būs jāraksta praktiskā un patstāvīgā darbā lauku sētās iegūtie piedzīvojumi un pieredzējumi. Sacensība sola visai interesantus materiālus.

128. Vidrižu mazpulks Vidrižu 6. klasīgā pamatskolā sarīkoja vakarēšanu. Vakarēšana bija kupli apmeklēta un to ar īsu ievadrunu atklāja mazpulka vad. T. Dālmane. Skolas pārzinis E. Nukša referēja par vakarēšanas nozīmi un nodarbībām. Vidrižu raj. ārsts G. Lemperts pastāstīja par lipīgām slimībām un tās izplatītājiem. Mazpulka dal. V. Upītis referēja par alkoholu un tā postu.

154. Oktes mazpulks rīkoja 7. aprīlī Vandzenes Kultūras biedrības namā teātra izrādi. Mazpulka vadītāja atklāšanas runai sekoja Vītola «Baltzaļā karoga spēks» izrāde. Visas lomas tēloja paši mazpulka dalībnieki. Sarīkojumu noslēdza saviesīgs vakars ar tautiskām un veclaiku dejām un rotaļām. Izrīkojums bija labi apmeklēts un deva prāvu atlikumu, ko mazpulks izlietos aužamo stāvu iegādei.

354. Tervidānes mazpulks sarīkoja 13. aprīlī skolas telpās savu 6 gadu darbības atceres vakaru, apvienojot to ar vakarēšanu, kuŗa mazpulkam ir jau otrā. Sarīkojumu ievadot, mazpulka

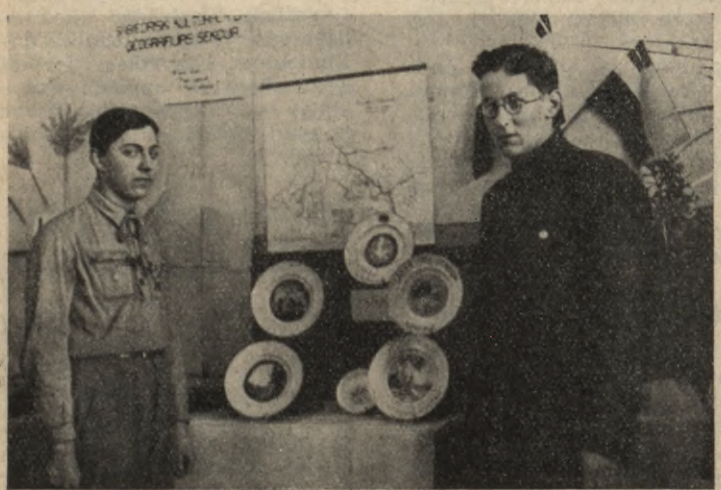

1085. Rīgas valsts komercskolas mazpulka darbu skatē

vadītājs St. Milašs referēja par vakarēšanas nozīmi senāk un tagad. Sekoja mazp. priekšnieka J. Bajāra referāts par mazpulku kustību Latvijā un pārskats par mazpulka darbību 6 gados. Sekoja dalībnieku priekšnesumi.

660. Spilves mazpulks nosvinēja 5 gadu pastāvēšanas svētkus. Mazpulks nodibinājās 1935. g. ar 12 dalībniekiem. Tagad mazpulkā darbojas vairāk kā 100 dalībnieku. Svētkus kuplināja priekšnesumi, dziesmas, rotaļas, teātŗa izrāde.

750. Vaivodu mazpulks 9. martā Ezernieku 6-kl. pamatskolas telpās sarīkoja vakarēšanu — pirmo šinī rajonā. Uz vakarēšanu bija ieradušies arī Indras pag. pašvaldības darbinieki un skolotāji. Visi ar sajūsmu noklausījās labi sagatavoto programu un referātu par mūsu senču vakarēšanu.

Uz priekšu nolēma rīkot vakarēšanas katru sestdienu.

840. Otaŋķu mazpulks mežu talkā. Kad izskanēja Prezidenta aicinājums piedalīties mežu talkā, tad daudz bija sekotāju. Arī mazpulka dalībnieki agrā rīta stundā, bruņojušies zāģiem un cirvjiem, mežziņa pavadībā, gāja uz darba vietu. Kur vēl iepriekšējā dienā mežs stāvēja sadrūmis un kluss, tur tagad skanēja darba troksnis. Un kad pienāca vakars un varējām mest skatu uz padarīto darbu, tad izrādījās, ka 12 dalībnieki esam sagatavojuši 24 sterus malkas, nopelnot 28.80 latus. Par izpelnīto naudu mazpulka dalībnieki nolēma iegādāties sporta piederumus, jo mazpulka dalībniekos radusies liela interese par sportu.

924. Rīgas T. Zeiferta mazpulka absolventu dzimta rīkoja dramatisku vakaru 16. martā. Dalībnieki un dalībnieces izrādīja M. Dišlēres komēdiju «Studentes vasara».

925. Cesvaines ģimnazijas mazpulks 31. martā saņēma karogu, ko dāvināja Cesvaines valsts ģimnazijas padome. Ģimnazijas direktors Skulte, pasniedzot karogu mazpulku pārzinim K. Ķirsim, izteica novēlējumu, lai mazpulks arī turpmākajā darbā attaisnotu uz viņu liktās cerības. Karogu iesvētīja mazpulku ideoloģijas un propagandas nozares vad. mācītājs A. Lūsis, aicinot mazpulka dalībniekus meklēt melnajā darbā balto prieku. Pēc karoga saņemšanas 23 mazpulka dalībnieki nodeva svinīgo solījumu.

Karoga pasniegšanai sekoja mazpulku pārziņa K. Ķirša priekšlasījums par mūsu jaunatnes tagadējiem uzdevumiem un K. Biņķa lugas «Jaunaudze» izrāde.

1113. mazpulkam, kas pastāv pie Rīgas valsts technikuma, š. g. 25. februārī bija darbu skate un svinīgā solījuma svētki.

Darbu skatē starp daudz skaistiem, vērtīgiem šī mazpulka dalībnieku darbiem sevišķi izcēlās aviācijas sekcijas novietne. Šajā novietnē piedalījās 11 sekcijas dalībnieki ar 2 atveida, 10 buŗu, 6 motora un 6 telpu lidmodeļiem.

Ar darbiem iepazinās un tos vērtēja godalgošanas komisija technikuma direktora A. Vitckopfa un mazpulka vadītāja, inspektora V. Ducmaņa vadībā.

858. Rīgas pilsētas I ģimnazijas mazpulka dalībnieki pie pašbūvētā planiera

Pirmās godalgas piešķīra E. Brūvelim, E. Lešinskim un K. Tomariņam.

Sekcijas dalībnieks Brūvelis izstādījis divus motorlidmodeļus, no kuŗiem viens bija ļoti īpatns, ar salokāmu propelleru un ievelkamu vienbalsta šasiju, kas stipri samazina kaitīgo gaisa pretestību, vienu planiera lidmodeli — buŗu lidmašīnas atveidu un trīs telpu lidmodeļus, no pēdējiem viens bija mazākais modelis šajā skatē — plākšņu platums 30 cm. Bez tam viņam bija izstādīti arī seši diplomi, kas iegūti aerokluba rīkotās sacensībās un fotografiju albums ar skatiem no lidmodelistu dzīves.

E. Lešinskis izstādījis sporta lidmašīnas «Monocope» atveidu, mērogā 1 : 15, kas pagatavots no balsā koka, divus buŗu lidmodeļus, no kuŗiem viens bija lielākais modelis darbu skatē — plākšņu platums 250 cm, vienu diagrammu aviācijas sasniegumiem augstumā attiecībā pret pasaules augstākiem kalniem un 3 diplomus.

K. Tomariņš skatē piedalījās ar vienu motorlidmodeli no balsā koka ar brīvgājienu un gremdējošu augstuma stūri, vienu buŗu lidmodeli, diviem telpu lidmodeļiem, no kuŗiem viens izgatavots ar «mikrofilmas» apvilkumu. Šī apvilkuma dēļ modeļa svars bija 2,8 g, un tas bija vieglākais modelis. Izstādīti 4 diplomi un daudz foto uzņēmumu, kas rāda lidmodelistu priekus un bēdas.

Otrās godalgas piešķīra J. Augulim par buŗu lidmodeli ar plākšņu platumu 220 cm, H. Fridrichsonam par buŗu un motora lidmodeli un V. Ozoliņam par būŗu lidmodeli.

Trešās godalgas piešķīra R. Akmentiņam un A. Niedrem. Vērojot technikuma aviācijas sekcijas dalībnieku sekmes, var teikt, ka tās ir ļoti labas, jo sekcija darbojas nepilnu gadu, un par to jāpateicas galvenokārt sekcijas vadītājam skolotājam J. Bormanim, kas ziedo daudz sava brīvā laika sekcijas darba vakariem un sanāksmēm.

Cerams, ka jaunie cīnītāji nepagurs un nākošā darbu skatē ar skaidru sirdsapziņu varēs teikt: «Mēs darījām visu, lai varētu nākotnē kļūt par mūsu tēvzemes Latvijas dižiem gaisa robežu sargiem!»

Mazsalacas rajona stājas kursi notika 20. un 21. martā. Kursus vadīja raj. vec. O. Zupāns, bet kā apmācītāji piedalījās O. Lūsis un vadītāji - aizsargi T. Zelmenis un A. Dārziņš. Dalībnieki kursos iepazinās ar stājas mācību, šaušanas teoriju. Kursus beidza 33 dalībnieki.

Dīdzēji dīgst, nīcēji nīkst

Maija saulei liela vara,
pasauli tā jaunu dara;
kumeļš spriņģo, vista klukst,
sirds pat mušai straujāk pukst.

Puķes atver ziedu plakstus,
kartupeļi izdzen lakstus,
visur asni laukā lien
pretīm saulei galvu slien.

Pati zeme prasīt prasa,
lai to graiza, plēš un kasa.
Jancis šādam darbam prot
katru brīdi izmantot.

Čipus prāto

Visa sēkla nekad neuzdīgst, visi stādi nekad neienākas un visas vārpas nekad nenovāc, bet visi darbi jau arī nav padarāmi un visas cerības piepildāmas. Vai tad labāk nedzīvot bez cerībām, sēšanas un strādāšanas?

Dīgšana prasa mitrumu un siltumu, augšana lietu un sauli un nogatavošanās labu laiku. Ja nu tu, cilvēk, visu to nevari sagādāt, uz ko tad tu cerē?

Kodināšana ir sēklas stiprināšanas līdzeklis, žagari ir stiprākais audzināšanas līdzeklis. Kādreiz jau izaug arī laba labība bez kodināšanas un stipri cilvēki bez žagariem, bet vai nu visiem agronomiem un vecākiem to var iestāstīt.

Nezāles aug bez sēšanas, ļaunais bez mācīšanas. Atmet ravēšanai ar roku, un tu nepazīsi ne lauku, ne cilvēkus.

Ir cilvēki, kas sēj, kur pagadās, kā pagadās un kas pagadās. Tad nu gan nevar teikt, ka viņi vienmēr plauj to pašu, ko sējuši.

Kaut kas jau aug arī uz akmens, bet vai nu kāds tur tāpēc labību sēs.

Katra zeme nav katrai sēklai un katra skola — katram bērnam. Var rudzus sējot nopļaut lēcauzas un cirvi kaļot nazīti, vai pat «čiku» iegūt.

Sējot cerē plaut, plaujot cerē malt, ēdot nekā necerē, bet vai tāpēc neēd?

Vista vispirms izdēj, tad kladzina, bet ir cilvēki, kas vispirms izlielās un, tomēr nekā nepadara.

Kur barotu vistas, ja nebūtu durvju priekšas; kur mestu sukes, ja nebūtu klētsapakšas, kur sviestu kaulus, ja nebūtu pagaldes; kur glabātu apavus, ja nebūtu pagultes; kur sietu zirgus, ja neaugtu koki; kur turētu mašīnas, ja nebūtu sētsvidus un kas tās būtu par mājām, kur visa tā nebūtu?

Te viņš strādā mātes labā:
dobes rok un vagas grābā,
bet ja tēvs uz lauka sēs,
Jancis būs, kas ieecēs.

Vēl kāds kociņš jāiestāda,
puķēm vieta jāierāda,
laukā cukurbietes sēs,
cik vien pats viņš apkopt spēs.

«Cik tu sēsi, tik tu pļausi»
domā Mikus, strādā gausi.
Vairot darbu priekšdienām
nenāk pat ne prātā tam.

Čipus

Paziņojumi

● **Līdumnieku kandidātu pārbaude šogad notiks Jelgavā š. g. 3. un 4. septembrī.** Diženo kandidātu pārbaudes termiņus katrā novadā izziņos novada mazpulku inspektors.

● Aizrādam, ka valsts mēroga sacensībās, kuŗas šogad notiks 3. un 4. septembrī Jelgavā, katrs mazpulka dalībnieks varēs piedalīties tikai vienā sacensībā vai nu šaušanā, krāsošanā vai līdumnieku pārbaudē. Divās, piem. šaušanas sacensībā valsts mērogā un līdumnieku pārbaudē viens dalībnieks vienā gadā nevar piedalīties. Vienīgi govju slaukšanas un dažādās sporta sacensībās varēs piedalīties visi.

● Mazpulku vadītājiem piesūtītās ziņu veidlapas par **1940. gada mazpulka sastāvu jāizpilda 3 eksemplāros.** Divi eksemplāri līdz š. g. 1. jūnijam jāiesūta sava novada mazpulku inspektoram, bet trešais paliek mazpulka aktīs.

● **Darbu skatēs š. g. rudenī būs jāpiedalās katram dalībniekam un dalībniecei,** tamdēļ katram jau tagad par to jāpārdomā.

● **Katram mazpulka dalībniekam jāprot dziedāt šādas dziesmas** (sk. «Mazpulku dziesmas» no 24.—32. lapp.): 1) Mazpulku maršs (20. nr.), 2) Zeme mūsu laime (21. nr.), 3) Mazpulku gaitas dziesma (22. nr.), 4) Slēgsim sirdis saules lokā (23. nr.), 5) Slava tev, zeme (24. nr.), 6) Dzimtenē (25. nr.) un 7) Arāju dziesma (26. nr.).

● **Un dejot šādas dejas:** 1) Jandaliņš, 2) Zvejnieciņš, 3) Polka, 4) Tautas polka, 5) Brālītis - māsiņa, 6) Gailītis, 7) Plaukstiņpolka, 8) Litenietis, 9) Mazais kamoliņš, 10) Citi vīri rudzus sēja, 11) Mugurdancis un 12) Valsis.

● LLK Rakstu apgādā, Jelgavā, Viestura piemiņas pilī, un Rīgā, Baznīcas ielā 4a, dabūjamas **Mazpulka dalībnieka tīrības un kārtības raksturojuma kartiņas** à Ls 0,02 un vltn. A. Eglītis **«Karte, kā to lasīt un sastādīt»** à Ls 1,50. Kartiņas nepieciešamas visiem mazpulku dalībniekiem, it sevišķi veselības kopšanas sekcijās. Grāmata «Karte, kā to lasīt un sastādīt» ieteicāma katra mazpulka bibliotekai, lai varētu dalībniekus apmācīt apvidus pazīšanā, sakaru dienestā u. t. t.

● Atgādinam **visiem dalībniekiem, kuŗi pa vasaru izbrauks no pilsētām uz laukiem,** ka pirms izbraukšanas no mazpulka vadītāja jāsaņem **vasaras darba apliecība.** Ar šo apliecību jāreģistrējas pie tuvākā mazpulka vadītāja un nākošā gadā šī apliecība jāizstāda kārtējā darbu skatē.

LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa.

Ārstniecības un garšaugu audzētāju un vācēju ievērībai. A/s «Farmacija» iepirks tekošā gadā lielākos vairumos šādus savvaļā augošos ārstniecības augus: bērzu lapu pumpurus, priežu pumpurus, ne garākus par 2 cm, milteņu lapas, krūkļu mizas, vācamas pirms lapu plaukšanas, puplakšu lapas, vācamas ziedu laikā, rasas podiņu lakstus, ziedu laikā, nātru lakstus, ziedēšanas sākumā, blaktenes saknes, noragu saknes, ziepenīšu saknes, cūkpieņu saknes, kalmju apakšzemes stumbrus, nemizotus, kalmju apakšzemes stumbrus, mizotus, vārpatu apakšzemes stumbrus.

Ārstniecības augu dēstus pārdod: Baldrijāņu un piparmētras — 1) JLA Vecauces izmēģinājumu saimniecība, 2) Edm. Tomsons, Saldū, Ziemeļu ielā 7, 3) A. Siliņš, Jēkabpilī, Vadoņa ielā 81. Kokrozes — Edm. Tomsons, Saldū, Ziemeļu ielā 7. Dārza ziepenes dēstus — A. Siliņš, Jēkabpilī, Vadoņa ielā 81.

Ieteicams ar dēstu pārdošanas vietām jau laikus sazināties.

Paskaidrojumus par augu vākšanu un sagatavošanu sniedz a/s «Farmacija» Ārstniecības augu uzņēmumā Rīgā, Mārstaļu ielā 7, dz. 11. Turpat savāktie augi arī nododāmi. Uzpērk tikai pareizi žāvētus sausus augus. **A/s «Farmacija».**

Saturs

	Lpp.
Uzvara. L. Glaudele	193
Kas stāv visaugstāk, tas redz vislabāk. A. Bērziņš	194
Arturs Kāposts — jaunais Satiksmes ministrs	195
Gars dara dzīvu. Arn. Lūsis	196
Augsim Latvijai. Saudzības prieks	197
Rokām slīpētais brīnums. J. Lūša stāsts	198
Mazpulka «drauga saimniecība». V. Brucers	206
Jauns uzdevums. K. Eņģelis	208
Noslēdzies liels mazpulku darbs mūsu dabas un savu pagastu iepazīšanā. Ad. Eglītis	209
Mazpulki un lauksaimniecības biedrības. L. Liepiņš	210
Mūsu līdumnieki dzīvē un darbā. Fr. D.	212
Dzīvnieki maskās. A. S.	214
Darbi dārzkopībā. Agr. O. Rezovska	217
Kartupeļu audzēšana mazpulku lauciņos. 362. mazp. vad. T. G.	218
Ķimeņu audzēšana	219
Mani piedzīvojumi auzu šķirņu salīdzināšanā. Inta Klīja	221
Lopkopības darbam jākļūst dziļākam. St. Jonāns	222
Mazpulku dalībnieku pašreizējie uzdevumi. K. Ķirsis	224
Kā kopsim bites šopavasar. J. Pogulis	225
Kas jauns mūsu zemē un valstī	228
Stiprināsim mazpulku materiālos pamatus. Ad. E.	229
Mazpulku mazajiem	231
Šachs. R. Švarcs	232
Pašu darbs	234
Mazpulku dzīve	236
Dīdzēji dīgst, nīcēji nīkst	238
Paziņojumi	239

Iznāk katra mēneša 15. dienā.

Redakcija un ekspedīcija: Jelgavā, Viestura piemiņas pilī. Tālr.: redakc. 1000—14, eksped. 1000—47. Abonēšanas maksa: Gadā Ls 2 50. Atsevišķs numurs 25 sant. Tekošs rēķins pastā 6056. Sludinājumu maksa: 1/1 lapas puse — Ls 100,—, 1/2 lap. p. — Ls 50,—, 1/4 lap. — Ls 25,—.

Izdev.: **Latvijas Lauksaimniecības kamera.** Atbildīgais redaktors: **RŪDOLFS DZĒRVE.**
Grāmatsp. A/S. «ROTA» Jelgavā, Poruka ielā 5, tālr. 519. 3456 36.000 eks.

Namamātes ietaupa laiku un malku, lietojot
A-S „BEKONA EKSPORTS"
gatavo buljonu

Aug. Kurau

Drāšu audumu, pinumu un caurumotu skārdu fabrika

Rīgā, Tērbatas ielā 78, tālr. 92227

NOLIKTAVA:

Tērbatas ielā 24, tālr. 27629

Pastāvīgi lielā izvēlē

dāmu, kungu un bērnu apavi, kā arī speciāli aizsardzēm piemērotas krāsas kurpes

Apavu nams „ALMA"

Rīgā, Kr. Barona ielā 15

A. KAULIŅŠ

Bērnu apģērbu nams

Rīgā, Gaisiņa ielā 4, pie Centrāltirgus, t. 29722
Privatdziv. Lāčplēša ielā 70, dz. 1, tālr. 21541
Pastā tekošs rēķins № 11217

Laipni piedāvā lielā izvēlē visādus meiteņu un puišēnu apģērbus

Jaunos vidussk., mazpulku un tautas tērpus, veļu, galantērijas preces u. t. t

Laipna apkalpošana Glīts darbs
Skolām un palīdz. sab-bām viszemākās cenas

Latvijas

Šujmašīnu S-ba

Rīgā, Marijas ielā 15

izšuj: karogus, sporta nozimes, tērpus u.t.t.

Pārdod: **šūjmašinas, to daļas un adatas visām sistēmām**

Dārzāju, lauksaimniecibas, sakņaugu, āboliņa, pļavu zāļu un puķu

sēklas

piedāvā **Jelgavas Patērētāju Biedrība**

savā sēklu nodaļā Katoļu ielā Nr. 44, Jelgavā, tālrunis 566

Plašā izvēlē arī: mašīnas un lauksaimniecības darba rīki, būvmateriāli, koloniālpreces, saimniecības piederumi, ādas un zirgu lietas

---

Jelgavas krājaizdevu sabiedrība

▼

Akadēmijas ielā Nr. 2, savā namā

Tālrunis 175

Vāciet mizas!

Egļu, ozolu un melnalkšņu mizas var vākt visu gadu. Kārklu mizas — maijā, jūnijā un jūlija sākumā.

Sadedzinot mizas Jūs nodarat zaudējumus sev un valstij.

Miecvielu izgatavošanai noderīgākās ir **lobītas** mizas. Miza vislabāk lobas pavasarī un vasaras sākumā.

Gremzdotas mizas nedrīkst saturēt koksni vairāk par 7%.

Mizām jābūt sausām. Labi kaltētām mizām pie locīšanas jālūzt. Kaltētas mizas ieteicams sapresēt ķīpās, lai vairāk varētu iekraut vagonā, salētinot transportu.

Mizas katrā daudzumā var nodot, vai nosūtīt pa dzelzceļu, tieši sabiedrības ādu fabrikās:

Rīgā, Bauskas ielā 16,
Jelgavā, Dobeles šosejā 2 un
Liepājā, Ādu ielā 25.

Bez tam sīkas partijas tieši no ražotājiem pieņem arī sab-bas noliktavas:

Alūksnē, Dārza ielā 3,
Daugavpilī, Lāčplēša ielā 52,
Jēkabpilī, Smilšu ielā 31,
Jelgavā, Mātera ielā 34,
Liepājā, Bāriņu ielā 4,
Rēzeknē, 15. maija ielā 25 un
Valmierā, Rīgas ielā 67.

Mizu partijas pa dzelzceļu, svarā **ne mazāk par vienu tonnu,** nosūtāmas tai ādu fabrikai, kuŗa tuvāk izsūtīšanas stacijai. Vagonu **pilnkravas** turpretim nosūtamas **tikai uz Torņakalna** staciju uz s-bas vārdu.

Par mizām maksājam:

egļu un ozola	—	Ls 85,—	to, vagona pilnkravās,
melnalkšņa	—	„ 105,—	to, „ „
kārklu	—	„ 125,—	to, „ „

Cenas saprotamas franko vagons nosūtīšanas stacija. To pašu cenu maksājam arī par fabrikās un noliktavās tieši nodotām mizām.

Par dzelzceļa sūtījumiem **zem vagona pilnkravas** cena par Ls 5,— tonnā zemāka.

Par **līdz š. g. 1. jūnijam** iesūtītām mizām maksāsim 25% virs augšminētās cenas.

Visas savāktās fabrikācijai derīgās mizas tiks nopirktas — pārprodukcijas nav jābaidās.

Pieprasiet mizu savākšanas noteikumus.

Tirdzniecības un rūpniecības akc. sab.

„Ādu un vilnas centrale"

Rīgā, 15. maija laukumā Nr. 1, p. k. 12